

efficiens: et final'. Excedendo in foris ad
quodlibet forme: sic scia hinc in am foris.
De p^o sciedu q scia hinc in am effiaete du
phie / s; pncipale: et istrale. Prncipal
est intellectus agens illius q acqrit sciam
p doctrina l' inuencioez: s; instrale e' i foris:
q aliu instruit: / De ca maia / distiguit
du e' s; triplice maia / s; ex q q est ex q
cu alio aliqd sit: et tale no hinc scia / cu
sit qlitas imal'. Alia e' circa qua: et
illa habet scia / et est eig s; b; m: 3^a est
in qua q est s; b; m aliq forme siue s; bal
siue actiue: et illa ena hinc scia / q sit
aia e' ma scie: et sic aia pt ee ma in
q'et circa qua utq in libro de aia: s; no
ex qua / cu ex ea nichil male qstituat:~
C Quit' Qual sit ista diuisio me:~
V Quedu q analogi in sua analogata.
q p^o d: de ma ex q q plq e' in po in
ordie ad foris / q ma alns modis accep
ta / cu sit in po s; pliat s; ad foris s; ba
le q dat ee s; pliat' Dem de ma i q
q est in po ad foris actiue: Et 3° de
ma t' qua: q in est pfectior alns du
abq cu sit actualior / Adn ee qredi pt
q ens in actu s; pliat' et pfectissimu
qle est deq pt ee ma t' qua (q ipis scie
theologie deq e' s; b; m) / s; nullo ma
ex qua / aut in q: cu no sit p rei / aut
s; b; m actiue: Et ideo s; dignitate istaz
acceptioiu / ma t' qua e' pmiu mebru:
deiu ma in q: et vltimu ex q: Ra in
nome me s; iit' ex roe poe: ideo s; pli
cit' ma ex q / puit' pmiu mebz it' ar
ceptioe me. / De sine sciedu q du:

est finis s; iustem: et exim' / Intra e'
ognitio s; b; i: Exim' e' duplex: s; pncipal:
et vltiq: p: orig e' cognitio obi i aliqua
scia in lute nali: Vltiq e' cognitio dei:
in q cognitioe qstitit b; itudo hois: / s;
scia no hinc pncipal foris cu sit met for'
Ca si sit: tunc ee pncipal in ista: 3°
q foris e' p se ee: s; nullu ee qstituit' p
aliud ee: q foris no pt p foris constau:~
C Ar: Scia habet foris t' ratiq et foris
t' ratiq: s; hinc foris. / De: negado qntia
q ar: a dicto s; qd ad dictu s; pliat: q
habet foris t' ratiq et t' ratiq e' soliu habet
quodlibet forme: / s; ut at due quodlibet
forme: / s; est re in ee qstituit:~ e'
vna re ab alia distiguit: / Que tunc nunt
in scia p s; pliat: ex qba scia p s; pliat
duz d: habet foris. / Est eni aliqd i scia
qd ipam qstituit in ee sicut capla / t' rati
q: et pncipales libri totiq libri: et ex illis
d: scia hinc foris t' ratiq in distiguit qstitit:
Alia e' quodlibet distiguit vna sciam ab
alia: et illa sit p foris t' ratiq / p qua v
na scia ab alia distiguit: Et ille modus
e' duplex: / pmo e' actiue: et qstitit in
exemploz postioe: q exempla pmo no vt
ita sint s; vt sentiat addisctes: / Aliq
est actiue: et t' ratiq: s; distiguit / diuisi
uq et demitatio: q comidet tribz opa
toibz intellectu: Et quis expisse no ponat
demitatioes in libris: in ipitate: et h'
ideo q ponit distiguit et passioes s; b;
q sit pncipal demitatioe:~
C Inapit lib p: Ar: strage rite filii
Richomani de auditu phico: q det iat
de pncipal s; b; i: qd est ens mobile in coi:~

notū q̄ sue p̄tes diffinites (et h̄ notia
cōfusa): q̄ totū v̄le ē p̄q̄ notū q̄ sue p̄tes.
Dicit notia q̄fusa: q̄ q̄gnitōe dēfīata
et p̄fīa n̄tē ē p̄q̄ cōgnōscē diffīnōez: q̄ est
causa notie p̄fīe ip̄ia diffīa: 2^m signū
est: Dicit se habet cōe sensibile ad sensū
ita se h̄: cōe intelligibile ad intellectū: s̄
cōia sensibile ē notia s̄ sensū: s̄ cōia i
telligibile ē maḡ notū s̄ intellectū (et
hoc ē v̄le maḡ): q̄ r̄. p̄r̄ior p̄: q̄ pu
ci p̄: q̄gnōscūt oēs viros p̄tulaēs: sub
aliq̄ cōe rōe s̄ p̄r̄is: et oēs scīas sub rōe
matris. Et q̄nus ar̄: nō exēp̄t de lo
cō: t̄n b̄n p̄t scī: q̄ aliq̄s p̄mo a remo
to q̄gnōscūt aliq̄d p̄tulae sub cōe rōe cor
p̄is: dem̄ sub rōe aīal: dem̄ sub rōe hōis.
et tādē sub rōe fortis: s̄c̄ h̄ t̄x̄tū pueri
eciā q̄gnōscūt q̄fusa v̄ros et scīas: et
postea dēfīant v̄nū q̄d: q̄d ē ex^m de t̄pe:

Que dicit h̄ notia n̄e: et q̄re
dicit sic. **Q**ue dicit q̄ nō dicit aliq̄
notia n̄e: q̄si n̄a talia q̄gnōscūt: s̄ s̄
n̄az cor̄ s̄ talia maḡ q̄gnōscibilia. Al
la em̄ s̄ n̄alū pl̄q̄ cōgnōscibilia q̄ pl̄q̄
s̄ in actu: et illa s̄ m̄ng v̄lia: s̄ m̄ng
v̄lia s̄ n̄e notia. Exēpl̄ gr̄a: aīal est
maḡ q̄gnōscibile q̄ ad nos q̄ h̄o: q̄ ē ma
ḡ in potētia: et h̄o est aliq̄d maḡ notū
quo ad n̄az: q̄ pl̄q̄ in actu itū habeat v̄nā
dīam actualē in sua diffōe: s̄ rōe: q̄ est
dīa hōis et nō aīal. Et rōe q̄re illa q̄est
maḡ in actu: s̄ maḡ s̄ se q̄gnōscibilia:
sūt p̄: ex aūte ar̄: nono meta^l q̄ d̄
q̄ v̄nū q̄d: ē q̄gnōscibile: s̄ q̄ ē in actu: 2°
De obīn p̄oe passīe h̄bz mouē p̄oz passi
uā: s̄ q̄d ē maḡ in actu: pl̄q̄ p̄t mouē:
q̄ q̄d est maḡ in actu: maḡ ē q̄gnōscibi
le: Et s̄c̄r̄ est de visibili: q̄ v̄nū q̄d: est
visibile s̄ q̄ ē pl̄q̄ lūōsū: et ideo sol̄ ē max̄

visibil̄ s̄ se: h̄o t̄n nō ē v̄rū s̄ ordiēs ad
visū n̄r̄: q̄ visū n̄r̄: non p̄t vidē solē et
radios eī: s̄ h̄o visibile maḡ videt̄ a
visū n̄r̄: q̄d ē visū n̄r̄ maḡ p̄ortōtū:

Que dicit notia nob. **Q**ue dicit q̄
illa q̄ s̄ maḡ intellectu n̄r̄ p̄
portōta: et s̄ illa q̄ p̄m̄ s̄ in actu: et
p̄t in p̄o: Ex hoc em̄ q̄ s̄ p̄t in actu h̄nt
quēntia cū intellectu n̄r̄ q̄ ē s̄ et n̄al
p̄o aīe q̄ est actū corp̄is: s̄ ē in p̄o ex hoc q̄
est creatū in v̄mbra d̄lligēte q̄si h̄nō
defectū d̄lligēntiā p̄ op̄atōez ad d̄ll
lectū s̄ h̄z sep̄atay. et ex hoc sic p̄dit de
p̄o ad actū. et q̄ illa s̄ notia n̄r̄ d̄lligē
tū q̄ p̄t s̄ in p̄o: Et dat̄ s̄c̄r̄ de visū n̄r̄:
q̄ aliq̄ s̄ max̄ visibilia s̄ cor̄ n̄az: q̄ t̄n
nō s̄ visibilia a visū n̄r̄ sicut lūmē sol̄:
v̄n illa s̄ nob̄ max̄ visibilia: q̄ maḡ
s̄ p̄ortōta visū n̄r̄: et s̄c̄r̄ de v̄t̄ n̄r̄:

Que dicit in textū maḡ q̄fusa.
Dicit q̄ maḡ v̄lia: Et rōe ē q̄
v̄licūz cōtīnēt m̄lta abs̄ ordiē: v̄bi ē q̄fū
sio: s̄ gen̄q̄ in se colligūt m̄lta: et sic q̄
net m̄lta sp̄es abs̄ ordiē talū sp̄ez: sal
tē in ordiē ad gen̄q̄: q̄ gen̄q̄ debite vocat̄
cōfusa maḡ: Cōmētator at̄ alit̄ expōit
et d̄: q̄fusa s̄c̄r̄ maḡ cōpōita. D̄ hoc
nō b̄n d̄: quia tunc ex ista conclusionē
non haberetur ordo librorū philoso
phie naturalis. Determinatur em̄ in
in lib̄o phisicorū de maḡ cōfusa
s̄c̄r̄ v̄nūsalibus. non autem de
maḡ cōpositis. Imo v̄nūsalia
de quibus determinatur in isto libro
sunt minus cōposita:

Que dicit non eadem id est nul
la eadem s̄nt nobis notia
et nature. **Q**ue dicit q̄ duplicia s̄nt
intelligibilia s̄ im̄materialia que s̄nt

Handwritten marginal notes at the top of the page, including 'liber de anima' and other philosophical references.

substantie separte et materialia sicut casiditates
rerum materialium sunt de comparatio immate-
ria intelligibilia ad materialia q nulla eadem
sunt nobis notiora et nature q immaterialia i-
telligibilia sunt nature notiora et no nobis. q
sunt magis in actu s comparando mater. alia in-
telligibilia ad inuicem sunt nobis et na-
ture notiora. Primum pbatur sic qd cu ex intelli-
gibiliter intellectu fiat unu fm pportione sicut
de: et de anima oportet intellectum esse pportio-
naturum intelligibili et e contra sed duple aliqd co-
tingit no hie pportione ad intellectum pmo mo-
q excedit p ordine intellectus et sic immateria-
lia no pportioatur nostros intellectus qz intelle-
ctus nostre est vter? inorganica quersa sup cor-
pus et facta mata et ideo sua pportione accipit
ex facta matibus. Immaterialia autem no pnt
cadere sub facta matibus. Alio mo ptingit aliqd
deficere a pportioe intellectus pter defectum ei?
qd agnoscat qz est cras in postera vel imperfon-
ta q no pot mouere intellectum. Et qz immateria-
lia no habent pportioem ad intellectum nostrum p-
pter eoz pfectioem qz sunt magis in actu ideo
sunt nature notiora et no nobis. Secda ps ptz
qz in re materiali ptingit inuicere actualitatem
ex qua res est notior nature i fm se agnosibil-
et inuicem? cum illa actualitate quadam habz
potentialitate fm qua hie pportioem ad intelle-
ctum nostrum et sic videtur materialia tam nobis
q nature notiora. Similiter etia quedam mate-
rialia sicut colores snt nobis et nature notiora.
Sunt etia quedam materialia q ta nature q no-
bis sunt ignota sicut est materia pma que e de
se ignota et ignota etia nobis.

Arguitur dicitur q prima conclusio
atradicat secunda conclusio
qz pma dicit qz procedo e et principis. secunda di-
cit q notioribus nobis sed effe nobis notiores
sunt et n principia. Dm q secunda conclusio li-
mitat pnam et ego ponit in secundo ordine. Est
ergo sensus conclusiois q inter principia de qbus
dixit pma conclusio procedum a notiorib? nobis.
qz a comunioribus pma pns ad min? comunia.
et hoc fit in ista ppha naturali qz in libro phis-
sorum qui est pms ponitur qmnia principia en-
tis mobilis. In libro de celo et mudo ponuntur
principia entis mobilis tractata ad ubi sic i phi-
losophia naturali pceditur a magis qmnumbus
ad minus qmnia.

Arguitur Confusa snt priora natu-
re ergo snt notiora natu-
re hoc est prius naturaliter a quo n conuertitur
pna subsistendi sed a confuso no queritur subsiste-
di pna ergo confusa snt priora nature. Dm q
duplex est ordo sordo nature generatois qz su-
mitur a natura fm q natura significat materi-
am. et isto mo veru est qz qmnumbus snt priora or-
dine nature. qz etia in generatoe naturali prius
generat qmnum qz pnam qz prius generat pla-
ta q animal ut ptz ex secudo de anima. et isto
mo pcedit nostre intellect? ordine nature s isto
mo no intelligit hie textus. Alius est ordo perfe-
ctiois fm que ordinem forma de natura et sic p-
fectioa et magis in actu snt priora fm nature qz
et ita dicitur hic q aliqua snt priora ordine nate.

Queritur Vera vniuersalia snt noti-
ora singularib?. Dm
q vniuersale et singulari duple pnt ad inuicem co-
parati. uno mo in diuersis generib? qmnumbus
in gene agnoscois intellectiue et sensitiue. et tunc
singulari accipit p singulari simplicitate qz agno-
scitur p sensum. et vniuersale accipit p vniuersali
qz no est singulari in diuersitate et tunc est sensus
questiois vtr? vniuersalia snt prius nota singula-
ribus simplicitate dicitis. Alio mo agantur in uno
gene agnoscois. s intellectiue tunc et tunc no pnt fm
singulari capi p singulari simplicitate dicto qz hoc no
agnoscitur p intellectu sed accipit p singulari in
respectu siue p illo qd e min? vniuersale. Per hoc
trahitur ad questioem qz comparado pmo mo vni-
uersale ad singularia tunc singulari e notius. Et
est qz nobis prior est agnitio sensitiua qz intelle-
ctiua qz intellectiua cognitio oritur ex sensitiua.
Et sic loquitur aristoteles pmo posteriori ubi dicit q
singularia snt nobis notiora. Si autem e ppar vni-
uersale ad singulari in eodem gene agnoscois tunc
vniuersale capie dupliciter. uno mo formaliter p inte-
ctioe vniuersalitate et sic e posterius notu suis sin-
gularib? cuz abstractat a eis. Exempli gra ista
intellectio genus posteriori e animalis et aial accep-
tum in ordine ad secudam intellectioem est posteri-
us homine et asino. Et isto mo loquitur aristoteles in
pmo de anima cum dicit vniuersale nihil est aut
posteriori suis singularib? Alio mo accipit vni-
uersale quo ad materiale et sic est iter? distinguedu
vel accipitur fm via co pportiois fm qua pcedit
ad imperfecto ad pfectum et a confusis ad determi-
nata et sic vniuersalia nobis snt notiora et sic

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, including 'si autem e ppar' and other philosophical discussions.

Primus.

iste pñs textus intelligitur qz tunc vlt magis
 proportionat intellectui nostro qz singulari. Alio
 modo accipit singulari fm via resolutionis fm qua
 proceditur a cōpositis ad simplicia. resoluendo se
 res in suas cās vniuersales. et sic vlt sunt maxie
 difficilia et sic methaphis tractat de vniuersali
 bus. Cuius rō est quia intellectus sic pñterat vni
 salia nō stat in pñterat vltaris. s. talia omnia i
 feriora resoluunt in eōdem vniuersali et in pñcipi
 a vniuersali cāp. Et istud ē quod dici solet qz ens
 pmo et vltimo ē agnitū a nō intellectu. qz ens
 est pmo agnitū in via ppositōis vbi proceditur
 a pñterat ad spñalia. et vltimo agnitū fm via res
 oluōis. qz valde difficile ē resoluere ista entia
 pñcipalia in pñcipia entis pñterat. sicut patz sep
 tio methaphis. Et sic pñ nō ē vlt qz methaphi
 ca sic difficilima solū ex vniuersalibz in causādo
 qz etiā habet difficultatē ex vniuersalibz in pñter
 cando que sūt trāscendētia. qz quis illa trāscen
 dētia fm pñterat primo veniat ad nostrū intel
 lectum nō in via resolutionis sūt vltimo nota et
 difficilis agnitōis sicut dñi est.

Arguitur Singulare ē nobis mag
 notū. ergo qd est pñcipi
 singulari erit nobis magis notū. sed min⁹ vni
 sale est pñcipiū singulari. ergo ē nobis ma
 gis notum. Dñm qz pmo maior ē distingū
 da deinde minor fm qz duplex ē singulari. Aliqd
 vñ ē singulari magis pñcipiū. s. hoc ens hęc sub
 stātia. et tunc ē verum qz hoc singulari ē nobis
 magis notū. Alio modo capitur p singulari min⁹
 cōmune vt hic homo tūc dñm qz singulari ma
 gis pñcipiū ē nobis magis notū qz singulari mi
 nus cōmune qd est nobis minus notū. sicut pñ
 in vltimo signo textus pñterat dicto. Deinde dñz
 est ad minorē qz quis minus vlt sit magis pñ
 quū singulari minus pñterat. nō tamē est pñcipiū
 singulari magis pñcipiū qd pñterat agnitōis a
 nobis. Arguit igit argumētum magis pñcipiū
 qz oppositū. qz si singulari magis pñterat ē nobis pñ
 us notū et magis pñcipiū agnitōis sensitiue. es
 go magis pñcipiū ē pñterat nobis notū pñcipiū
 intellectiua.

Arguitur Omnis potētia agnitōis pñ
 us suū obiectum. sed obiectum
 intellectus ē quidditas rei materialis que est
 aliquod min⁹ vniuersale. g. intellectus nō pñterat agnitōis
 scit min⁹ vlt. Dñm qz quidditas rei materialis
 sapitur dupl. vno modo fm specificā eōdem quiddi

tatis et sic nō pñterat agnitōis ab intellectu nō
 pñterat imperfectōem intellectus nostri qz est potētia
 alis. et sic magis agnitōis magis potētia que
 sunt vlt magis. Alio modo accipit fm qz in quiddi
 tate includuntur superiora que sunt de quidditatis
 rōne. sicut in homine includitur sba corpus. cor
 pus mixtū et. Et illo modo pmo intelligit quiddi
 tatis. et nō oportz qz quidditas fm eōdem pñcipiū
 specificā quidditatis pmo agnitōis. qz tūc vlt mi
 nus pmo agnitōis quod est falsum.

Arguitur Spēs intelligibilis existēs
 apud intellectū est spēs in
 telligibilis quidditatis siue spēs specialissime. et
 ergo nō potest repñterat nisi spēs specialissimā
 dñm qz quis species intelligibilis spēs specialis
 siue sit apud intellectū nōm. tamē p illā non re
 pñterat p spēs specialissima apud intellectū nostrū
 sed magis vlt. qd qz non est altera a quidditate s
 inclusum in ea. ergo et simul repñterat in quiddi
 tate. Et si queratur quare quidditas nō pñcipiū re
 pñterat p spēs intelligibilis cū tamē spēs intelli
 gibilis sit similitudo quidditatis. Dñm qz hoc pro
 uenit ex imperfectōe nostri intellectus. et qz em intel
 ctus nō ex se est in potētia sic intelligit pmo in
 quidditate magis potētia et deinde pñcipiū ad
 magis actualia. s. ad min⁹ vniuersalia. Et hoc aliē
 est in intellectu angelico. ex quo em ille intelle
 ctus est pñcipiū ergo p specie intelligibile increa
 tam pmo intelligit naturā specificā.

Eccesse at vnus

Postqz pñcipiū posuit pñcipiū
 huius libri pñterat ponit parē ecc
 actiua. Et in primo libro dētermini
 natur de pñcipiis reū naturalium. et diuidit in
 duas partes. In pma dēterminat de pñcipiis
 fm opinōem aliorū. Secūdo ponit veritatē et opi
 monē pñcipiū ibi Omnis igit pñcipiū. Pñcipiū ps
 diuidit in duas partes. In pma recitat opinōis
 nē antiquorū de pñcipiis. Secūdo improbat eas.
 ibi. pñcipiū autē maxime notum. Pñcipiū ponit
 vñ sufficiētiam opinōis antiquorū et ē pñcipiū
 opinōis de pñcipiis aliqui ponit vñ. aliq
 plura. si pñcipiū vel ponit hoc vñ mobile vel im
 mobile. si secundum vel ponit hoc ē finitū. et sic
 est pñcipiū. qui pñcipiū eōdem entis fm eōz
 forme que finitū materia et sic habet eōdem finitū.
 Vel ponit hoc vñ immobile infinitū. et sic est

Secūdo dñm

pñcipiū in huius

Melissus qui assererat materiam rerum in qua inueniuntur infinita vel ponit hunc unum mobilem hunc est quia dupliciter quod aliquid ponebat hoc unum esse aquam sicut ethales. Aliqui ponunt hoc unum esse aerem sicut dyogenes vel ignem sicut Heraclitus. Alii posuerunt medium sicut vaporem sed nullus posuit terram propter eius grossitatem quod magis apparet quod terra sit principium quod principium. Alii ponebant plura et hoc dupliciter vel ponebant plura finita vel infinita. Si principium sic sunt diversificati quod aliquid ponebat duo sicut apparatus sicut membris quod posuit terram et ignem esse principia rerum et dicit ignem esse principium rerum in estate et terram in hyeme sicut apparatus. Alii qui ponebant tria sicut aristoteles et plato. Plato duo ex parte materie sicut magnam et parvam et unum ex parte forme sicut partem. Aliqui ponebant quatuor sicut empedocles quod dicit quod quatuor elementa sunt principia rerum naturalium et coniungit principia formalia quatuor elementis sicut item et amicitiam et sic sunt sex. Vel ponunt plura principia et infinita hoc est dupliciter vel illa principia sunt unius rationis deinde figura positio et ordine et sic est opinio democriti vel diuersarum species et sic est opinio anaxagore quia democritus posuit infinita corpora atomalia unius nature sicut sicut substantiam et ut saluatur diuersitate in rebus dicit talia corpora atomalia differre ab inuicem accidentibus et hoc quo ad tria primo quo ad figuram quod dicit aliqua tria aliqua curua aliqua quadrangularia et sic ex corporibus atomalibus triangularibus fieret alia compositio quod est ex rebus et curuis. Secundo dicebat ea differre ordine quod dicebat aliqua esse priora et aliqua posteriora. Tercio positio sicut sicut ante et retro sursum et deorsum. Sed anaxagoras posuit infinitas partes diuersarum species sicut partes ossium et carnis infinitas sicut quibus manifestum est quod ille partes sunt diuersarum specierum.

Arguuntur Aristoteles non ponit opinionem anaxagore ego male habet natus. Dicitur quod quis non ponat opinionem anaxagore sub propria forma nec nomine eius tamen apparet in textu per hoc quod dicitur autem peritiam quod opinio eius est opposita opinioni democriti.

Queritur Quare philosophi ponentes plura principia non sunt sic diversificati penes mobile et immobile sicut ponentes unum. Dicitur quod idem quod ponentes plura principia ponebant ea esse peritiam sicut peritiam sunt transmutabilia ad inuicem quod peritiam expellunt se ab eorum subiecto et parte

successive eis inesse. Sed ponentes unum principium non ponebant peritiam saltim illi qui ponebant unum principium esse immobile.

Similiter autem queruntur

Hic dicit aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia quod illi qui ponebant unum tamen principium ponebant tamen unum ens esse sicut substantiam dicebant tamen antiqui formas accidentales esse formas subales rerum et totam substantiam esse materiam. Exemplum est ut dyogenes dixit omnem rem esse aerem sicut homo esset aer sic figuratus lignum esse aer sic figuratus.

Ad quidem igitur si

Hic sequitur aristoteles positus opinionibus antiquorum inquit an iste opinio sit reprobanda a philosopho naturali et vult quod reprobato cuiuslibet istarum opinionum non spectat ad naturalem philosophiam et scientiam proprie opinio democriti et melissi et hoc probat duabus rationibus. Quarum prima stat in hoc nulla particularis scientia habet reprobare opinionem negantem sua principia sed opinio democriti et melissi sunt huiusmodi ergo reprobato probat inductiue quod ad geometriam non spectat disputare contra negantem principia geometrie. Minore probat quia ponentes unum ens negant omnem principium quod quando dicitur principium tunc significatur ordo ad principium ponendo autem tamen unum non ponitur principium ergo nec principium. Similiter si quis diceret tamen pater est ille negat patrem esse quod pater non est pater preter filium.

Queritur utrum qui dicit unum esse negat principium scientie naturalis. Dicitur quod sic et id est quia quod cuiusque dicit tamen unum esse negat motum quia quod mouetur ab alio mouetur sed aliquid moueri est principium in philosophia naturali. Secunda ratio in nulla scientia est disputandum contra opinionem manifeste falsam sed iste opiniones sunt huiusmodi ergo reprobato illorum est quia destruunt seipsas et disputato sit solum de illo quod apparet dubium minor patet quia manifestum est quod non omnia unum sunt simpliciter etiam qualitercumque accipiamus unum.

Aut solueretur ratio

Hic consequenter aristoteles probat quod rationes istorum duorum philosophorum non sunt soluentes et hoc duabus rationibus. Quarum prima stat in hoc in nulla scientia debent solui rationes manifeste falsae et sophisticae sed rationes democriti et melissi se manifeste

Hic dicit aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia

Hic mouet questionem de opinionibus antiquorum

Hic dicit aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia

Hic mouet questionem de opinibus antiquorum

Hic dicit aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia

Supra aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia

Hic dicit aristoteles quod eadem est opinio antiquorum circa entia et principia

Primus.

infecte false peccantes in materia et forma. Ego
et maior pars per aristoteli primo topicorum quia quo
libet profertur contraria opinionibus scilicet esse
stultum est. Compat tamen opiniones istorum ad inui
cem et dicit quod ratio mellissi est magis onerosa id
est fatua et vana et non habens defectum. apparere
etiam et ideo ex tali opinione multa contingunt in eo
nemertia. nec hoc est difficile. Cuius uno iocundum
et dato alia contingit. Si notaret alia et non om
nia quia ex uno inconvemienti contingit bene plura
sed non omnia ut dicunt modernum.

Arguitur Ratio mellissi habet maiore
et defectum. ergo male dicitur
quod non habet defectum. Dicitur quod aliqua rationem
non habere defectum intelligitur dupliciter. uno modo
sicut se quia est ex veris et sicut debita forma argu
endi posita. et isto modo ratio mellissi magnum ha
bet defectum. quia peccat in materia et forma. Alio
modo ratio non habet defectum effectum quo ad in
ventum quia si non facit evidentem de fieri et sic ratio
manifeste falsa non dicitur habere defectum. quia nul
lus per eam decipitur. sicut dicimus illam rationem
non habere defectum omne lignum est lapis omnis
homo est asinus. ergo omnis homo est lapis. quia
per eam nullus decipitur.

Robis autem. Hic ponit
ad idem et est ille rationes non sunt solvende in ali
qua scia que accipiunt in se aliquid contrarium
principijs scientie. sed iste rationes accipiunt in se a
liquod contrarium principijs istius scientie. ergo non
sunt hic solvende. maiore probat aristoteli per simile quia
in mathematica sunt due rationes de quadratura cir
culi quarum una solvenda est et alia non. Et sic ei
sic arguebat ubique est dare maius et minus ibi
est dare equale. sed est dare quadratum maius cir
culo et minus circulo. ergo est dare equale. Istud
argumentum est solvendum in geometria quia pa
cedit ex uno principio primum geometrie quod ip
se male intelligebat. Sed argumentum antiphon
is non est solvendum quia accipit aliquid in sua
ratione quod est contra principia geometrie. et ideo
nullum non est divisibile in infinitum. Arguebat enim
sic contingit lineam rectam dividi in partes. sed in ta
li divisione non est processus in infinitum. ergo ratio
ducitur ad circulum in tali divisione. ubi mani
festum est quod minor contradicit principio geometrie.
minor principalis rationis patet quia in isto libro
supponitur aliquid moveri quod ipse negat.

Et quonia de natura

Hic aristoteli videtur ostendit quod quis contra
eos non est disputandum ex principijs istius scientie
nec sic sunt rationes solvende tamen adhuc contra
eos est disputandum non propter necessitate scientie
sed propter bonitatem doctrine ne obscuritas relin
quatur voluntibus perire in scia. Sed non eorum error
credatur incorrigibilis. et etiam quia loquitur de
rebus naturalibus quibus immaturaliter. Post est
ego ex principijs metaphysicis sicut facit ar
istoteli cum eis disputari.

Queritur Vnde scientia habeat dispu
tatione contra negantes sua principia
cipia. Ad idem quod nulla particularis scia habet dis
putat contra negantes sua principia ex se. sed bene
potest scire superior scia quales sunt tres scientie
communes. Ratio prima est duplex. prima est quia om
nis disputatio debet esse ex notioribus. sed princi
pia scientie nihil est notius. quando ego quis negat
principia scie tunc non potest aliquid notius sumi in
illa scia per quod tale reproberetur. Ex quo sequit
ur contra negantes principia non est disputandum.
nec ostenditur nec ad impossibile. quod ostensio est sem
per ex prioribus. sed principia nihil est prius. nec
etiam ad impossibile. quia oppositis principiorum
nihil est impossibile. sed demonstratio ad im
possibile perdit ad maius impossibile quam fuit co
cessum ab adversario. Secunda ratio stat in hoc
quia oportet in omni motu principium motus esse im
mobile sicut speciem illius motus quo movetur. si prin
cipia scie sunt principia motus. id est discretus ratio
nis demonstrans. ergo debent esse immobilia et non
supposita in tali scia. maior pars quia nisi sic idem
esset in actu et in potentia respectu eiusdem. He
cunda pars ostenditur quia sunt tres scie communes
que possunt disputare de omnibus indifferenter. s
icet metaphysica dialectica et sophistica. Et ratio est
quia iste scientie versantur circa omne ens. Quod
patet inductive quia metaphysice subiectum est ens in
quantum ens. et sic metaphysica determinat de omni
entia. et dialectica versatur circa ens rationis quod
est eque commune cum ente reali cum omne ens. et
ale possit per rationem accipi. sed sophistica de qua
bet ente quod apparetur. et sic per illas tres
procedi contra negantes principia etiam universa
lissima et non per alias. Et si arguatur nihil est
notius primo principio. ego non potest fieri dispu
tatio contra negantes prima principia. Ad idem quod

Disputatio

Secunda

Philicorum

quis nihil e notius talibus principijs fm se ea me in ordine ad respondentē. quia si respon dēs aliquid concedat. tunc potest statim redargui ex sua cōfessione. et sic ad magis inducimens ducitur nō simpliciter s; quo ad rēdentē.

Queritur Verum equaliter cōue niat istis trib; sciētijs disputare contra negantes principia. Dicendum q; non. quia metaphisicus facit hoc dīmō stratiue generādo veraz sciētia et firmiter stabiliēdo tale principium. sed dyaleticus facit h; generādo opinōem. sed sophista facit hoc gene rando apparentiam. Et ratio istius ē. quia me thaphisicus p̄siderat ens nature et ex eius prin cipijs procedit. talia autem principia sunt intera nea et necessaria. quia sunt fundata in natura rei. Dyaleticus autem considerat ens nature. quod quis sit etiam cōmune sicut ens nature. tamē habet se accidentaliter et extrinsece ad ipaz rem. quia accidit rei q; per ratōem apprehēdatue Sophista autem querit apparētia circa utriq; Et hoc est quod dicit aresto. quarto metaphisice q; iste tres sciētie induunt vnam naturam q; tum ad obiectum. sed differant solūm potestate et pheresi. quia dyaleticus potest solū p̄bare et non demonstrare. et sic differt potestate a me thaphisico. Sophista eligit apparere et nō exi stere et sic differt pheresi id ē eleatōne. **Dice ret** aliquis sola dyaletica habet disputare de principijs omnium aliarum sciētiarum. ergo n̄ sūt tres sciētie cōmunes sicut dictum est. **Dicendum** q; in illo tertio ubi ponitur illa p̄positio addit ille terminus p̄babiliter. et tunc verum ē q; sola dyaletica habet disputare de principijs omni um aliarum sciētiarum p̄babiliter. Sed metha phisicus disputat demonstratiue. sophista apparē ter. Et isto pōt sumi q; extrinsecus termin; om nis sciētie sunt principia metaphisicalia. quia om nis sciētia resoluit finalit et extrinsecē ad illa principia que nō possunt p̄bari simpliciter per aliqua p̄ora fm se. sed soluz per priora quo ad re spondētē. **Item** sciēdum q; principia sciētie subalternate possunt p̄bari per principia sciētie subalternatis. Et ratio illius est quia vnumq; q; naturaliter p̄batur per causam per quā ostē ditur. sed sciētia s̄balternans ponit causam sciē tie subalternate et principiorū eius. ergo possunt talia principia ostendi et p̄bari per principia sci

entie subalternatis. Est tamē differētia intē sciē tiam subalternatē et vnum. quia sciētia s̄b alternas solū p̄bat principia sciētie subalter nate. sed scia cōmuni p̄bat indifferētē omnia principia.

Arguitur Dīs hic statim p̄bat pri apia istius sciē. ergo ma le dicit q; cōtra negātes principia nō est dispu tādum. **Dicendum** q; aresto ostendit hic sua principia ex principijs aliarum sciētie vnum. s. metaphisice. quia ipse in sua p̄batōne p̄cedit ex distinctōne entis et omnis que spectant ad me thaphisicum.

Arguitur Principium metaphisica le quod est notissimū p̄o batur ad areste tile in eadem sciētia. ergo in qua libet sciētia sic erit. **Dicendum** q; principium metaphisicale p̄batur in libro metaphisice s; ex principijs proprijs metaphisicalibus. sed p̄ ceditur sophisticē cōtra eum qui negat principi um primum metaphisicale. et non est simile de alijs sciētijs. quia alie sciētie non sunt cōmunes sicut metaphisica.

Arguitur In qualibet sciētia pos sunt fieri demonstratōes quia sed in illis demonstratōibus p̄banē prin cipia. ergo et. **Dicendum** q; posse probare prin cipia in omni sciētia potest intelligi dupliciter. vno modo simpliciter per aliqua priora et notū dia et sic ē impossibile. quia i sciētijs nihil ē no tius primis principijs. Alio modo potest contin gere quo ad nos. et sic in qualib; sciētia possunt probari principia. Et hoc contingit dupliciter vno modo variando genus demonstratōis. a lio mō variando genus cause. variando genus demonstratōis proceditur per demonstratōem quia ad principia. sed variādo genus cause pros ceditur a causa notiori ad ignotam.

Principiū autē maxi Postq; aresto ostendit q; non est disputā dum cōtra Peememidē et Mellisum ex prin cipijs sciētie naturalis. sed ex principijs metha phisice sciētie. hic consequēter disputat cōtra eos ex principijs metaphisice sciētie. et quia op̄ mo antiquorū fuit q; ens et vnum cōuertūtur. idō primo disputat cōtra eos ex parte entis.

Handwritten marginal note in the top right corner.

Handwritten marginal note on the right side.

Handwritten marginal note on the right side.

Handwritten marginal note on the right side.

Handwritten marginal note on the right side.

... analogia... Prohemium... folio 21...

Prohemium

Folio 21

in potentia deus... pinto sub exercit

in potentia deus... pinto sub exercit

sentia fm qua aliquid ponitur in genere et esse fm qd ponitur aliqd in actuali subsistentia. Tercio sequitur qd deus habeat diffinitioem qd est impossibile. quia quod habet diffinitioem est firmum simpliciter. sicut enim primo genere et vltimo diffinitioem sed deus non potest dici finitus. quia tunc non esset omnipotens quod est contra articulum fidei.

Queritur Ergo an ponentes deum in predicamento sint heretici sicut modern. Dm qd no quia ponentes deum esse in predicamento no ponunt rem significatam per terminu esse in predicamento. sed solum terminu. et ideo ut sic no est hereticu quia ille terminus deus impositus est sicut alij termini. falsu tamen est qd termini sunt in predicamento quia si termini essent in predicamento tuc no posset fieri predicatio generis de spe in predicamento. quia ista est falsa iste terminus homo est iste terminus animal. sed res significata p subiectum habet in se rem significatam p predicatu. et ex hoc verificatur apostolus et no ex terminis. Nam terminus est in predicamento qualitates quia est vox. et ergo adhuc male dicitur qd termini sunt in predicamento. qd sic deus esset qualitas et no substa.

Arguitur Deus est substantia. ergo e in predicamento substantie. Dm qd substantia accipitur tripliciter. uno modo putat de substantia et sic deus maxime est substantia quia sic substantia nullam imperfectionem dicit. Alio modo accipitur substantia putat de substantia accidentibus. et sic deus no potest dici substantia. quia deus no potest suscipere in se accidentia cum omnia que sunt in deo sunt essentialiter in eo. et sic substantia significat aliquam imperfectionem. quia significat rem habentem possibilitatem ad accidentia. Tercio modo potest dici a substantiando id est dando esse inferioribus. et sic deus iterum no est substantia. quia deus no substantiat formaliter sed efficienter. et sic substantia etiam importat aliquam imperfectionem quia est vs diffinitioem. Aristoteles autem in predicamento accipit substantiam putat de substantia accidentibus. et hoc patet ex diffinitione prime substantie.

Arguitur Deus est substantia incorporea. ergo est in predicamento substantie. Dm qd accidens est falsum putat de substantia a substantia. Et si dicatur deus est incorporeus.

potus. ergo est substantia. probatur a sequentia qua cuiusque conuenit differentia illi conuenit generi. Dm cuiusque conuenit differentia positiua illi conuenit genus. sed hoc no oportet de differentia positiua siue negatiua. quia no omne illud est ammatu quod est insensibile. quia lapis e insensibilis atque no est ammatu. Tercia ratio positiua. si deus et creatura conuenirent uniuoce in ente sequeretur qd deus esset creabilis sed hoc est falsum et impossibile. sequela tamen patet qd omnis virtus causalis extendit se ad omnia illa que continentur sub uniuoca ratione sui obiecti sed manifestum est qd multa entia sunt creabilia si ergo deus comedit cum illis entibus uniuoce. ergo sicut illa sunt creabilia ita et deus. maior patet exemplatiter quia virtus causatiua hominis potest se extendere ad omnia que habent naturam humanam. quia uniuoce conueniunt in ratione humana. Similiter virtus causatiua asini comprehendit sub se omnia illa que continentur sub ratione et natura uniuoca asini.

Queritur An impossibile dicitur esse sine subiecto. Dm qd impossibile capit dupliciter. uno modo p impossibile simpliciter dicitur. et sic dicitur qd impossibile quod p nullam potentiam fieri potest et hoc implicat contradictionem. Alio modo dicitur aliquid esse impossibile fm quod in ordine ad potentiam creatam. quia. p potentiam creatam fieri no potest. p hoc ergo dicitur qd accidens separati a subiecto fm potentiam creatam est impossibile. sed no est impossibile fm potentiam creatam. Cuius ratio est quia no implicat contradictionem. quod sic patet quia deus potest conseruare aliquam rem ab ipso prima effectiua causa materiali in qua. cu ergo subiectum sit proxima causa effectiua et materialis in qua ipsius accidentis potest deus accidens absoluere a proxima causa et sic potest accidens esse sine subiecto. quia tamen nulla creatura potest mutare ordinem naturalem rei. ideo no potest fieri naturaliter et p potentiam creatam sed deus talem ordinem immutare potest quia est autor nature.

Arguitur Deus non potest separari a diffinitioem a diffinito sed inesse est de diffinitioem accidentis. quis accidentis esse est inesse. Dicendum qd duplex est inesse scilicet aptitudinale et hoc est de essentia acci-

margin notes on the left side of the page, including 'in potentia deus' and other philosophical remarks.

margin notes on the right side of the page, including 'in potentia deus' and other philosophical remarks.

Et dicitur quod si sit sine materia... Philosophorum... De infinito non quodammodo... An dicitur diffinitio a substantia

Philosophorum

accidens et nunquam potest separari a subiecto. Aliud est esse actuale quod conuenit sibi per comparationem ad primum subiectum. et tale esse non est de ratione accidentis sed est conditio quedam accidentis ipsius accidentis. quando ergo accidens est a subiecto separatum tunc adhuc habet aptitudinem ad esse quod est de ratione sui.

Arguitur Deus non potest supplere causalitatem cause materialis. sed subiectum est causa materialis accidentis. ergo deus non potest separare accidens a subiecto. *Deum quod dupliciter se habet materia ad aliquam rem. Uno modo intrinsece quia intrinsece constituit rem sicut materia hominis est de intrinseca ratione hominis. et talem causam materialem non potest deus supplere. quia tunc esset pars et esset ei aliquid intrinsecum. Alio modo habet se materia ad aliquam rem extrinsece et per aditionem sicut se habet materia sine subiecto in accidentibus quia materia non est pars intrinseca ipsorum accidentium. et talem materiam potest deus supplere per aliud accidens. et sic in sacramento altaris qualitates sunt in quantitate ut in subiecto et quantitas habet quodammodo suam indiuiduationem a se et sic potest sustentare accidentia.*

Arguitur Deus non potest de nouo creare accidentia sine subiecto. ergo non potest saluare accidentia sine subiecto. *ante deum probatur quod creatio est ad esse simpliciter. sed accidens sine subiecto non habet esse simpliciter et perfectum. ergo non potest creari absque subiecto. consequentia tenet a simili. Deum quod non est simile quia si accidens crearetur sine subiecto tunc non haberet aliquam indiuiduationem et per consequens non posset subsistere. sed accidens quod iam fuit in subiecto habet indiuiduationem a subiecto. et ergo potest eodem modo asseruari sine subiecto. quo modo prius habuit indiuiduationem sicut anima rationalis recipit indiuiduationem a corpore et ideo quod non potest per se creari tamen postquam recepit indiuiduationem a corpore potest illam indiuiduationem retinere post separationem.*

Queritur Vix substantia in genere substantie maneat sit diuisibilis vel indiuisibilis. *Deum quod duplex est diuisio. quedam est que est per partes essentielles scilicet differentias proprias. et talem diuisionem habet substantia etiam in proprio genere absque accidentibus. Aliis*

est diuisio quantitativa et illa non habet actualitatem sine quantitate quod non potest tam habere originaliter. sed ex parte materie que est diuisibilis. origo et est in predicamento substantie.

Queritur Vtrum infiniti tertio conueniat quantitati. *Deum quod duplex aliquid dicitur infinitum. uno modo formaliter sive essentialiter quod si habet essentiam non conuenit ad aliquam speciem et sic deus est infinitus simpliciter non autem substantie separate. quia ille habent distictam speciem. dicitur tamen infinitus formaliter per comparationem ad materialia. quia non conueniunt ad aliquam materiam sicut ista materia haec. Alio modo dicitur aliquid infinitum formaliter partes quantitativas sive quantitativum. sic quantitas extensa sine termino est infinita. tale autem infinitum inuenitur in quantitate solui. et sic loquitur hic aristoteles. et per hoc dicitur quod infiniti eadem que conueniunt. Et si dicatur secundo modo non est aliquid infinitum. quia non est aliqua quantitas extensa sine termino. Deum quod dupliciter aliquid dicitur infinitum. uno modo formaliter actu quod si habet extensionem actualem ad quantitatem sine termino. et sic verum est quod infinitum non inuenitur a parte rei. Alio modo accipitur infinitum per infinitum in potentia et sic inuenitur infinitum a parte rei sicut patet in tertio huius.*

Arguitur Vnde dicitur quod in argumento textus sic petitio principij quia accipitur presupponit hic quod ens dicitur multipliciter. et hoc est minus notum quam quod debet probari. quia hoc negat antiqui cum dicebant tunc unum esse ens. Deinde quod inueniunt et melius negabant multitudinem rerum non tamen negabant multitudinem vocum quoniam si voces multa significarent. et ideo quod vis hic non potest dari a notioni simpliciter. petitio tamen a notioni eorum ad aduersariis. hoc sufficit quod aduersariis non potest negare multitudinem vocum.

Queritur Vtrum accidens differat a substantia. *Deum quod sic et arguitur quod non quod que non habet differentias non differunt. sed substantia et accidens non habent differentias. ergo non differunt. Deum quod differre accipitur dupliciter. uno modo proprie et sic illa dicitur differre que distinguuntur differentibus. et sic substantia et accidens non differunt. quia differentia solum inuenit specibus. sed substantia est genus generalissimum quod non habet differentiam a se.*

Quod si sit aliquid ad rem

Deus

Deus aliquid dicitur

Deus

Diffinitio a substantia

Philicorum

a deo et tamen inuisibilis esset coeternus deo. Item si homo esset eternus visibilis esset coeternus homini et tamen adhuc distingueretur ab homine. Alii qui enim quantitatem plerumque esse distinctam a materia per vides inflatos aere quia tales non possunt compium nisi prius aere exeat et hoc non potest contingere ex materia et forma aeris ergo hoc contingit ex quantitate. Ergo quantitas non distinguitur a substantia. Illud autem secundum veritatem non contingit ex parte quantitatis. sed propter repletorem vacui.

Queritur Hec quod est principium individuationis est substantia sed quantitas est principium individuationis ergo quantitas est substantia. Dicendum quod duo sunt de ratione individui. scilicet individuum in se et hoc complet essentialiter rationem individui et talis conditio aduenit individuo ex materia et sic simpliciter materia est principium individuationis in substantiis materialibus. Alia est conditio individui quod est diuisio a quolibet alio eiusdem speciei et talis diuisio est originaliter a materia. et actualiter et completiue a quantitate quia nihil diuidit nisi quantum sed talis diuisio non est de ratione individui quia si solus sources esset a parte rei adhuc fontes esset individuum et tamen non esset diuisus a quolibet alio eiusdem speciei cum non esset alius ab ipso.

Queritur Vtrum ens sit uniuocum ad substantiam et accides. Dicitur quod non quod probatur duabus rationibus. Prima est quia tunc tamen unum esset predicamentum scilicet ens. quod probatur quia predicamenta sunt prima genera sed unum unum esset primum genus super illa. scilicet ens quod cum ens non possit dici species ergo est genus. Secunda ratio stat in hoc. Impossibile est uniuocata contenta sub uniuoco diffinitioni per se inuicem sicut homo et asinus que sunt uniuocata animalis nisi forsitan in illis de ad aliquo ubi una species diffinitur per aliam sed non est diffinitio inter se iam accidens et substantia non sunt ad aliquo. si ergo esset ens uniuocum ad substantiam et accides tunc substantia et accides essent uniuocata entis et sic non possit accidens diffiniri per substantiam quod est contra aristotelem sexto methaphisicorum.

Queritur Quare ens non habet se pure equiuocum sed analogice. Dicitur quod propter du-

as rationes. Prima est quia ubi aliquid dicitur de pluribus pure equiuocum in illis unum equiuocatur non potest per alius cognosci sicut animal latrante non cognoscitur per seculam marinam sed deus cognoscitur ex creaturis. ergo non potest ens pure equiuocum dici de illis. Ratio maius est quod omnibus cognoscitur per similitudinem quoniam igitur aliqua per se inuicem cognoscitur necesse est quod in se habeant similitudinem. secundum habentibus similitudinem est ordo analogie et sic illa continent analogice sub eadem et non pure equiuocum. Secunda ratio quia si ens dicitur pure equiuocum de deo et creaturis tunc omnia que de deo demonstrantur haberent in se formam saltem equiuocam. Quibus ratio est quia nos deus monstramus et dicimus aliquid de deo per nomina imposita creaturis. si ergo ens esset pure equiuocum ergo omnia nomina significatia particularia entia de deo et creaturis dicta essent equiuoca. Concluditur ergo quod ens est analogum ad deum et ad creaturas ad substantiam et accides.

Queritur Quotuplex est ordo analogie. Dicitur quod duplex. Primus est secundum quem aliqua dicuntur analogata quia referuntur ad aliq[uod] tertium sicut sanum in vna sanum in medicina dicuntur analogata quia referuntur ad aliq[uod] tertium. scilicet sanum in animali. Alius est ordo secundum quem aliqua dicuntur analogata secundum quod referuntur ad inuicem sicut militare de analogum ad ipsum militem et ad ea que referuntur ad militem sicut sunt equus arma et similia. In analogia autem entis est secus modus analogie quia deus et creatura substantia et accidens dicuntur analogata non quia referuntur ad aliq[uod] tertium sed quia habent ordinem ad se inuicem sicut creatura ad creatoris et accides habent ordinem ad substantiam quod deus et materia accidens non est ens sentis. Est autem alia diuisio analogorum quod aliqua analogia sumit secundum genus cause efficietis sicut militare. Alia analogia sumit secundum genus cause materialis sicut analogia entis ad substantiam et accides quod accides habent ordinem ad substantiam secundum ad genus cause materialis. Et sumit alia analogia secundum genus cause finalis sicut analogia sumi in animalis quod sanitas animalis est finis aliorum sanorum sicut ipsi sumi in vna et medicina et non sumit aliqua analogia in genere cause formalis quod quoniam sumunt in aliq[uod] formali sunt uniuocata et non equiuocata cum ergo analogia spectat ad equiuocationem sic non potest aliqua analogia esse secundum genus cause formalis.

my p[ro]p[ri]a[m] r[ati]o[n]em dicit esse analogiam
quod sit analogia et dicitur esse analogia

Philosophorum

fo. xliij.

Queritur Sec[un]d[u]m quod genus c[on]s[ider]atur
autem ens analogice.

Dicendum quod distinguendo vel enim ens dicitur
de deo et creaturis et sic est analogia s[ecun]d[u]m genus
cause efficiētis et finalis quia deus est causa ef-
ficiens et finalis creaturar[um] vel refertur ad sub-
stantiam et accidēs et sic analogia sumit s[ecun]d[u]m ge-
nus cause m[at]erialis. Cuius ratio est quia substantia
compatur ad accidēs in ratiōe cause materialis
et etiam quādoq[ue] in ratiōe cause efficiētis quan-
do s[ecun]d[u]m accidēs a substantia sunt et principis eius
vel p[ro]p[ri]onalibus vel accidētis p[ro]p[ri]a sicut
album et nigrum vel ex principis c[on]s[ider]atib[us] vel
accidētia p[ro]p[ri]a sicut visibile et h[um]ibile.

Queritur Quot sunt analogata
entis. D[omi]n[u]s quod quatuor

or. Primo enim ens dicitur de his que habent p[er]fectum
esse sicut de substantia et ergo substantia ē primū
analogatū entis. Sec[un]do dicitur ens de his que
habent debile esse sicut accidentia. Tercio de his
que habent esse p[ri]uatum admixtum sicut motus.
Quarto dicitur ens de his que habent esse i[n] ra-
tōe et illa dicitur entia ratiōis quia de eis in-
tellectus aliquid affirmat vel negat et sic dicit
aristo. quarto metaphisice quod non ens id est ne-
gatio etiam potest dici ens quia de nō ente et-
iam dicimus esse d[omi]n[u]s sic non ens est non ens.
Primo modo ens dicitur substantia sec[un]do mo-
do dicitur passio vel p[ro]p[ri]etas substantie tertio
modo dicitur p[ro]p[ri]etas ad substantiam quarto mo-
do dicitur negatio substantie et sic patet quod omnia
ista analogata habent ordinē ad unum quod ē
substantia et ex hoc possunt multe qu[est]iōes solui.
Si enim queratur an p[ri]uatio sit ens an materia
p[ri]ma sit ens et. Dicitur quod si ens capiatur s[ecun]d[u]m
p[ri]mam eius significatōem tunc nullum illorum
est ens sed quādo accipitur ens s[ecun]d[u]m duas vlti-
mas acceptiōnes sic p[ri]uatio est ens.

Queritur Omnis multitudo reduci-
tur ad unitatem ergo om-
nes p[re]dicatōnes debent reduci ad unam vni-
uocam p[re]dicatōem et quia reduciuntur multitu-
do rerum ad ens sic ens erit vniuocum.

Dicendum quod ista p[ro]positiō omnis multitudo re-
duciatur ad unitatem potest dupliciter intelli-
gī uno modo quod omnia reducuntur ad unitatē qua
si fiant hoc unum ad quod reducuntur et sic est
falsum quia creaturę n[on] sunt creatōr. Alio

modo intelligitur quod omnis multitudo reducatur
ad unitatem quia omnia habent ordinem ad v-
num et sic omnis multitudo realis reducitur ad
unum s[ecun]d[u]m ad deum ad quē omnia habent ordi-
nem. Simile est de p[re]dicatōibus quia omnis p[re]di-
catō resoluitur in ens quod reducitur ad unita-
tem ad substantiam quia omnes equiuocatōes
entis habent ordinem ad unum quod ē substan-
tia sicut omnia entia habent ordinem ad unum s[ecun]d[u]m
deum.

Queritur Hoc quod predicatur vni-
uocam non est vni-
uocum sed ens predicatur de substantia et
accidente vno nomine et vna ratiōe ergo vni-
uocam probatur quia habere esse ē diffinitō en-
tis que p[re]dicatur de substantia et acci-
dente. D[omi]n[u]s ad hoc dupliciter p[ri]mo quod habere esse non potest
ē diffinitō entis s[ecun]d[u]m quod dicitur de substantia et acci-
dente quia
diffinitō dicitur ē c[on]s[ider]atōis s[ecun]d[u]m quod habere esse accidit om-
ni substantie create et omni enti create est enim
solus deus ens per essentiam. Sec[un]do dicendum
quod habere esse etiam dicitur analogice de substantia
et accidente quia habere esse cōuenit p[ro]p[ri]e
et per se substantie sed cōuenit accidenti per altera[m]
sicut dicitur septimo metaphisice et sic noster in
tellectus nō potest cōcipere aliquā naturā p[re]ueniē-
tem substantiam et accidens quod tamē requiritur
ad vniuocam p[re]dicatōem.

Queritur Ens potest concipi absq[ue]
cōceptiōe substantie et acci-
dentis ergo ē vniuocum probatur quia habet vni-
uocam cōceptum p[re]ueniētem substantiam et accidens quod
antiqui cōcipiebant lumē esse et tamē non cōcipi-
ebant eē substantiam vel acci-
dentis. D[omi]n[u]s quod
ens non potest distinge concipi nisi cōcipiatur
quod sit substantia vel accidens et ideo antiqui con-
cipiebant lumē cōcipiebant vel sub ratiōe substantie
vel sub ratiōe accidentis. Sed aliter soluit alij
dicentes quod duplex est conceptus vnus extra ge-
nus et est informis et quodāmodo negatiu[us] et ta-
lis conceptus potest esse in ente p[re]ueniēdo sub-
stantiam et accidens et nō facit vniuocatōnem
Alius ē conceptus formalis et intra gen[us] et affi-
ratiu[us] et tal[is] facit vniuocatōnem nec potest talis eē
de ente. Potest etiā t[er]cio dici quod nō sufficit ad vni-
uocatōnem vnus conceptus p[re]ueniēns s[ed] requiritur cū h[oc] quod
sit equaliter participatus ab vniuocatis quod
de ente dici nō potest. Et ergo iste t[er]s solutio

de p[re]dicatōe s[ecun]d[u]m s[ecun]d[u]m

de p[re]dicatōe s[ecun]d[u]m s[ecun]d[u]m

Primus.

nes habent se quodam ordine quia prima dicitur quod non est aliquis conceptus preueniens. Secunda dicitur quod potest esse aliquis conceptus extra genus et negatiuus. Tercia admittit quod sit aliquis conceptus affirmatiuus sed non equaliter participatus. et sic tripliciter possumus euadere hoc argumentum.

Arguitur Quicquid potest unice distribui distributione distribui per omnes inferiores hoc est uniuocum. sed sic potest ens distribui pro substantia et accidente. ergo est uniuocum. Dicendum quod non solum uniuocum distribuitur pro suis inferioribus sed etiam equo cum a consilio ubi tamen posterius analogatum participat realiter de natura ipsius communis analogantis. et sic est de ente quia ultimum analogatum eius est reale ens. et sic homo depictus non cadit sub distributione quando homo distribuitur quia homo pictus non habet rationem hominis sicut accipiens habet rationem entis.

Arguitur Accidens non est reale ens secundum veritatem quia aristoteles comparat sanitatem ad ens. sed sanitas que est in animali est solum realis et essentialis sanitas. sed sanitas in alijs analogatis non habet essentialitatem sanitatis. ergo sic erit de ente. Dicendum quod non est per omnia similis comparatio sanis ad ens. Est enim similitudo quantum ad hoc quod sanitas primo dicitur de sanitate animalis et postea de alijs. sic ens primo dicitur de substantia et postea de accidente. Hec differentia est quia ultima analogata sanis non habent essentialiter rationem communis analogantis sicut accidens habet in se essentiam realem entis.

Amplius quonia et.

Postquam aristoteles disputauit contra opinionem Democriti et Peremmedis ex parte entis reprobandam. istam opinionem quod ens est unum. hic consequenter facit hoc idem ex parte unius et intendit talem rationem. Si ista propositio ens est unum esset vera. vel acciperetur unum pro uno continuitate. sicut dicimus quod continuum est unum ut lignum est unum. vel acciperetur unum pro uno in diuisibilitate sicut dicimus quod punctum est unum vel accipitur pro uno ratione. sicut dicimus quod illa sunt unum que habent unam rationem. ut eadem

est ratio vestis et indumenti. sed nullum istorum est dicendum. ergo ens non est unum. Maior est manifesta ex significatione unius et sufficienti diuisione unius. minorem probat per ordinem et primo quod non potest capi pro uno continuitate quia in eo quod est unum sicut continuum sunt multa entia. quia sunt multe partes quia continuum diuisibile est in infinitum. Et circa hoc mouet aristoteles istam dubitationem utrum totum sit sue partes. et si non tunc manifestum est quod unum continuitate non est perfecte unum. probat ergo aristoteles. quod non potest dici quod totum sit sue partes. quia quocumque sunt eadem unum tunc sunt eadem inter se. si ergo partes alicuius continui sunt eadem in toto. ergo sunt eadem inter se. quod est impossibile. oportet ergo dicere quod partes distinguuntur a toto et per consequens inuenitur multitudo inter totum et partes.

At uero si est indiuisi.

Consequenter ostendit quod ista propositio ens est unum non potest esse vera capiendo unum pro uno in diuisibilitate. et stat ratio in hoc. Quia isti antiqui ponebant istud unum infinitum sicut Democritus. vel finitum sicut Peremmedes. sed indiuisibile non potest esse finitum nec infinitum. quia finitum et infinitum sunt quanta. sed in indiuisibile nec est quale nec quantum. ergo non potest dici quod unum accipatur pro uno indiuisibilitate. Deinde probat quod unum non potest capi pro uno ratione et hoc sic quia si omnia sunt unum ratione. ergo erit una ratio contradictorioum. quia contradictoria continentur sub ente. Item una erit ratio contrarioum. sicut boni et mali. et una erit ratio eorum que sunt disparata. sicut hominis et equi. Item erit eadem ratio omnium predicamentoum. quia ista omnia continentur sub ente que sunt in convenientia. ergo illud ex quo sequitur.

Conturbati sunt autem

Jam aristoteles reprobat sequentes opiniones illorum antiquorum et dicit primo quod aliqui philosophi sequentes opiniones illorum philosophorum ut non cogentur ponere idem esse unum et multa auferre hoc uerbum est a propositio ne ne cogentur aliquo modo ponere multitudinem sicut Lycofides. Alij autem philosophi attendentes quod ratio

ponit unum ens esse
primo quod male probat
et per consequens ens
est unum et propositio

Arguitur
non potest
quia bene dicitur
si in ratione
et sequitur
non potest
et multum
veritas et
nihil est
multitudo
aristoteles
Quien
ne respiciendo
tunc est quod inter
in ista veritas
quod non. Illud
non est sicut quod
sunt totus sicut
accipit ut patet
interuenienter et
sunt sicut sicut
in ista est diuisio
sunt totum sicut
sunt sicut sicut
sunt sicut sicut
sunt sicut sicut

Ita sicut dicitur in philosophia quod si aliquid est in se et non in alio... et sic patet quod... et sic patet quod...

Philicorum

fo. xv.

his dicitur esse impet' extra quando esset ablata copula mutabant copulam in verbum dicens q' non accret dicitur homo est albus sed homo albat. Nec licet dicitur homo est ambulans sed homo ambulat. deficiant ergo antiqui in hoc q' non sciebant distinguere inter ens et o num. quia credebant ens et unum uniuoce dici que dicuntur multipliciter et ideo illa q' se unuz subiecto sunt multa rone sicut album et paries. Quaedam sunt unu toto et multa partibus sicut totum sed si multa et unum referat' e' ad idem tunc sunt opposita sicut unum specie ad diuersa ut esta specio unum numero ad diuersa numero. Tunc non oportet auferre hoc verbu' e' a pte possitombus. quia illa inter que ponitur hoc verbum est habent aliquam non unitate siue distinctionem. cum enim dicitur homo est albus quis est homo et albus sunt unum numero siue subiecto sunt tamen multa ratione. Alia ei e' ratio hominis et ratio albi.

Arguitur Item non potest esse album et nigrum et per consequens item non potest esse unum et multum et ergo antiqui bene dixerunt q' contraria non possunt esse in eodem subiecto. Tercium q' non e' simile de albo et nigro et de uno et multo quia album et nigrum sunt contraria specificia et specialia et ideo non possunt esse in actu unum inesse sed unuz et multa sunt contraria transcendentia et generalia et ergo possunt esse in actu diuersorum unum inesse et hoc est quod solet dici q' non est aliqua multitudo sine unitate et hoc est propter transcendentiam unius et multi.

Queritur Verum totum sit sue partes. Dicitur q' totum accipitur tripliciter. uno modo cathegrammatico sicut q' idem est qd integrum habens partes et isto modo ista verificatur totum quod e' in mundo e' in oculo meo. Alio modo sicut cathegrammatico prout valet tunc sicut quilibet pars et sic ista verificatur totum sicut est minor sorte. Tertio modo accipitur ut partem cathegrammaticam et partem sicut cathegrammaticam et sic tunc valet sicut hoc et nihil eius quin hoc. Accipiendo ergo totum primo modo verificatur est distinguenda quia vel predicatum intelligitur attribui subiecto coniunctim vel diuisim coniunctim scilicet q' totum sit sue partes simul sumpte diuisim. et totum sit sue partes diuisim sumpte. Si ergo primo modo intelligatur est apud

Ita dicitur in 2o modo... et sic patet quod...

ita de toto integrali et essentiali quia ibi totum est sue partes simul sumpte. sed falsum est de toto potestativo quia anima non est omnes partes simul sumpte. Vel intelligitur predicatum subiecto diuisim attribui et sic vel intelligitur de toto diffinitivo potestativo vel integrali. De toto potestativo est simpliciter falsum. Vel intelligitur de toto diffinitivo et hoc est dupliciter quia vel totum diffinitiuum comparatur ad suas partes reales que sunt materia et forma et sic est falsum quia homo non est anima et corpus diuisim sumpta vel comparatur ad partes rationis que sunt genus et differentia et tunc est verum q' totum est sue partes etiam diuisim sumpte quia homo est animal et rationalis. Vel intelligitur de toto integrali et sic iterum est distinguendum quia est duplex totum integrale scilicet omogenium et eutrogenium. Omogenium e' totum habens partes eiusdem figure et speciei sicut in aqua que est eiusdem figure in toto et in partibus. si ergo intelligitur de toto omogenio tunc est vera in illo sensu in quo verum esse dicitur conuenientiam in natura non autem secundum q' dicitur conuenientiam in quibusdam accidentibus. Exmpli gratia nos dicimus q' tota aqua sit sue partes etiam diuisim sumpte sicut naturam sed non sicut quantitatem que est accidens et sic in toto eutrogenio est simpliciter falsum quia si homo est sue partes diuisim sumpte. Et ratio istius est quia forma totius omogenij respicit totum per se et similiter partes per se sed forma totius eutrogenij primo respicit totum et ex consequenti partes. et ergo partes non recipiunt predicacionem totius sicut in toto omogenio. Alio modo accipitur totum sicut cathegrammatico et sic predicatum potest attribui subiecto vel coniunctim vel diuisim. si attribuitur coniunctim subiecto semper propositio est falsa preter q' in partibus diffinitiuis rationis sicut sunt genus et differentia. Est enim sensus q' quilibet partes altius totius simul sumpte sunt una pars et hoc est manifeste falsum in toto integrali et in toto potestativo et essentiali per comparationem ad partes reales quia corpus non est anima et corpus simul sumpta. Similiter partes non est omnes partes domus simul sumpte. Vel predicatum attribuitur subiecto diuisim et sic potest propositio esse vera reddendo singula singulis quia quilibet est quilibet pars diuisi

Ita dicitur in 2o modo... et sic patet quod... et sic patet quod...

Ita dicitur in 2o modo... et sic patet quod...

Handwritten marginal notes at the top of the page, including "Dea quodammodo signa vbi in signa abiectione..."

Philicorum.

Ma fit vora tantum vnu

opantur et nihil atra primu opae p sua essentia am opz ergo q opertur p potetiam aliqua sup addita et qz potetia no pcedit ad actum absqz specie obiecti ergo nec e in potetia e spem intelligibile. Ista autem in do no addit aliqua qualitate sed sunt eentia vna p simplicitate dicitur.

Arguit Omnis forma existit in indivisibili vtz in sex principiis. s. mul et forme snt quales et quate. ergo qz. Dicitur q duplex est quantitas. vna est quantitas molis. i. quantitas dimensata. Alia e quantitas pfectiois sive dicitur forme at sbales vt e anima et esse sepeate sunt quate quantitate pfectiois et vitutis. s. nullo mo se qre quantitate molis.

Si dicatur ergo diffinitio forme esse falsa qz ad min quantitas molis non existit in indivisibili essentia. Dicitur q illa quantitas accipit duplicem vno mo fm ratione forme et sic habet indivisibilitate. qz fm q forma est sic habet unitate. Alia e mo accipit quantitas fm qz pparatur ad pres q sunt in ipsa potetialiter et sic quantitas e diuisibilis. et sic no pmet sub diffinitioe forme. Alia e mo accipit quantitas que sumit fm gradu pfectiois vti et talis quantitas reperit in singulis fm diuersa pfectioem nature. et ideo ista quantitas etia reperitur in do. quia deus dicitur magni sive quantitate. qz magnitudo in ipso attendit fm pfectioe nature. Sicut etia dicit aug. q in his q no mole magna sunt ad est et mai qd melius.

Arguit Dube sepeate sunt indivisibiles et sunt quales. ergo indivisibile est quale. Dicitur q indivisibilia pnt ee qualia qualitate spiali sicut snt in tellectis spes intelligibiles. et sic no sunt qualia qualitate corporali. quia sbe sepeate no pnt esse alie nec migre et de tali qz loquitur aristoteli qz ptra antiquos dicitur esse se infimiu in ente et qzns qualitate et quantitateem corporalem.

Arguit Continuu fm quilibet parte suam est quale. sed punctu e p se pntu. ergo est quale. Dicitur q se duplices partes in continuo. s. pres integrales et sic est vtz qz pntu e quale fm quilibet eius parte. qz si partes est albus nec est quilibet parte pntis ee albam. Alie sunt partes diffinitive. et sic punctu dicitur pars linee qz ponit in rone linee. et sic no e nec quamlibet parte pntis ee quale. qz talis ps no habet in se quantitate et similit dicitur qz nunc est ps pntis no integralis sed diffinitiva.

Arguit Superficies e indivisibilis fm pfunditatem. ergo est indivisibilis. Dicitur qz superficies sit indivisibilis fm pfunditate qz eam no habet. est em diuisibilis fm longitudinem et latitudinem.

Querit Vt ista ppo sit vera em vniu est. Dicitur q in ista questione pmo distinguendum e de vno qz vnu accipit duplicem. vno mo transcedentem pnt pntem cu ente et sic one ens dicitur vnu. Alio capite vnu fm qz e pnt epau quantitate discrete et sic recuatur e i pnta mero pntitatis. Et ro ista diuisiois e qz vnu existit i indivisibile. dicitur em vnu qz indivisibile fm ergo duplicem modu diuisiois qz accipit duplicem rone i diuisiois. qz tor modis dicitur vnu oppositorum qz modis et reliqui. Est autem duplex diuisio. qda e diuisio formalis q sit p duas oppositas. cuius origo e oppositio affirmatiois et negatiois. et qz dicitur nihil supaddit rei cui? se dicitur ideo tale vnum nihil supaddit enti fm eez qz talis diuisio fundatur in negatioe qz e ens rone sicut ego tal diuisio nihil addit sic nec vnu vni pnt qz pntu cadit in nentem intellectui est ens. et secundo cadit in nostrum intellectui diuisio quia nos agnoscim simplicia p apposita. vnde intelligim vnu qd quis est p us et simpliciter fm ordine nature. est tamen postea eius quo ad nos. Ex quo patet qz ad semitatem hnt vnu et multa. qz se hnt pntiative. nam vnu dicitur i diuisioe. multu autem dicitur diuisioe. mo indivisibile opponit diuisio pntiative. ergo etiam vnu opponit multo pntiative. Et si arguatur opposita no possunt se simul ppari sed in omni multitudine est unitas. ergo no opz n vnu. Dicitur qz vnu et multa pnt duplicem capi. vno mo fm relatione ad idem fm idem. et sic simpliciter opponuntur et no pnt se simul comparari sicut nihil e vnu genere et multa genere. s. qd est vnu genere e bn multa spe et sic no est relatio ad idem. Alio refertur vnu et multa ad diuersa et sic pnt se simul ppari. Est tamen pnteradiu qz opposita in traiscedentibus possunt se melius ppari qz opposita significatia res determinatas. sicut albu et nigr no ppariuntur se simul in eodem subiecto. s. vnu et multa pnt traiscedentia simul se ppariuntur in eodem. Et si de inde arguatur vnu oppositorum non pstituit alterum. sed vnum constituit multitudinem. ergo no opponuntur. Dicitur qz vnum accipitur dupliciter. vno modo materialiter scdm qz est aliud quod imperfectum reducibile ad perfectionem alii.

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, providing commentary and further philosophical arguments.

Extensive handwritten marginal notes on the left side of the page, including references to other works and philosophical points.

Philicorum.

certis et sic non apponitur multitudinem quod est per
tunc de quibus patet asseritur totum ita et unum asseritur
multis. Alio modo asseritur unum formaliter sicut for
ma indistincta. et sic unum apponitur multi
tudinem et non potest fieri forte. quod indistincta non
potest esse ut in se. sicut in unitate. Per
supposita ergo distinge unum etiam distinguen
dum est de hoc signo tamen illud signum tamen potest
trahi dupliciter. Alio modo potest facit propositum de ex
cluso subiecto et sic dicitur supra subiectum excluden
do omnia alia. exempli gratia ut tamen fortes currit. si
tamen faciat propositum de excluso subiecto. sensus est
quod fortes solitarie accipitur dicitur. et si aliquis si
mul currat eum forte adhuc ista est vera tamen for
tes dicitur. Alio modo facit unam exclusivam que ex
cludit omnia preter subiectum a sortio dicitur. exem
pli gratia tamen fortes dicitur. sensus est quod currit que
rit tamen forti et non alteri. et ideo si aliquis simul
currat cum forte tunc ista est falsa isto modo non primo
modo. Verumque tamen non potest adhuc exponi dupliciter
scilicet gratia aliter et pluralitatis. exempli gratia ut
tamen fortes dicitur. sensus est quod fortes dicitur et non ali
us quod fortes. gratia pluralitatis sic exponit forte
dicitur et non plures quod fortes dicitur. Per hoc
et procedit ad questionem quod si tamen faciat propositum
nem de excluso subiecto sic propositum est vera. si ex
ponat gratia aliter et pluralitatis. et siue ac
cipiat unum transcendente siue per quantitate discre
ta quia sensus est quod hoc quod est unum et non ali
ud quod unum est. vel sic hoc quod est unum et non plura
quod unum hoc est. Sed si accipiat tamen putat facit un
nam exclusivam tunc est distinguendum. quod vel tamen
exponitur gratia aliter et sic est vera capiendo unum
transcendente. quod sensus est quod est unum et non
alteri quod unum. et hoc est verum quia unum et ens co
uertitur. Est tamen sic ista sicut quod unum est principi
um numeri. quod sic multa sunt preter hoc unum sicut de
us et substantie separate que non habent unitatem. et sic
non sunt unum de predicamento quantitatis. Vel exponit
gratia pluralitatis et sic sic est falsa qualitercumque
accipiat unum. quod sensus est quod est conveniunt unum et
non plures quod unum. et hoc sic est falsum. et ad illud
intellectum reprobatur antiqui et hoc modo dicitur ista pro
positum exponit tamen unum est. quia est regula loicorum.
quod quando signum exclusivum addit termino nume
rali. tunc debet talis propositum exponit gratia plura
litas. Et ergo in ista propositum tamen unum est po
nitur terminus numeralis debet hoc signum tamen ex
ponit gratia pluralitatis et sic sic est falsa.

Arguitur Ens et unum dicitur. sed
ista erit vera tamen unum est. Dicitur quod sicut proprie
tatem locutionis aliter iudicandum est de ista tamen
ens est et aliter de ista tamen unum est. quia ista tamen
ens est exponitur gratia aliter et est semper vera.
Sed ista tamen unum est sicut in veritate locutionis ex
ponit gratia pluralitatis et sic est falsa. unum patet
quod simplici loquendo debet ista propositum tamen ens est de
ti vera. et ista sic dicitur falsa tamen unum est. Sic etiam
soluitur hoc argumentum. unum est et nihil aliud ab
uno est. ergo tamen unum est. quia ista propositum est vera
exponendo gratia aliter et magis videtur quod
sed debet exponi gratia pluralitatis et sic est falsa.

Ex quibus demonstrat.

Postquam aristoteles reprobavit opinionem Permen
dis et mellissi que dicebat illam propositum tamen unum
est et vera. hic incipit solvere rationes eorum et primo
eodem mellissi. secundo permenidis ibi et ad permen
idem. Primo ponit facilitatem solutionis et dicit quod
non est difficile solvere rationes eorum sic istorum phorum
quia manifeste peccat in materia cum procedat ex
falsis. et etiam peccat in forma cum sit syllogisens.
verum est tamen quod est mellissi est magis videtur quod
est permenidis non habens defectum quo ad respon
dentem sicut dictum est.

Quid quidem igitur

Hic aristoteles reprobat eodem mellissi que est tal
si aliquid est factum ipsum habet principium. ergo si non
est factum non habet principium. sed ens non est factum
ergo non habet principium. Quicquid non habet principium
est infinitum quod ex ea parte qua caret principium
non habet finem siue terminum. Quicquid est in
finitum est immobile quia non habet aliquid ex se se
a quo moueat cum nihil habet extra se. Quicquid est
infinitum et immobile est tamen unum. ergo tamen unum
est. Nam quod ens non est factum probatur inferius in ratione
anaxagore. reprobat ergo istam rationem quan
tum ad quatuor illas rationes que in ipsa ponuntur.
Primo quantum ad hoc quod dicitur. si aliquid est factum
ipsum habet principium. ergo si non est factum non habet
principium. vult quod ibi est fallacia consequentis. quia
arguitur a tota conditionali cum destructione antecedentis
ad destructionem consequentis que est quod ista non va
let. sicut in simili non valet si homo est animal. et
ergo si homo non est animal non est.

*Ind. 2. And
Jambuling*

Arguitur In isto argumēto arguitur a zertibilibus ergo ē hō bñ argumētum. **D**ōm q̄ p̄ncipiū accipit̄ tri p̄liciter vno modo p̄ p̄ncipio duratōnis. et sic arguit̄ hic ex zertibilibus quia si aliquid est factum ipsum habet p̄ncipiū duratōnis. et si non est factū nō habet p̄ncipiū duratōnis. sed sic non p̄t hic capi p̄ncipiū. q̄ tunc secūda illatō nō sequeretur ex p̄ma ubi d̄r si aliquid nō habet p̄ncipiū ipsum ē infinitum. **A**lio mō accipit̄ p̄ncipio magnitudinis t̄m. et sic accipitur in secūda illatōe quādo d̄r si aliquid nō habet p̄ncipiū ipsum est infinitū. quia hoc d̄r infinitū q̄ nō habet p̄ncipiū magnitudinis. **T**ercio modo accipit̄ p̄ncipiū p̄ p̄ncipio duratōnis et magnitudinis simul et sic nec ē hic capi p̄ncipiū et p̄ n̄s nō arguit̄ ex zertibilibus q̄ sic habere p̄ncipiū ē generalius q̄ v̄ factū.

Postea et hoc incon

Hic p̄hs improbat secūdam illatōnem mellissi q̄ fuit ens non habet p̄ncipiū ergo est infinitum et dicit q̄ ibi est fallacia equiuocatōnis quia p̄ncipiū accipitur in ista illatōne aliter q̄ in p̄ma. q̄ necesse est in p̄ma illatōne p̄ncipiū capi p̄ p̄ncipio duratōnis siue effectiuo. sic em̄ valet si aliquid ē factum habet p̄ncipiū effectiuū si in ista illatōe capitur p̄ncipio magnitudinis tūc em̄ solum valet ens nō habet p̄ncipiū magnitudinis ergo est infinitum quia omne finitum debet h̄c finē magnitudinis et etiā m̄tū. **D**einde improbat tertiā illatōnem que fuit ista si ens est infinitū est immobile. q̄ si aliquid ē infinitū nō sequitur q̄ si ē totaliter immobile quibus em̄ infinitū non p̄t moueri extra locū s̄m totū. q̄ non est assignabilis locus aliquis in quē moueat p̄t tamen intra se localiter moueri. **E**xempli grā si esset vna aqua infinita illa posset adhuc moueri p̄ partes suas et sic nō cessabit omnis motus sicut voluit mellissus. **S**ecūdo nihil impedit q̄n totū infinitū posset moueri motu alteratōis. q̄a totū infinitū posset alterari quia in alteratōne nō optet ponere locū infinitū ad quē moueretur sicut in motu locali.

Arguitur Motus localis est p̄mus motus ergo si non potest moueri motu locali ergo nec aliquo alio motu. **D**ōm q̄ licet in diuersis motus localis est p̄mus motus quia est causa aliorū motū non t̄m

optet q̄ in eodem motus localis precedat omnes alios motus quia in illo quod generat et mouetur localiter generatōs p̄cedit motū localem non ē ergo valet illatio quia arguit̄ ab inferiori ad superius negatiue q̄ nō sequitur si nō posset moueri motu locali q̄ nec alijs motibus.

Atuero nec spē possi.

Hic reprobat p̄hs quartā illatōnem que fuit ista si ens est infinitum et immobile est t̄m vñū q̄a nō sequit̄ q̄ esset vñū qualitercūq̄ sicut ipse ponebat absq̄ distinctōe. si em̄ ens est infinitū nō est vñū s̄m spēn si ens ē infinitū p̄t esse vñū s̄m materiā et hoc fuit de mente phozum q̄ ponebat vñā materiā repleta infinitā. scilicet aere vel aquam

Et ad permenides at.

Post q̄ p̄hs improbat eōdem mellissi. hic sequitur improbat ratiōnem p̄memdis que talis fuit. **Q**uicquid est preter ens ē nō ens. quod est non ens est nihil ergo quicquid est preter ens est nihil. si ens et vñū zertūtur ergo quicquid ē preter vñū ē nihil. et p̄ n̄s t̄m vñū est. et ex hoc vltimū concluderebat q̄ esset immobile quia nō haberet a quo moueretur cum idem nō moueat seipm̄. **D**icit ergo aristoteli q̄ idē modus potest ēē ad soluendū ratiōnem p̄memdis sicut fuit ad soluendū eōdem mellissi quia sicut t̄m mellissi peccat in materia et forma ita etiam t̄m p̄memdis. **E**st t̄m verū q̄ est alius modus p̄rius ad soluendū ratiōnem p̄memdis q̄ p̄memdis ponebat p̄positōes aliquāliter p̄babiles. quia. s̄ in vno sensu sunt vere et in alio sunt false. et ideo p̄t cōtra eū argui ex p̄positōib̄ ab eo assumptis. **E**xempli grā q̄n d̄r quicquid est preter ens est non ens illa p̄positio est vera si ens sumatur t̄m ascendē q̄uis sic male concludatur q̄ ens est vñū. **P**rosequit̄ ergo aristoteli p̄mū modū soluendi. s̄ q̄ t̄m p̄memdis peccat in materia et forma. peccat em̄ in materia quia falsa recipit. **A**ccipit em̄ t̄m dicit simple. i. vno mō q̄ t̄m d̄r multipliciter. **S**ecūdo peccat in forma q̄ in simili forma datur instātia quia si loco entis ponere ē album tūc nō valet argumentū. **Q**uicquid est preter album est nō album. et nō album est nihil. ergo t̄m vñū est. quia posito albo adhuc ponuntur multa. quia albū cōnotat subiectū cum qualitate que sunt multa. quibus em̄ albedo et subiectū non sunt sepata loco et subiecto sunt tamen sepata ratiōne. et hoc p̄memdis nondum vidit. s̄ q̄ illa que

h' quid respicit ratiōnem p̄memdis q̄ fuit t̄m

Philicorum

sunt unū subiecto sunt distincta ratione. Et ideo
moderati nōdum agnoscētes distinctōem predica-
mentoz adhuc sunt in ignorātia p̄memdis.

Necesse est igitur acci-

hic p̄hs oñdit q̄ ratio p̄memdis est falsa. et p̄
mo ostendit q̄n dicitur in maiore tōms quicquid est p̄
ter ens est nō ens. q̄ ibi ens nō potest capi p̄
subā t̄m. nec p̄ acc̄te t̄m. nec p̄ substātia et ac-
cidente simul. non p̄t capi p̄ subā t̄m. q̄ t̄c acci-
dens esset nō ens. q̄ est p̄ter subā. et cum p̄-
dicatur de subā sc̄q̄tur q̄ nō ens predicaretur de
ente. si hoc est impossibile quia cōtradictoria non
posunt de semetip̄e verificari. Vel accip̄t ens p̄
accidente t̄m et t̄c subā esset nō ens. et sic cū ac-
c̄dens predicatur de subā predicabitur ens de nō
ente. Non enī potest dici q̄ subā p̄dicet de acci-
dente p̄ modū accidentis. q̄ quod vere ē nulli ac-
cidit. sed subā est id quod vere est. Nec potest ca-
pi ens p̄ substātia et accidente simul. q̄ t̄c non
bene cōcluderetur q̄ t̄m unū est. quia substātia
et acc̄dens sunt multa.

Necq; igitur multitu-

hic a resto. p̄bat q̄ ens in maiore tōms p̄mem-
dis nō potest capi p̄ substātia corp̄ea. quia tunc
male concluderetur q̄ t̄m unū est. et hoc ideo quia
subā corp̄ea hab̄ multas p̄es. sed multitudo
partium im̄pedit unitatē simple dictam. ergo nō
potest concludi q̄ t̄m unū est.

Quod autem diuidi-

hic p̄bat p̄hs q̄ q̄n d̄ t̄m unū est q̄ nō potest
capi ibi ens p̄ substātia dissimili q̄ subā dissim-
bilis diuidit̄ in plura quoz unūq̄q; est illud qd
vere est. i. substātia. ergo subā dissimilis nō est
aliquis unū. añs p̄batur quia oportet omnem dis-
similitōem cōstitui ex multis p̄ibus. et p̄ter hoc
dissimilitōe eācola nō valet sicut p̄t sexto topicorū
cū ergo dissimilitōe habeat multas p̄es. vel q̄ ta-
les p̄es sunt substātie et sic habet p̄positum. vel
sū acc̄dens. sed hoc est impossibile. Et circa hoc po-
nit p̄hs. duas suppositōnes. Prima ē q̄ duplex ē
acc̄dens. i. sepabile et inseparabile. Acc̄dens sepabi-
le est qd p̄tingit eidem inesse et non inesse. acci-
dens vero inseparabile est i cuius dissimilitōe ponitur
subiectū. Secūda suppositō si aliquid ponat̄ in dis-
similitōe unū t̄c e contra illud nō debet poni in
dissimilitōe prioris et loquitur hic a resto. de abso-

lutis que p̄ se inuicē nō dissimilitur. secus ē de ve-
laribus. Istis suppositis sic arguit. si p̄es dissim-
itōms sunt accidentia. vel sūt acc̄dens ipsi dissim-
to. v. l. alicui alteri. nō possunt esse accidentia ip-
si dissimto. q̄ exēpli gr̄a si animal et bipes essent
acc̄dens hominis vel essent acc̄dens sepabilia
vel inseparabilia. nō sepabilia quia t̄c homo pos-
set non esse animal quod est impossibile. nec inse-
pabilia. quia t̄c in eius dissimilitōe poneretur hō
p̄ secūdam p̄tem p̄nc̄ suppositōms. Sed hoc est
impossibile p̄ secūdam suppositōem. quia animal
ponit̄ in dissimilitōe hominis. ergo nō potest e con-
tra homo poni in dissimilitōe animal. nec p̄nc̄ esse
acc̄dens alicui alteri. q̄ si dissimilitōe eēt acc̄dens e-
am dissimilitū esset acc̄dens quia sunt eiusdē nature
sed hoc est impossibile quia hic loquimur de sub-
stantia dissimili.

Veritur Vtr̄q; libet dissimilitōe diui-
datur in plura quoz unū
quodq; est illud qd vere est. Dōm q̄ triplex ē
dissimilitōe. quedā est que datur p̄ additamentū alte-
tius generis sicut dissimilitur acc̄dens p̄ substātia
am que de alio genere ē q̄ acc̄dens. Alia ē dissi-
mitio que datur p̄ additamentū eiusdē generis
sicut dissimilitur forma p̄es p̄ suam materiā sive p̄
iectū sicut aia dissimilitur p̄ corpus. et tam anima q̄
corpus sunt de p̄dicā ēro sube. Alia ē dissimilitō
pure inter se q̄ datur p̄ genus et differentiam
loq̄. et p̄ materiā et formā p̄sice. Et cō istius
diuisionis ē q̄ unūq̄q; sicut habet eē ita habet
dissimilitur. sed aliqua sunt q̄ habent esse naturalē
in alio. q̄ etiā talia h̄nt dissimilitur p̄ alterū sicut se
acc̄dens et forme p̄es. sed illa q̄ habent eē substā-
tens p̄ se cōpletum dissimilitur cōplete in p̄prio
genē. Istis sic p̄suppositis videndum est ad que-
situm q̄ in dissimilitōe que datur p̄ additamentū
tam diuersoz generum q̄ vniuz generis semper
p̄tinentur plura. quia additamentū est alterius
nature q̄ illud cui additur. In dissimilitōe autē
essentiali est distinguēdū. vel intelligit̄ de dissim-
itōe que habet p̄es reales p̄sicales. et t̄c dissi-
mitū diuiditur in plura. quia p̄es talis dissimilitō-
ms realiter distinguuntur sicut patet de mate-
ria et forma. Sed loquendo de dissimilitōe loq̄ca q̄
datur p̄ genus et differentiam. Dōm q̄ ille p̄es
in eodem solum differūt fm̄ rationem. sed illa di-
similitōe rationis in eodem arguit distinctōem re-
alem in diuersis in quibus talia separatim rep̄iun-
tur. Exēpli gratia. si animal inueniatur absq̄

conali sicut in asino. tunc inter aial et conale est realis differetia. et sic quodammodo talis diffinitio etia in plura dividitur.

Quidam autem rationi.

Postquam philosophus reprobat eodem pmemdis. h. i. a. et probat eos qui sentiebant inconvemientis illatis extra pmemdis. Philosophus autem usus est duabus rationibus extra positum pmemdis quod non sequitur quod omnia se unum propter diversitatem accitens et subiecta. quod si ens est unum et ens capitur per se. tunc sequitur quod accitens esset non ens. quod quidem est propter ens quod est suba et non ens. Alia modo procedit extra pmemdis quod non potest dici quod omnia sunt unum quod magnitudo est diu sibil in multa vel opteret ponere magnitudinis in indivisibiles non habentes partes. Platonici autem dicebant utrumque inconvemientis. primo quod accitens esset non ens quod dicebant sophisticam esse. et circa non ens quod est accitens. quod ergo procedit plato prima propositum non tamen procedit secunda scilicet quod non ens est nihil. et hoc modo quia ipse dicebat quod si secundum procedisset tunc sequeretur quod tamen unum esset.

Manifestum est autem

Hic improbat aristoteli opinionem platonis. Et primo quo ad hoc quod dicit non ens esse aliud et accitens esse non ens. de alia autem positum que ponit magnitudines indivisibiles aristoteli ponit et tractat in 3o celi. Improbat ergo opinionem platonis dupliciter. primo quod tunc ad hoc quod dicit accitens esse non ens. dicit tamen aristoteli. quod accitens sit non ens. secundum primam significacionem ensis secundum quam ens capitur pro suba. Est tamen accitens ens capiendo ens secundum alias eius significaciones. et ideo plato non accipiebat satis unum ens. Secundo reprobat eum quo ad hoc quod nisi negaret secunda propositum pmemdis. scilicet quod non ens est nihil. tunc opteret diceret quod tamen unum est. h. ei est falsum. quod etia si suba ponat solum ens adhuc erunt plura entia et non unum tamen quod substantia diu videtur in plura quod unumquodque est id quod vere est.

Sicut autem philici.

Postquam aristoteli posuit opiniones philosophorum non naturaliter loquentium et easdem reprobat. et sequenter ponit opiniones philosophorum naturaliter loquentium quod scilicet non negabant mortem. Philosophorum ergo naturaliter loquentium aliqui ponebant unum principium tamen. aliqui plura. Qui ponebant unum principium tamen dicebant generacionem et corruptioem fieri raritate et

firmitate. Exempli gratia Diogenes qui posuit ab eodem principio dixit generacionem fieri densitate et corruptioem raritate. et sic etia ponebant illi philosophi plura principia ex parte forme. scilicet raritatem et densitatem. et in hoc concordant cum alijs philosophis. quia omnes philosophi ponebant quoddam raritatem in primis philosophis sicut plato posuit magnam et parvam que sunt raritatem. Plato tamen differabat ab alijs philosophis quod posuit raritatem ex parte materie si alij philosophi ponebant raritatem ex parte forme. Platonici autem plura principia sicut Anaxagoras Anaximandros et Empedocles dixerunt generacionem fieri per aggregacionem et corruptioem per segregacionem. Exempli gratia democritus qui posuit corpora atomalia esse principia rerum. dicit quod per talem aggregacionem corporum atomalium res generantur et per segregacionem corrumpuntur. Differat tamen Empedocles ab Anaxagora in duobus. primo quod Anaxagoras dicit solum mundum se generari et corrumpi ab intellectu segregato. Sed Empedocles dicit mundum sepe corrumpi et hoc per licet et sepe generari et hoc per amicitiam. Secunda deinde quod Anaxagoras posuit infinitas partes per principia. Empedocles autem solum posuit quatuor elementa.

Arguitur

Aristoteli posuit plura principia et tamen non dicit generacionem et corruptioem fieri per segregacionem et aggregacionem. ergo male dicit quod ponentes plura principia dicunt mutacionem fieri per segregacionem et aggregacionem. Ad id quod philosophus loquitur de illis qui ponebant plura principia quod tamen et tunc est quod qui ponebant tria principia dicebant mutacionem fieri ex hoc quod subiectum quodque stat sub uno principio et quod sub altero ad quod sufficiunt tria principia. Sed qui ponebant plura habuerunt necesse aliquid addere. et ideo dicebant fieri mutacionem rerum congregacione et segregacione.

Videtur autem anaxagora.

Postquam philosophus recitavit opiniones naturaliter loquentium in generali. hic sequenter descendit specia liter ad opinionem Anaxagore eam reprobandam. Cuius ratio potest esse triplex. prima quod optimo sua inducit aliquantulum omnes opiniones naturaliter loquentium. Secunda quod ipse videtur assignare causam omnium specierum motus. ut primo de generacione. Tercia quod ipse videtur ponere principia omnium rerum. Empedocles autem solum ponit principia elementarum. quia posuit quatuor elementa per principia. Primo ergo de opinione recitat. secundo eam reprobat. Circa pri-

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'In principio mundi fuerit' and 'Anaxagoras dicit'.

in duas ponit suppositōes anaxagore ex quib⁹ elicit deductōem eius. Prima suppositō est unum in omnibus phis. s. q. ex nihilo nihil fit. et ex illa sequit^r alia suppositō anaxagore q. omnia p^rterita sunt in se mutice. quia p^rterita sunt ex se mutice. s. ex nihilo nihil fit. ergo prius merat^r sibi in vicem. Et ex hoc sequitur ulterius q. omnis generatō est alteratō q. res subaltere est anteq^m fit. Et ex istis suppositōib⁹ ponitur ratio anaxagore et stat in hoc. Omne quod fit fit ex aliquo vel ex nihilo. nō potest dici q. fiat ex nihilo. q. ex nihilo nihil fit. ergo oportet dicē q. fiat ex aliquo. et sic hoc qd dicit fieri p^rexistebat anteq^m fieri. Et ex ista rōe fuerūt omnes antiqui moti ad dōz q. ens nō est factū. quia ens p^rexistebat factōm. s. ex ista rōne coneludebat anaxagoras suā positōne que est q. quodlibet est in quolibet. quia qdlibet fit ex quolibet.

Queritur Quid dicitur solui eo anaxagore. **Dōz** est ad maiorem q. omne qd fit ex aliquo fit. et quādo dicitur ergo p^rest in ipso. distinguendū est. vel s^m actum sicut anaxagoras voluit et tunc est falsū. v^l s^m potētiā et tunc est verū. **Exempli g^ra** ignis fit ex ligno in ligno nō p^rexistebat ignis s^m actū s^m s^m naturalem potētiā inq^m s^m lignum et materia ligni naturaliter pōt recipere formam ignis. et sic nō sequit^r q. quodlibet est in quolibet nisi s^m potētiā. et sic defectus fuit ex eo q. nō sciunt distinguere int^r actū et potētiā.

S; propter paruita.

Hic aresto ostendit quō anaxagoras respondebat ad obiecta p^rterita suā positōe. Pōt ei p^rio sic obijci. si quodlibet est actu in quolibet debet illa p^ricipi sensu ead^m fit si in ligno est ignis. **R^ondē** anaxagoras q. quodlibet est in quolibet s^m inf^r s^m s^m ptes p^rpter paruitatē talium p^rium q^m quis sint ibi s^m actum. **H^oca** obiectō. si quodlibet ē actu in quolibet ergo res nō debet plus nominari ab vno q^m ab alio. si ergo ignis est actu in ligno nō debet lignum magis nominari lignū q^m ignis. **R^ondē** anaxagoras q. ab illo res s^m nominat^r quod magis abundat in eo. et itō non recipitur in rebus aliquid p^rter quod nō habeat 2 mixtionē t^r aliqua alia re. **Exempli g^ra** quis in ligno est actualiter ignis s^m op^mionē anaxagore tamē nō vocatur ignis s^m lignū. quia s^m in ligno plures ptes ligni q^m ignis.

ostendit quomodo.

Si igitur infinitum.

Postq^m aresto posuit op^mionē anaxagore. h^o sequēter improbat eam et p^rimo q^m tum ad ipsam op^mionē in se secūdo q^m tum ad modū positōis eius. Quātum ad p^rimū ponit q^mq^m ratio nes et stat p^rma in hoc. Infinitū s^m q^m hui⁹ est nobis ignotū. si ergo p^rincipia re^r naturalū s^m infinita sicut dixit anaxagoras tunc erūt ignota. s^m ignozatis p^rincipijs necē est ignorare p^rincipiata et sic tollitur omnis scia de rebus naturalibus. d^r notāter s^m q^m hui⁹. quia infinitū s^m multitudinē est ignotū s^m multitudinē. Infinitum s^m magnitudinē est ignotū s^m magnitudinem. Et ratio illius extra textū est. quia quecōd est notū apud nost^r intellectū hoc apprehendit a nostro intellectu. sed infinitū nō potest comprehendī a nostro intellectu. q. tunc esset finitū.

Amplius autē si necē

H^oca ratio stat in hoc si partes actuales actū totius sunt infinite necē est etiā totū esse infinitū. s^m anaxagoras posuit in qualibet re naturali actuales partes infinitas. et hoc p^r quia in infinitum potest aliquid ex alio generari. et quicquid generat^r ex alio hoc sem^p p^rest in alio sequitur ergo q. totum est infinitum. s^m hoc ē im possibile. **Quia** entia naturalia sūt determinata ad maximū et minimū. sic nō potest ens naturale esse infinitum. dicebatur notāter in maiore de p^ribus actualibus. quia in continuo finitō sunt infinite partes s^m potētiā diuisionis sed nō s^m actum. Ratio maioris ē quia totum d^ret ex p^ribus actualibus.

Arguitur

In continuo sunt infinite ptes et tamē non est infinitum. ergo maior p^redatē ratio nis est falsa. **D^om** q. s^m duplex ptes alicuius totius. quedā sunt partes potētiāles que sumūt s^m potētiā diuisionis. et in illis nō oportet q. si ptes sunt infinite q. et totū erit infinitum. Alie sunt partes actuales sicut in homine caput pectus. et si tales partes sunt infinite oportet totū esse infinitū. tales autē ptes posuit anaxagoras in quolibet ente naturali. q. dixit quodlibet esse in quolibet s^m actum.

Queritur Vtrum ista p^rositō quodlibet est in quolibet possit a liquo mō verificari. **D^om** q. illa p^rositō pōt

Primus.

laxabilis loquendo de cane domestico. et canis n̄ est laxabilis loquendo de fivere celesti.

Queritur **D**es creatō sit impossibilis. **D**es dupliciter q̄ aliquid dicitur impossibile. uno mō simpliciter quia per nullam potentiam fieri potest. et sic creatō nō est impossibile quia fides credit mundū esse creatū. sed fides nō potest subesse falsum. Alio mō aliq̄ dicitur impossibile s̄m quid. q̄ s̄ nō potest fieri per potentiam creatam. Pro p̄me partis verba ratione est sciendum q̄ triplex est mutatio. una ē mutatio in qua acquiruntur forma accidentalis sicut est alectio per quam acquiruntur qualitates. Alia est mutatio p̄ qua acquiruntur forma substantialis sicut est generatio. Tercia est mutatio nō tamē physica in qua acquiruntur tota substantia sicut est creatō. Et est differentia inter has mutationes. quia in prima mutatione presupponitur tota substantia in secunda presupponitur materia. in tertia nihil presupponitur. stat autē primas duas mutationes esse. et ideo de tertia mutatione probatur nunc q̄ etiam necesse est credere creatōnem in qua totum ens producitur. et hoc probatur tribus rationibus. Prima ratio stat in hoc et sumitur ex ordine agentium. effectus uniuersalissimus debet competere et correspondere uniuersalissime cause. quia causa et effectus debent proportionari. sed est aliq̄ agēs primū et uniuersalissimū. ergo debet sibi correspondere effectus uniuersalissimus. talis autem est esse. ergo esse producit per primum agēs. sed producere totum esse est creare. ergo deus creat. q̄e creatio est possibilis. Et hoc est quod dicitur in libro de causis q̄ prima rerum creatarum est esse. Secunda ratio sumitur ex ordine actionum et hoc sic quāto. aliqua actō est prior tanto pauciora presupponit. sed actō dicitur simpliciter prima. ergo nihil presupponit. sed producere ex nullo presupposito est creare. ergo deo conuenit creatō. maior p̄t quia ars et natura sese habent q̄ unū presupponit alterū et actō nature est prior actōe artis. et ideo actō nature etiam pauciora presupponit actōne artis q̄ materia et actō artis plura presupponit q̄ totū dispositum. Tercia ratio sumit ex ordine effectuum sic. quicquid est in aliquo p̄ participatōem hoc causat ab eo q̄ est tale p̄ essentiam. s̄ omnia accipiunt eā primo p̄ participatōem. ergo totū quod ad eā pertinet est ab illo primo. s̄ materia et forma producantur ad esse rei. ergo materia et forma producantur

p̄ creatōem. ergo creatō est possibilis. **S**ecunda pars probatur. s̄ q̄ nō potest uenire creatio creaturę. q̄ si ueniret creature hoc esset vel principaliter vel instrumentaliter. s̄ nullū illorū est dicendum nō principaliter quod probatur duabus rationibus. Prima q̄ actio creatiua uenit uniuersalissimo agenti quod agit i totū ens. s̄ nulla creatura est uniuersalissimū agēs s̄ solus deus qui operatur omnia in omnibus. ergo creatō non potest uenire creature. Secunda ratio stat in hoc actio creatiua est a uirtute infinita. sed est impossibile creaturam habere uirtutē infinitā. ergo impossibile ē creaturam creare. maior p̄t. quia sicut producere ex aliquo requirit potentiam finitā. ita producere ex nihilo requirit potentiam infinitam. q̄ quāto aliquid producitur ex magis distante tanto requirit maior potentia. minor probatur q̄ si creatura haberet potentiam infinitam haberet etiam essentiam infinitam. et sic nō esset creatura. Nec etiā potest creatura creare instrumentaliter. quia agēs instrumentale semper s̄m propriam formam agit in effectū sicut securis agit p̄ acutiē in lignum ad edificium sed creatōni nihil presupponit. ergo nō potest creatura agere ad creationē etiā instrumentaliter. Ex quo ulterius sequitur. primo q̄ in substantiis separatis nō potest una substantia separata produci ab alia. q̄ ille substantie sunt solū per creationem producte. sed nulla creatura potest agere ad creandum. Secundo patet q̄ quis non potest creatura agere ad creationē tamen hinc ad increationē. sicut patet de anima rationali. quia natura operatur ad dispositōem corporis que dispositō corporis instrumentaliter ualet ad increationē anime rationalis. Et ratio illius est quia in increatione aliquid presupponitur in quod potest creatura agere s̄ materia. sed creatura potest hanc disponere

Arguitur Quicquid potest conuenire actio maior illi etiam potest conuenire actio minor. sed create conuenit creaturatiua instrumentaliter et illa est maior actio sicut dicit sc̄s tho. quia multa plura mutabilia sequuntur talem actōem q̄ creatōem. ergo etiam potest creatura conuenire actōe creatandi. **D**es q̄ nō ē s̄le. quia in translatōe presupponit aliq̄ s̄m panis cui creatura potest instrumentaliter applicare suam actōem. s̄ i creatōe nihil presupponit. q̄ si potest applicare ibi suam actōem. quia semper in actōe creature aliquid presupponit.

Arguitur Prima principia naturis s̄ ea. s̄ anti

q̄ habuerit hoc p̄ uno principio scilicet q̄ ex nihilo nihil fieret ergo est verum. ¶ Dicendum q̄ si et accipitur dupliciter uno modo prout significat fieri naturale et sic habebant philosophi pro principio q̄ ex nihilo nihil fieret. Alio modo accipitur fieri generaliter prout est qualitercumq̄ procedere de non esse ad esse et sic non est ista propositio principium quia sic est falsa. proceditur enim quandoq̄ de non esse ad esse ex nihilo.

Arguitur Omnis mutatio est ex subiecto presupposito sed creatura est mutata ergo est ex aliquo presupposito.

¶ Dicendum q̄ mutatio accipitur dupliciter uno modo proprie sicut Aristoteles loquitur de mutari in quinto huius. et sic mutari est transire de quodam in quoddam et talis processus non potest esse nisi in subiecto et ideo presupponitur subiectum aliter et aliter se habens in utroq̄ termino mutationis. Alio modo accipitur mutatio generaliter et improprie sicut q̄ mutatio significat quamcumq̄ acceptionem ipsius esse post non esse sicut est ex quodam sive ex nihilo et sic etiam potest creatio dici mutatio et creati mutari.

Queritur Quid significet creatio. ¶ Dicendum q̄ creatio accipitur dupliciter uno modo active et sic est ipsa divina essentia sicut q̄ creans id est essentia accepta cum relatione rationis ad creaturas quod notanter dicitur quia si creatio esset divina essentia absolute tunc deus semper crearet quia deus semper est sua essentia sed non habet semper illam relationem ad creaturas. Alio modo accipitur creatio passive et sic non est passio predicamentalis quia talis passio causatur ex actione predicamentali sed creatio activa non est actio predicamentalis sed est divina essentia sed passiva creatio est quedam ratio realis in creatura sicut quam creatura refertur ad creatorem sicut non vitate essendi quod ideo dicitur quia semper creatura habet relationem realem ad creatorem quia ab ipso conservatur sed non semper habet relationem realem cum novitate essendi talem autem relationem solum habet quando creatura unde patet q̄ deus dicitur creator non ex hoc q̄ aliqua realis relatio sit in deo sed ex hoc q̄ creatura realiter refertur ad ipsum. Et est simile quia columna quandoq̄ potest dici dextra non ex dextro quod est in columna sed ex dextro quod est in animali sic deus dicitur creator ex relati

one creature ad ipsum. Et ex illo iterum patet q̄ deus non dicitur creator sive creans ab eterno quia ista relatio que est creatio passiva non semper fuit in creatura. Et quia dicitur est q̄ sicut illam realiter dicitur creator ergo non dicitur ab eterno creator. Similiter dicitur de domino quia deus non dicebatur ab eterno dominus cum antequam creatura esset non fuit servus ergo etiam non dominus.

Arguitur Omne accidens sequitur suum subiectum sed creatio intelligitur precedere creaturam ergo non est accidens.

¶ Dicendum q̄ creatio accipitur dupliciter uno modo ex parte obiecti sive termini quod est ipse deus et sic creatio precedit creaturam sic enim intelligitur creatura procedere a deo per creationem. Alio modo accipitur creatio ex ea parte qua coniungitur creature et sic creatio sequitur creaturam quia est accidens ipsius creature et omne accidens sequitur naturaliter suum subiectum. Et si dicatur si creatio est tale accidens ergo oportet illam rem fieri per aliam creationem et sic descendere in infinitum. Dicendum q̄ hoc non oportet quia creatio non est id quod creatur sed quo aliquid creatur illud autem quod creatur procedit ab alio per creationem mediam.

Arguitur Omne quod fit potuit fieri vel possibile fuit fieri antequam fieret sed potentia significat materiam ergo quod fit prehabuit materiam ergo non fit ex nihilo maior probatur quia alias non posset fieri.

¶ Dicendum q̄ in isto argumento est fallacia equivocationis quia potentia accipitur dupliciter uno modo pro potentia materie que est ipsa materia et sic maior est falsa et minor vera. Quia non est verum q̄ omne quod fit fuit possibile fieri sicut illam potentiam sicut quam potentia significat materiam. Alio modo accipitur potentia pro potentia logica vel pro potentia activa agentis et sic maior est vera et minor est falsa quia hoc quod de novo fit habuit potentiam producentem illud quod fit. Etiam non repugnabat ex parte facti q̄ ipsum factum fieret et dicitur potentia logica q̄ nihil aliud est q̄ non repugnantia terminorum quia ergo creatura non habet repugnantiam ad esse ideo possibile fuit ipsa esse antequam esset sicut illam potentiam.

Arguitur Si creatio esset possibile tunc simul crearet fieri et factum esse sicut fieri prece dit factum esse ergo et. ¶ Dominus q̄ duplices sunt mutationes scilicet successivae et instantanee. Successivae

Significat

Primus.

mutatōes sunt in tempe sicut alteratō et loci mutatō et i talib⁹ vey ē q̄ fieri p̄cedit factū esse In toto em̄ tpe talis res fit et i fine tempis facta est. Alie sunt mutatōes instātaneē q̄ fiunt i instātū sicut sūt ḡnatō et corruptō et i talibus simul est fieri et f̄c̄i cē. q̄ dū fiunt simul sūt quia instās i quo fiunt est idiusibile et tale fit ei signatur per creatōem.

Queritur Qualē circūstantiam dicitur ex i ista p̄p̄tione ex nihilo aliquid fit. **Adm̄** q̄ ex i ista p̄p̄tione non dicitur p̄p̄tione circūstantiam sc̄e. sed potius circūstantia ordinis. Prīmū p̄t̄ q̄ si diceret circūstantia sc̄e tunc diceret circūstantiam sc̄e materialis. q̄a ex notat materiā. et significat q̄ ex materia sicut ex nihilo aliquid fit. q̄ est falsū. **Secūdm̄** p̄t̄ q̄ q̄nq̄ ex significat t̄m̄ sicut post. et sic accipitur ex cū d̄ ex m̄aē fit meridies. et sic est vey q̄ ex nihilo aliquid fit. post nihil. non tamen est ordo accipiendus i ista locutōe s̄m̄ tēps̄ s̄ s̄m̄ naturalē. q̄ si mund⁹ fuisset ab eterno creat⁹ tūc nō p̄t̄ fuisset nō esse mundi ēē mundi i tpe. s̄ t̄m̄ naturaliter. q̄ accipitō cēntiam diuinā accipim⁹ absolute nō ē se mundi. et illa cēntia naturalis est an̄ mundi. vel p̄t̄ ex dicere circūstantiam cause materialē negatē sic q̄ negatō cadat sup̄ illaz p̄p̄ositōem ex vey sic sensus ex nihilo aliquid fit id ē nō ex aliquo fit aliquid.

Queritur Vey creatōem ēē posset agnosci naturali lumine. **Adm̄** est q̄ lumē naturale capit̄ dupl̄e. vno mō d̄ lumē naturale mediū agnoscedi sumptum ex p̄ncipiis sc̄ie naturalē. et sic creatōes ēē nō p̄t̄ cognosci siue sc̄ari ex lumine naturali. q̄ plus dicit q̄ ex nihilo nihil fit. sed d̄ne q̄ fit sic ex materia. **Alio** mō capit̄ lumē naturale p̄ medio agnoscedi sumptum ex lumine naturali. et sic p̄t̄ sc̄ari ex lumine naturali q̄ creatō est. sicut patuit ex rōnibus p̄us adductis. Et itēz posset sic argui materia prima est vel ergo ē ex aliquo p̄ducta. vel ex nihilo. nō p̄t̄ dici q̄ fit p̄ducta ex aliquo. q̄ si esset p̄ducta ex aliquo tūc materia h̄et materiā ex qua ēē p̄ducta et itēz illa materia aliā sic q̄ fieret p̄t̄. sicut i infinitum.

Arguitur Per fidē agnosim⁹ creatiōis ēē. et ergo nō p̄t̄ haberi ex lumine naturali rōnis. **Adm̄** est dupl̄e p̄mo q̄ creatō capit̄ dupl̄e. vno mō absolute et sic p̄t̄ agnosci creatōem ex lumine naturali.

Alio mō capit̄ creatō s̄m̄ q̄ est sc̄a cū certis circūstantiis. s̄ i p̄ncipio tempis et q̄ om̄ia sunt creata s̄l et distincta i septē diebus. et sic d̄ alijs circūstantiis. et tunc creatō tenet vel habet p̄ fidē. **Vel** p̄t̄ dici q̄ nō est incōueniēs aliq̄d ē se demōstratū apud p̄m̄ q̄ est creditū apud laicū. **Nō** em̄ p̄t̄ om̄nes hoies intendere ac q̄st̄ōm̄ sc̄ie. et itēz necē fuit etiā aliqua tradere p̄ fidē p̄ccotis q̄ t̄m̄ posuit demōstrari apud sapientes. sicut dicit doctor sc̄us i p̄mo libro 2da gentiles.

Queritur Vey infinitū fit rōn⁹ ignitū. **Adm̄** q̄ infinitū capitur dupl̄e. vno mō p̄ infinito sōli et sic infinitū est nob̄ simpliciter ignitū i lumine naturali. **Alio** mō accipit̄ infinitū p̄ infinito materiali. et hoc ē dupl̄e. vnu est infinitū materiale acceptū arte grammatice. et hoc itēz a nob̄ nō agnoscat̄ s̄m̄ rōn⁹ s̄m̄ quā est infinitū. **Alio** capit̄ infinitū s̄m̄ arte grammatice et sic potest infinitū a nob̄ agnosci.

Pro q̄ intellectū ē sciendū q̄ dupl̄e ē infinitū. s̄ formale et materiale. et t̄ illius ē q̄ infinitū d̄t̄ p̄t̄ negatōem finis siue termini. s̄ dupl̄e aliq̄d finit̄ vno mō p̄ materiā. q̄ em̄ ois forma ē comunicabil̄ op̄t̄ q̄ recipiat incōmunicabilitatē ex materia et sic terminat̄ p̄ materiā ad e se indiuidualē. **Alio** mō aliq̄d terminat̄ siue finit̄ p̄ formā sicut p̄tingit de rebus h̄m̄ibus aliq̄d sp̄t̄. **Dicit** ergo infinitū formale q̄ nō h̄t̄ terminum materiale i quo recipitur. et sic forma que naturaliter subsistit siue materia vocatur infinita si aut est forma i substantiis separatis. Et itēz dicit autor libri causarū q̄ intelligentia est infinita vey sus inferius et dicitur notanter vey sus inferius. quia i ordine ad materialia intelligentie sunt infinita. quia nō habent materiā. tamē i ordine ad superius. s̄ i ordine ad reum sic sunt simpliciter finit̄. et hoc itēz quia quīs non habet t̄les intelligentie formā receptam i materia. habent tamē esse receptū i essentia determinate speciei. et itēz sunt simpliciter finit̄. **Sūt** em̄ i aliquo p̄dicamēto quia i p̄dicamēto substantie. sed cēntia diuina est simpliciter infinita. p̄mo quia non recipitur i materia. secūdo quia sua essentia nō est aliq̄d determinate speciei. **Ex** quo p̄t̄ q̄ nulla suba materialē p̄t̄ dici infinita aliq̄ istoz mōy. **Nō** em̄ p̄t̄ cē infinita materialē. q̄ h̄t̄ materiā i quā recipit̄ et sic finit̄ indiuidualit̄ nec ē infinita formaliter quia habet essentiam determinate speciei. **Om̄nis** autem creatura est finita for-

Infinitum est quod non habet materiam
et non habet materiam
et non habet materiam

Philicorum

liter. quia habet essentiam determinate speciei
quod tñ quedā creatura. immaterialis possit
dici infinita materialiter qz nō habet materiā.
Ex quib⁹ omnibus patz qz solus deus est infinit⁹
formaliter. Sed infinitū materiale dicitur per prius
tionem terminū formalis. unde si materia subsi-
steat ab qz omni forma ipsa diceret infinita ma-
terialiter. et qz quātitas tenet se ex parte mate-
rie. ideo est qz si esset aliqua quātitas extensa si-
ne termino diceret infinita materialiter. hoc ergo
infinitum accipitur duplici. vno mō cathedrā
matrice et tunc infinitū significat quātitatem ex-
tensam sine termino. et hoc infinitū reprobat are-
sto. 2⁹ huius. Alio mō capitur infinitū sine the-
gramatice et tunc valet i terminis nō tantū quin
maius et in discretis non tot quin plura. His
sic presuppositis respondendum est sicut prius dān
est. et ponantur tres conclusiones. Prima est infini-
tum formale est nobis ignotū in lumine natura-
li. In qua conclusio pmo dicitur nobis qz hoc infini-
tum formale est sicut se maxie cognoscibile cum
sit maxime in actu. sicut quia excedit pportione no-
strū intellectus. ideo nō est a nobis cognoscibile.
agnoscitur ergo pfecte ab intellectu diuino. Dicitur
etia notāter in lumine naturali. qz in lumine
gle quo intellectus noster eleuatur ad vniōnem
intelligibile p lumē glorie cū diuina eētia. sic de-
us qui est infinitū formale potēit a nobis agno-
sci nō tamē eo mō quo deus agnoscit seipm quia
agnoscit seipm pprehēsiue qz pprehēdit seipm. sic
autē nō potest aliqua creatura etiā in gloria ex-
istens cōprehēdere deū. Secūda conclusio ē. infini-
tum acceptū materialiter et cathedrāmatice est
sicut se nobis ignotum sicut eadē infini-
tū. Dicitur notāter nobis. qz intellectus diuinus possit
etiā tale infinitū si esset agnosceret nō eo modo qz
intellectus noster agnoscit. sed colligēdo omnia in
vno nunc eētēntatis et sic deus agnoscit omnia
que sunt in potētia sua que sunt infinita. Ne autē
intellectus noster potest agnosceret tale infinitū. Cui⁹
eātō est quia noster intellectus accipit suā agni-
tionē ex fantasmatib⁹. et sic agnoscit vniū p^o al-
terum. cū ergo in infinito nō sit terminus et finis.
nō potest intellectus noster capere tale infinitū nec
pōt habere speciem intelligibilem illius infini-
ti. Tercia conclusio est infinitū acceptum materia-
liter et sine thegramatice potest a nobis agno-
sci. Cui⁹ eātō est qz quilibet potentia pōt natu-
raliter agnosceret suū obiectum. sicut tale infinitum

agnoscitur sub obiecto intellectus qd est quidditas
rei materialis. ergo pōt tale infinitū per intelle-
ctum agnosci. minor patz qz cōtinuum dicitur sic infini-
tum et terminū p^o sub quidditate rei material
est em tale infinitum pportioatū speciei intellis-
gibili. quia species intelligibilis representat vni-
uersale quod vniuersale sicut potentia p^o in se
infinita singularia. qz nō tot quin plura.

Arguitur Deus est infinit⁹ et ē a no-
bis agnoscibilis. ergo infini-
tū est a nobis agnoscibile. scda ps autē patz
qz in hoc p^o sicut beatitudo humana qz agnoscat de-
um. Dicitur qz de⁹ est a nob agnoscibilis nō ag-
tōne naturali. sicut ex agnōtōne supnaturali qz sit p
lumē glorie sicut dān est.

Arguitur Spēs rez sunt infinite vt dicitur
in porphirio. et sūt a nob agno-
scibiles. ergo infinitū est a nobis agnoscibile.
Dicitur qz sunt duplices spēs rez. quedā sūt spēs
rez impfctarum sicut sunt spēs nōz et tales sūt
infinitē sicut potentia. et ideo sicut eadē infini-
tis tales spēs nō sunt agnoscibiles. Alie sūt spēs
rez pfectarum sicut sunt spēs rez naturalium.
et tales spēs etiā sūt infinite quo ad nos. et ideo
nos nō agnoscim⁹ numerū talium spēs. de illis
tamē est scia sicut qz hūc aliqua cōmune p^o sione
sicut in pncipio huius dictum est.

Arguitur Plura corpa pōt esse i eo-
dem loco pmo infinita. ergo
pōt infinite spēs esse apud intellectū. autē p^o p^o
qz ea tōe qz duo corpa sūt in eodē loco eadē tōne
infinita. Dicitur qz pl⁹ repugnat infinitas seu
indēmitas spēs intelligibiles et apud intellectū
qz plura corpa infinita eē i eodē loco. qz plura cor-
pa nō veniunt necārio i vniū locū p successiōem.
sicut necē est spēs itelligibiles veire ad intellectū suc-
cessiue. In ill autē in quib⁹ ē successio vniū natu-
ralitē est post alterū qd repugnat infinito.

Arguitur Intellectus noster est deus inorgāi-
ca. qz est deus infinita. Dicitur
qz aliqua sūt pōt dici infinita dupl^o. vno sicut
qz. nō hēt eētia ptractā ad determinatā spēm
et sic sola eētia dīna dicitur infinita. Alio dicitur aliq
sūt infinita sicut qz. nō habet materiā in qua
recipit. hoc autē ptingit duplici. sicut formā recipi i
materia. vno mō quia immergiē matie sicut i brutis
ptingit in quib⁹ nō est forma eleuata sup mate-
riā. Alio mō sūt est in materia sicut tñ qz sit sup
materiā eleuata sicut ē. sicut patz de aia hūana

Primus.

et ideo talis fore est quodammodo finitatem
infinite. qz si potest in tot operari quod in plura
est ergo qz ex hoc qz intellectus est virtus inor-
ganica finitudo est finitatem in finitudo.

Queritur *Veritas naturalis sine*
determinata ad maximum
et minimum.

Secundo est qz sic et hoc potest probari
primo generaliter. secundo specialiter. quod ad ma-
ximam probatur qz in rebus naturalibus non inveniuntur
infinite sicut probatur tercio huius. ergo res natu-
rales sunt determinate ad maximum. qz si res na-
turales sunt finite. ergo habent terminum quantitativum
Quod ad minimum sic patet qz secundum aristotelem in hoc
textu dicitur qz minima caro quod si ulterius dividatur
resolvitur in elementis. s. in aerem vel aquam quod pri-
ncipale tale carnis. Secundo modo potest probari
speciale per ea que inveniuntur in rebus naturalibus. In
rebus enim naturalibus tria inveniuntur. scilicet quantitas
virtus activa et passiva et qualitativa dispositi-
ones. si nullum horum potest esse infinitum. primo enim
datur maximum et minimum in quantitate quod potest
iterum dupliciter intelligi. uno modo accipiendo mate-
riam corpoream ex qua oritur quantitas absolute. se-
cundo accipiendo materiam corpoream per comparationem
ad corpus determinatum vel ad determinata
tam spiritum. Capiendo absolute materiam corpoream
in universo est dabile maximum corporis. primo celum. et mi-
nimam quod ulterius dividitur potest. scilicet minima caro.

Arquitur *Quia caro est aliquid primum*
ergo dividitur in infinitum.

Secundo quod minima caro potest accipi dupliciter ex pre-
sentatione. uno modo capiendo quantitatem carnis ma-
themate. s. sine ordine. s. sine ordine ad corpus phi-
sicum in quo est talis quantitas. et sic quilibet quantitas
potest dividi in infinitum. et sic non datur minima ca-
ro. Alio modo capiuntur quantitates phisice. s. secundum habitum
dum ad aliquam rem vel ad aliquod corpus phisicum et
sic loquendo de quantitate carnis secundum spiritum carnis
non potest quantitas carnis dividi in infinitum. sed
est dabile minima caro. et hoc est quod dicit aristoteles
in textu. qz si minima caro divideretur non maneret ca-
ro sed resolveretur in elementis ita quod caro non tenet
illam naturam phisicam quam prius. Secundo probatur quod
summe maximum et minimum per proportionem ad determi-
nata specie rei naturalis. quod quilibet res habens spe-
ciem habet determinatam naturam illius specie. ergo etiam
omne habet determinatam accidentiam que sequitur spiritum
scilicet quantitas est actus sequens spiritum. ergo etiam habet de-
terminatam accidentiam et determinatam quantitatem. et hoc

ideo quod accidentia cuiuslibet rei proportionari ipsi fi-
ni ad que talis res ordinatur. s. indeterminate quantitas
talis non veniet operari aialis que est finis aialis.
ergo quod quantitas determinata est in quilibet aialis.

Arquitur *In specie humana homines se debent i*
ad maximum et minimum.

Secundo quod quantitas in specie hu-
mana habet determinatam ad maximum et ad minimum et i-
ter maximum et minimum quodammodo potest accedere ad maximum
et et aliquid sit quod potest accedere ad minimum. et sic patet
quod licet hoc dicitur ab illa quantitate finem quam sumitur
maximum in illa specie et abundantiam in illa finem quam si me-
nimus in illa specie licet ille quantitates sunt nobis igno-
re. Sic inveniuntur in rebus naturalibus maximum et mi-
nimam secundum virtutes activas et passivas in quibus non solum
inveniuntur maximum et minimum extrinsece sed et intrinse-
ce. Et quod secundum quod aliquid modum dicitur quod in rebus
naturalibus datur maximum et minimum extrinsece. quod scilicet
maximum penes quod sumitur determinatam non potest attingi
a re naturali. nec minimum potest attingi. si omnes quantitates
rei est infra maximum et super minimum. s. aliquid dicitur quod
est datur maximum et minimum intrinsece. scilicet quod species rei
naturalis et potest attingere maximum ad quod determinat
tal species in maximo. s. de re minimo. datur igitur maximum
et minimum intrinsece in potentibus actus sic patet datur ma-
ximam potest quod fontes sunt portat et non amplius

Arquitur *Opte excedit potentiam actuam ipse*
fortis excedit resistere ipsi potentia.

Secundo quod potentia portativa fortis excedit. s. tal
excessus est in aliquo indivisibili phisice. et ideo est phisice non
sit aliquo addi ad potest alias non poterit quod si ali-
quod adderet tunc non fuisset determinatam ad primum po-
tens sit ad maximum quod tunc supponit. Et si dicatur in
divisibile non facit excessum. Secundo quod indivisibile fa-
cit excessum phisice licet non mathematice. et sic patet intelli-
gi in virtutibus passivis. quod virtutes passiva est determinata
ad minimum a quo potest pati sic visus non potest pati a sensu
quod quo color. nec auditus a quantitate quo sonus. Et
secundo patet idem in quantitatibus dispositivis. quod datur ma-
ximam raritatem in igne naturalis dispositiva. s. in aqua
et in aere. quod videtur quod si aqua multum rarefiat resolvit
in aere et si aer multum rarefiat resolvit in igne. s. sic
est datur summa velocitate in motu diuino. Et circa omnes
istorum dicitur est ista. quia nature rerum sunt de-
terminata secundum suam primam. sed ex determinatam

Handwritten marginal note:
... dicitur ad maximum
... dicitur ad minimum
... dicitur ad maximum
... dicitur ad minimum
... dicitur ad maximum
... dicitur ad minimum

Philicorum

Philicorum

contrarietate in principiis. quod democritus dixit cor-
pora atomalia differre sicut plenum et vacuum. Itē
dicebat ea differre sicut figuram positionem et or-
dinem. quod aliqui essent atomi recti aliqui circu-
lares. Positione aliqui essent sursum et alii deorsum
et ordine alii essent poros et alii posteriores.

Queritur Quare aristoteles non dicit
aliquid de opinione anaxa-
gore et empedoclis. *Dicitur quod id quod prius dictum
est in principio quod ipsi ponunt contrarietatem in prin-
cipiis. quia dictum sunt quod ipsi dicebant generationem
et corruptionem fieri congregatōe et segregatōe et il-
la sunt contraria non ergo sunt necesse repetere illo-
rum opinionem.*

Arguitur Prius dictum est quod primis
res posuit tamen unum. *primi
cipium quod nunc male dicitur quod ponat duo principia scilicet
ignem et terram calidum et frigidum. Dicitur quod per
memores dicit tamen unum esse principium sicut substā-
tiam sicut sicut apparetiam sensus essent duo princi-
pia quia sicut sensum apparet quod calor est. incipi-
um rerum in estate quod generat res et frigidum ē
principium rerum in hyeme quod corrumpit res. et quia
primis memores non dicit distinctionem inter actus et
substantiam. ideo dicit calorem esse ignem et frigidum esse
terram. Posuit ergo primis memores terram non solam
quod sicut prius dictum est nullus horum posuit so-
lam terram a principio propter eius grossitatem sed po-
suit terram simul cum igne.*

Et hoc ratio nabiliter

*Hic sequitur aristoteles probat ratione quod prius probavit
auctoritate antiquorum quod principia sunt contraria. Et
potest stare id in hoc quibuslibet conveniunt dicitō-
nes primorum contrariorum illa sunt prima con-
traria. Sed principia conveniunt conditiones pri-
morum contrariorum ergo principia sunt primo contra-
ria. maior probat quod dicitōes indicat subiectum minor
partes quod tria sunt de ratione primorum contrariorum. primum
scilicet quod non sunt ex aliis. secundum quod non sunt ex alteru-
tris. in unum ex alio. tertium quod alia sunt ex ipsis. Ita
autem tria conveniunt etiam primis principis. quod prima
principia non habent aliqua portio se et sic non fiunt
ex aliis. quia contra rationem primum est habere aliquid
prius se. principia etiam non fiunt ex se invicem et
sic non fiunt ex alterutris. et quia prima sunt sic
omnia alia fiunt ex ipsis.*

Sed oportet hoc *hic in-
vestigat*

ultima dicitōem primorum contrariorum. quia illa est mi-
nus manifesta. quod omnia sunt ex contrariis. Et
dicitur quod actio et passio non sunt inter contrarios. Et
tangentia. in determinata nisi forte per actus.
sed oportet actionem et passionem fieri inter contraria
quod probatur in textu inductive quod omnia que fi-
unt vel sunt simplicia vel composita. sicut in omnibus
his aliquid fit ex contrariis. In simplicibus patet
quod musicum fit ex immusico albo et non albo. Simi-
liter in compositis consonans. inpositum fit ex
inconsonante. et in composito. Et ratio istorum est quia
omne quod fit non est antequam fit. hoc ergo non esse
quod credit fieri contrariatur illi esse quod postea fit
oportet ergo omne esse habere prius non esse quod est
sibi contrarium. Similiter quod corrumpitur prius
est antequam corrumpatur. et hoc esse contrariatur non
esse quod acquiritur per corruptionem.

Blas quidem igitur.

Postquam aristoteles probavit quod principia sunt contraria
tam ponit philosophus motuum antiquorum quare poneret
principia contraria. et secundo ponit convenientiam
et differentiam ipsorum. Quod ad primum vult quod an-
tiqui philosophi ponebant principia esse contraria non
moti aliqua ratione sed coacti ipsa veritate. quia
in ipsam veritatem melius naturaliter inclinaret
licet quibus rationem veritatis non percipiat.

Arguitur

Coactio fit per motum violentum
sed intellectus naturaliter incli-
natur in veritatem. ergo non cogitur ad veritatem
Dicitur quod intellectus noster accipit dupliciter.
uno modo absolute et sic non cogitur per veritatem. quia
coactio dicitur motu violento. sicut intellectus noster in-
clinatur in veritatem sicut in suum finem. sicut ergo
res naturales non dicuntur cogi quando tendunt
ad sua loca. ita non dicitur intellectus cogi quando ten-
dit in veritatem. Alio modo dicitur aliquid cogi per actus.
scilicet per operationem ad rationem que habetur contra veri-
tatem. et sic intellectus potest cogi ad vitium. et sic cogitur
per comparationem ad rationem falsam quam prius in-
tellectus accepit et non absolute. Potest etiam dici
quod coactio quandoque idem est quod cogitatio. et sic ali-
qua coactio potest esse naturalis. Potest etiam aliter
dici quod si coactio dicat necessitate absque violentia
tunc etiam intellectus potest cogi. non autem voluntas
quod voluntas habet libertatem intellectus vero non
et sic dici solet quod veritas vincit intellectum etiam
cum veritas creata sed nullum bonum creatum potest

*plurimorum esse
hoc ratione*

Philicorum

Philicorum

Philicorum

Philicorum

116

¶ Medio p[ro]batu[m] et duo de sua natura no[n] p[ro]cedit et duo p[ro]p[ri]a ad me

¶ Cetero h[ic] d[icitu]r de o[mn]i
¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a
¶ Cetero h[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

Probemium

Folio xxij

vincere voluntatem quam voluntas tenere possit in oppositum illius.

Differunt tamē ab in-

Postq[ue] aristoteli dixit q[uo]d principia sunt contraria hic ponit diff[erent]as et similitudines antiquo[rum] in tali p[ro]p[ri]e et p[ri]mo ponit duas diff[erent]as. quia tam p[ri]ma est quia aliqui ponebant p[ro]p[ri]a contraria aliqui posteriora. Sec[un]da d[icitu]r d[icitu]r aliqui posuerunt p[ri]ncipia esse notiora s[ecun]dum e[os]dem sicut illi qui ponebant numeru[m] paritatem et imparitatem. Sec[un]da d[icitu]r d[icitu]r et discordiam sicut Empedocles q[ui] sunt notiora s[ecun]dum intellectum quia p[ri]mordia. Aliqui ponebant e[ss]e notiora s[ecun]dum sensum ut p[ri]ncipia calidum et frigidum. Deinde ponit tres cōuenientias quar[um] p[ri]ma est q[uo]d principia sunt ad inuicē contraria. Sec[un]da ē q[uo]d vnu[m] principiu[m] est melius et alter p[er]ius. Terciu[m] est q[uo]d omnia principia sunt notiora. Differunt tamē in hoc sicut d[icitu]r est quia aliqui ponebant notiora s[ecun]dum rationem sicut hi qui ponebant vniuersalia et q[ui] vniuersale est s[ecun]dum rationem notius singula et s[ecun]dum sensum.

Queritur Vt dicitur principia sunt licet posite d[icitu]r q[uo]d sic et cō est quia de ratione principij ē e[ss]e p[ri]mu[m] ex hoc autē q[uo]d principiu[m] est p[ri]mu[m] duo includunt in p[ri]ncipio. p[ri]mu[m] est negatō p[ri]o[r] ex hoc habet p[ri]ncipiu[m] p[er] non fit ex alio. Et ex hoc q[uo]d h[ic] ordinē ad posteriora d[icitu]r sibi q[uo]d alia sunt ab ipso et quia ista principia etiā sunt contraria conuenit eis alia d[icitu]r s[ecun]dum q[uo]d nō sūt ex alterutris. i. ex se inuicem quia vnu[m] contrarior[um] nō fit formalit[er] ex alio sicut infra patebit q[uo]d p[ri]ma p[ro]p[ri]a

Arguitur Si principia sunt contraria et genus et hoc est falsum. q[uo]d illud est cō vnu[m] s[ecun]dum q[uo]d vel intelligit de p[ri]ncipijs in genere s[ecun]dum e[os]dem qualia sunt p[ro]dicamenta hoc it[er]um non p[otes]t dici q[uo]d p[ro]dicamēta nō sunt contraria. Nec potest intelligi de p[ri]ncipijs in genere s[ecun]dum rem: q[uo]d illa sunt materia et forma que nō contrariatur. d[icitu]r q[uo]d triplex possumus loq[ui] de p[ri]ncipijs. vno mō de p[ri]ncipio efficiēte et hoc est simple vnu[m] q[uo]d est deus. et ideo platonis errauerūt ponentes duo effectiua principia quor[um] vnu[m] esset p[ri]ncipiu[m] bonor[um] et ali[ud] ad principiu[m] malor[um]. Et aliqui heretici s[ecun]dum manu[m] eius i[n]sequēbātur opinione[m] platonis dicētes q[uo]d e[ss]e vnu[m] principiu[m] bonor[um] q[uo]d substantiu[m] veru[m] et aliud malor[um] q[uo]d corporaliu[m] veru[m]. Sed possum[us] loq[ui] de

principijs et acceptis sicut ē loq[ui] et sic predicamēta sunt decē et p[ri]ma p[ri]ncipia. quia p[er] talia predicamēta dat diffinitō loq[ui] et istis modis nō loq[ui]mur hic de principijs. Tercio modo accipiunt principia p[er] p[ri]ncipijs intrinsecis et naturalium et sic sunt tria principia. scilicet materia forma et p[ar]ticipatio. et illa p[ri]ncipia sunt ad inuicē contraria. q[uo]d p[ar]ticipatio contrariatur forme accipiēdo contrarietate[m] cōmuni[m]. Dicebat notat[er] et naturaliu[m] p[ro]p[ri]e p[ri]ncipia et sp[irit]ualiu[m] q[uo]d talia nō habent materia[m] Dicebat etiā notat[er] p[er] p[ri]ncipijs intrinsecis p[ro]p[ri]e tam efficiēte et finalit[er] q[uo]d efficiēs et fins sunt principia et naturaliu[m] sed non sunt intrinsecis principia. Et addebat et naturaliu[m] i. mobiliu[m] quia res naturales n[on] habent ista tria p[ri]ncipia p[ar]ticipatio mobile sunt sufficiens e[ss]e duo principia ad p[ar]ticipatōem rei. s[ed] ad mobilitate[m] requiritur tria. q[uo]d motus fit ex p[ar]ticipatōe in forma et ex forma in p[ar]ticipatōem p[er] mat[er]iam sicut p[er] subiectu[m].

Arguitur Contraria sūt ex alterutris. s[ed] p[ri]ncipia sūt contraria ergo sūt ex alterutris. aut p[er] ex tertia d[icitu]r que dicit q[uo]d o[mn]ia sūt ex contrarijs. d[icitu]r q[uo]d contraria accipiuntur dupl[ic]iter vno mō accipiuntur formalit[er] et sic vnu[m] contrarior[um] nō fit fieri ex alio q[uo]d albedo non potest fieri ex nigredine et sic salua[m] s[ecun]dum conditio[n]e[m] q[uo]d nō sūt ex alterutris. Alio mō aliquid fit ex alio materialit[er] et sic est ver[um] q[uo]d cōtraria sūt ex se inuicē q[uo]d quod ē prius albu[m] hoc p[er] motu[m] amittit albedine[m] et fit nigr[um] et sic salua[m] tertia conditio[n]e[m] q[uo]d omnia sūt ex contrarijs.

Arguitur forma fit ex mat[er]ia. q[uo]d mat[er]ia p[re]est forme. q[uo]d vnu[m] principiu[m] fit ex alio. d[icitu]r q[uo]d dupl[ic]iter aliq[ui]d fit ex alio vno mō substantialit[er] q[uo]d suba vnius mutat in substantiam alterius et sic forma nō fit ex materia q[uo]d suba mat[er]ie nō mutat in subam forme. Sed mō aliq[ui]d fit ex alio subiectiue quia s[ed] est subiectum factio[n]is alterius et sic forma fit ex materia q[uo]d est subiectu[m] factio[n]is ipsi[us] forme naturalis. Potest etiā dici q[uo]d q[uo]d forma fit ex mat[er]ia q[uo]d hoc intelligat[ur] de forma totius que sūt ex vno mat[er]ie et forme p[ar]tis.

Cōsequens autē vti

Postq[ue] aristoteli inq[ui]t disputatōe de contrarietate principior[um] cōsequenter inq[ui]t disputatōe de n[on] principior[um] et circa hoc primo mouet vna questione istam. s[ed] ut duo tria aut plura sint p[ri]ncipia

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a
¶ Cetero h[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

74

Contraria capiuntur

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

¶ H[ic] d[icitu]r de o[mn]i p[ro]p[ri]a

Philicorum.

pia reꝝ naturaliuꝝ. et pmo excludit hoc qd no ea
bit sub questione. an sit vnu principiu. qd fuit
prius dñi est principia sūt ztaria. s. vnu et idē
no potest ee subijcti ztariū ergo non potest esse
tñ vnum principium.

Arguitur Est tñ vnu principiu vt
per pñm 12° metaphisice
vbi dicit omnis pluralitas principum mala et
go vnus pñeps. Dñm q loquendo de pñia
pio effectiuo sic est tñ vnu principiu reꝝ. s. qd de
us. sed loqndo de pñcipijs merisicis reꝝ natu
raliu no sit esse tñ vnu principiu. sed sūt duo lo
quēdo de pñcipijs ztitudinis. vel tñ. loqndo
de pñcipijs trāsmutātionis.

Infinita autem non

hic ostendit aresto. qd principia reꝝ naturaliuꝝ
no pnt esse infinita et ad hoc ponit quatuor rō
nes. Prima stat in hoc si principia reꝝ naturali
um sunt infinita no erit scia de rebus naturali
bus. qñ tenet qd infinitū ē nobis ignotū. sed ex
pñcipijs sumit cognitio rei. si q^o pñcipia sūt ig
nota nulla erit scia de reb^o naturalib^o. Secda rō
stat in hoc. pñcipia sunt pñia ztaria sicut pri
us dñi est. s. pñia ztaria no pnt ee infinita. er
go no pnt pñcipia esse infinita. minor per quia
pñia ztaria sūt pñi generis qd est suba. sed
in vnoquoqz genē est vna pñia ztarietas. ergo
no possunt esse infinita pñia contrarietatis.

Arguitur In suba nulla est contrarietas
ergo male dicit q in suba q est pñ
mū gen^o sit vna pñia ztarietas. anō pbatut
ex qarta pñitate sube vbi dicit q sube nihil ē
contrariū. Dñm pmo q est duplex suba. qdā
est suba pñia sicut est genus et spēs et sic nūqz
suba habet ztariū qualitercūqz accipiat ztari
etas. Alio mō accipit suba p suba inōpleta q eti
am apud pños vocat qualitas sicut ē differentia
sbalis. et sic pnt esse contrarietas in illis substan
tijs. Circa qd tñ zstendendū est q ztarietas ac
cipit duplici. vno mō pñie fm q est repugnātia
duarū formarū actiuarū et passiuarū in se inuicem
vel cātarū ex actiuis et passiuis. et sic solū in ter
ra spēs qualitatis inuicē contrarietas et non in
suba nec in alijs spēbus qualitatis aut etiā pre
dicamentis. Alio mō accipit cōtrarietas cōtrē p
ut se extendit ad pñiatuā oppositō. m vel etiā
p exitu duarū dñarū ex potestate genitricis. et vtro
qz mō in suba est ztarietas qñ forma et pñiatō

contrarietas. et etiā due differentie eiusē generis
cōtrarietas sicut nūc dictū est in argumēto.

Et qd cōtingit ex fini

Hic ponitur tertia rō ad idē et stat in hoc. qd
pōt fieri p finita magis ponēdum est qd pōt
fieri p infinita. Cuius rō est qñ sensu ea sit p plu
ra qd pnt fieri p pauca. cū natura nihil faciat
frustra. s. si ponātur finita principia sicut posuit
empedocles pnt dari ratio omnū que sūt in reb^o
naturalib^o. ergo melius est ponē finita q infinita
ta pñcipia. Quarta rō stat in hoc si infinita
sūt pñcipia tñ omnia ztaria erūt pñcipia. s.
illud est impossibile. ergo illud ex quo sequit^{ur}. qñ
infinitū omnia includit et extra infinitū nihil ē
si ergo pñcipia sūt infinita. ergo omnia includūt
in pñcipijs. minor patet dupl. Primo qñ pñ
cipia sūt pñia ztaria sed no oia ztaria sunt
pñia. qñ multa ztaria sūt ex pñiorib^o ztarijs
ergo no pnt oia contraria esse pñcipia. sicut al
bum et nigrum sūt ex talido et scijs. Secdo
quia pñcipia no debēt fieri ex alterutris. v. vnu
ex alio. et hoc itē ē quia oportet pñcipia sp ma
nerē. sed multa ztaria sūt ex se inuicē. ergo si
sunt omnia ztaria pñcipia

Arguitur Principia no semp manēt. et
go ista ppositio oportet pñcipia sem
p manere pnt dupl^{iter} intelligi. vno mō fm opinio
nem antiquorū et sic ē absolute et simpliciter vera
quia antiq^o ponebāt vnu ens in actu ex quo oia
sbaliter zponūtur. qñ ergo fm eos omnū reū ē
vna suba sic non est pñie corruptio alicuius rei.
Exempli grā d pogenes posuit aērē p pñcipio
et dixit aērē semp manere. quia qñ homo corrup
tetur dixit q aēr accipiet a liā figurā. sed tamē
maneret vnus aēr fm subam et ad istā intentō
nem loquitur aresto. ztā antiquos. Alio mō pnt
ppositio intelligi loqndo. s. de pñcipijs fm men
tē aresto. et tñ materia manet fm numerū qñ ē
vna materia omnū generabilū et corruptibilū
vinitate indifferentie. sed forma et pñiatio ma
nēt no in nōo nec in spē. s. in cōi analogia. oportet
tñ semp aliquā formā ee in matia. s. no optz ta
lem formā specificā et sp. sile dñm ē de pñiatōe.

Quoniam autem li.

*respondit p qd pñia
no pnt esse infinita
quia et hoc pñia*

*S. pñia
sicut est genus et spēs*

Hic ostendit aristoteles tribus rationibus quod non sunt
tamen duo principia. Et prima stat in hoc quia ex
principiis debet aliquid fieri siue generari. Et ex du-
obus contrariis non potest aliquid fieri siue genera-
ri nisi addatur tertium. Ergo oportet dicere quod sunt ad-
min? tria. scilicet duo contraria et unum subiectum. minorum
probat inductiue quia caliditas non fit ex frigiditate
et nec frigiditas ex caliditate. sed subiectum habens
in se frigiditatem transformatur ad calorem. Post etiam
datur ratio extra textum que stat in hoc quod quedam fi-
unt ex alijs oportet quod illud ex quo tota sunt ha-
bent habitudinem ad illud quod postea fit. si una pars
contrarietatis non habet habitudinem ad aliam partem
ergo non sunt ex se inuicem.

Adhuc autem amplius.

Hic ponitur secunda ratio et stat in hoc si ponantur
tamen duo principia et plus probatum est quod sunt con-
traria. sequitur quod duo contraria erant principia. sed hoc
est inconueniens. quia tunc sequitur etiam quod principium esset
principium. quia contraria sunt accidentia cum in substantiis
non fit contrarietas. sed accidentia habent principium. sed sub-
stantiam. et sic contrarietatis principiorum. accidentium
erit principium non substantia.

Arguitur Primum de non esse quod prima con-
traria sunt de predicamento
subiecti. ergo male dicitur quod sola contraria sunt de predicam-
tis accidentium. Dicitur quod aristoteles hic preedit dispu-
tatur. et ratio ponit oppositas que sunt vere secundum
opinionem antiquorum quas ipsi concordant. sed secundum
opinionem antiquorum qui ponunt principium unum ens
in actu. verum est quod quecumque sunt in illo principio
sunt accidentia sicut sunt calor et densum. quia contra-
rietatem ponebant antiqui ponentes tamen unum princi-
pium materiale. Si tamen ista ratio accipiat secundum opi-
nionem aristoteles et veritatem. Dicitur est quod etiam partem
et forma que contrariatur sicut partem opposita ha-
bent se sicut accidentia. quia insunt materie et inesse est
conditio accidentis.

Amplius non esse di-

Tertia ratio stat in hoc si duo contraria sunt tamen
principia sequeret quod ex non substantiis fieret substantia.
sed hoc est inconueniens. quia ex accidente non est na-
ta fieri substantia cum nihil fiat ex alio nisi quod preest
in eo secundum aptitudinem sequela probatur quod contraria non
sunt sicut accidentia non fit contraria subiecti.

Arguitur Contraria que sunt principia
sunt substantie sicut sunt partem

et forma. ergo si ponerentur tamen duo principia non
fieret substantia ex non substantiis. quia illa principia
contraria duo sunt sibi. Dicitur quod hic aristoteles ar-
guit contra antiquos et ideo supposita opinio an-
tiquorum istud argumentum est optimum quia tunc con-
traria se solam accidunt. Vel si supponatur opinio aris-
toteles. tunc est dicitur quod substantia accipit dupliciter.
uno modo a dando esse et sic utique unum contrarium
est substantia. sed forma. Alio modo accipitur substan-
tia putatur dicitur a subiecto. et sic principia contraria de
quibus loquitur aristoteles non sunt substantie. quia partem
et forma non substantie sed insunt. fieret ergo sub-
stantia a subiecto dicitur ex non substantia etiam
cum secundum opinionem aristoteles.

Arguitur

Ex non substantia fit sub-
stantia sicut ex non homine
fit homo. Dicitur quod non substantia potest capi
dupliciter. uno modo negative secundum quod illud dicitur non
substantia in quo est absoluta negatio substantie.
et sic ex non substantiis non fit naturaliter substantia. sicut
ex non homine non fit homo. nec ex non equo equus.
Alio modo non substantia capitur partem secundum quod
aliquid dicitur non substantia quod non est substantia tam
aptum natum est esse substantia. et sic utique ex non substanti-
is fit substantia. sicut ex non homine fit homo. semel enim
humanum est non homo partem. sed lapis est non ho-
mo negatiue. per hoc dicitur est ad contrarium quod aristoteles
tales loquitur de non substantia negative cum dicit quod ex
non substantiis non fit substantia.

Unde si aliquis et pri-

Hic aristoteles ostendit quod in hac positione etiam contra-
dabant antiqui. scilicet per duo contraria necesse est pone-
re etiam subiectum. quia illi qui ponebant aerem ponebant
preter aerem calorem et densum. sic ponebant preter con-
traria. scilicet calorem et densum subiectum. aerem. sicut quod po-
nebant ignem et aquam. Dissimulabant tamen isti philosophi quod ali-
qui ponebant materiam plus separabile a contrariis sicut
quod ponebant aerem et aquam. quia aer fit cito frigidus
et calefieri. Si aliqui ponebant principium materiam
le minus separabile a duobus contrariis sicut illi qui po-
nebant ignem. quia ignis non est bene separabilis a calore
vni quantum ad hoc pessime ponebant illi qui dicebant
ignem esse principium. Circa quod considerandum est quod in prin-
cipio sunt duo consideranda. scilicet partem et quantum ad
hoc optime dixerunt quod posuerunt ignem esse principium.
Alio modo potest capi ignis quantum ad hoc quod non est
separabilis a contrariis et sic pessime dicunt illi qui
ponebant ignem esse principium.

Sed omnes unum hoc

Hic aristoteles ostendit quod sunt unum principium materiale antiqui etiam ponunt duo contraria...

Plura autem tribus

Hic ostendit aristoteles quod non sunt plura principia tribus et hoc probat duabus rationibus...

Queritur

Queritur an tria sint principia naturalium. Dicitur quod sic et ratio est quod ista principia dicuntur...

principaliter h loquimur de transmutatione substanti...

Queritur

Queritur an differant ista tria principia. Dicitur quod differunt in ratione principii...

Queritur

Queritur an ordinem habeant ista tria principia. Dicitur quod ista principia possunt tripliciter ordinari...

Queritur

Queritur quare necesse est ponere privationem in materia. Dicitur quod ideo quia privatio est principium transmutationis...

Conclusio

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'ad hoc' and 'materia'.

Handwritten marginal notes at the top of the page, including "Hic probemium de aliam dicitur..."

nae aptitudo naturalis ad tale formam... hinc in materia lapidis fit negatio forme...

Queritur... Verum materia omni istorum inferiorum habet a se ipsa... ad omnes formas subales istorum inferiorum...

fm ptes. et Aesto loquitur hic de utraq trans mutatione...

Queritur... Verum in omnibus factis sive mutationibus naturalibus...

Queritur... Verum privatio et forma proprie sunt...

Arguitur... Principia dicitur manere in re...

Handwritten marginal note on the right side of the page.

Alio modo si aliquid est in potentia. et sic etiam materia prima est. Et si tunc replicet quod non est in actu non est causa vel principium materia non est in actu. ergo materia non est causa. Maior pars quod careere presupponit esse. Dominum est quod dupliciter aliquid est causa pro tunc sufficit. Uno modo secundum genus est efficiens. et sic est verum quod causa presupponit esse in actu. Alio modo aliquid est causa secundum genus est materialis. et quod sic est causa de se in potentia. et tunc istius est quod causa efficiens agit effectivum extrinsecum. sed nihil potest sic agere nisi sit in se perfectum si causa materialis careere receptivum. et tunc modo. si forma. si quod recipit aliter hoc est in potentia secundum quod habet. ne esse est ergo dicere quod materia careere secundum quod est in potentia et non secundum quod est in actu.

Arguitur Privatio est simple non ens quod est negatio. ergo non est principium. Dominum quod ens accipit dupliciter. Uno modo secundum primas duas eius acceptiones que sunt subiecta et accidentia. et sic est verum quod privatio non est ens quod non est subiecta nec accidentia. Alio modo accipit ens secundum totam latitudinem sue significationis. et sic etiam privatio est ens quod est ens secundum tertiam acceptiorem entis. Est ergo privatio ens privatum.

Arguitur Ens privatum non potest esse principium alicuius positivum si ens naturale est ens positivum. quod privatio que est ens privatum non potest esse principium entis naturalis quod est positivum. Dominum quod privatio est principium transmutacionis sicut deum est transmutacione ex una parte est ens privatum quod privatio terminum a quo. et ideo optime dicitur quod est principium privatum transmutacionis. Ex isto patet quod privatio non potest dici causa rei naturalis. sed bene principium. quod causa aliquid insluit in effectum. si principium nihil insluit et sic est de privatione ut patuit.

Queritur Verum privatio privatio incommensurabilis in corpore celestibus. Dominum quod non quod ibi non est privatio forme subialis que est privatio privatio. Sed arguit tunc quod sic. quod in celo est negatio forme subialis. si forma huiusmane. et est aptitudo ad formam subalem celi. ergo ibi est negatio forme subialis et aptitudo forme subialis et per hanc privatio subialis. Dominum quod non quod est negatio cum aptitudine facit privationem. sed negatio alicuius forme cum aptitudine ad eandem facit privationem. Est ergo in celo negatio alicuius forme si non est aptitudo in celo ad eandem formam. quod tunc non habet aptitudinem ad aliquam formam tunc habet negationem. Ex istis etiam patet quod principia sunt extranea. quod illa extraneitas accipienda est secundum principia trans-

mutacionis et non constitutionis. quia nihil constituitur ex contrariis.

Arguitur Materia et privatio sunt unum numero. ergo se unum principium. Dominum quod quibus sunt unum subiective et materia. aliter dicit tunc esse. et ideo dicit etiam sicut principia diversa sicut patet per Aristotem infra que ponit multas diversas materias privationem et materia. Quod tunc autem sunt ideo tunc et ideo non potest distingui in eodem principiandi.

Arguitur Quatuor elementa se principia tunc naturalium. ergo se plura principia que tria. Dominum quod elementa se sunt principia tunc saltem mixtorum si non sunt principia adequata tunc naturalium. quod ergo elementa se res naturales. et cum ideo non sit principium sui ipsius oportet preter elementa ponere aliqua quatuor principia. et se ista de quibus hic diximus. Et si dicatur etiam appetitus materie est causa principium tunc naturalium. Dominum quod ille appetitus apprehendit sub materia que appetit materiam et materia idem se cum nihil aliud sit appetit materiam que naturalis ordo materie ad formam ut infra dicit in materia de nichilitate forme.

Queritur Verum materia prima possit se subsistere. Dominum quod non quod hoc quod implicat contradiotionem est simpliciter impossibile. et per nullam potentiam fieri potest cum sit nihil quod non cadit sub aliquid potentiam. sed materiam per se subsistere implicat contradiotionem. ergo per nullam potentiam fieri potest. Minor probatur quod quod subsistit habet esse actualem. si ergo materia prima subsistat. ergo habet esse actualem. sed esse actualem est a forma cum esse sit propria conditio forme. ergo materia subsistens habet formam. si ergo materia per se subsistit habet formam que subsistit. et tunc non habet formam que est materia prima.

Arguitur Forma potest subsistere sine materia. ergo materia potest subsistere sine forma. Ans patet in substantiis separatis.

Dominum non quod est simile quod non dependet forme materiam forma a materia. si materiam forme rei generabilis et corruptibilis. illa enim dependet a materia. et ergo si est forma rei ingenerabilis et incorruptibilis illa non dependet a materia sicut se forme separata. sed materia secundum quod habet semper dependet a forma. quia materia secundum quod habet non habet actualitatem per quam possit subsistere. si forma in quantum habet semper habet actualitatem per quam potest subsistere sine materia.

Arguitur Materia habet esse sine forma. et ergo habet subsistere sine forma. quia sicut forma habet esse actualem ita materia habet

esse potèntiale. Dñm q̄ quīs materia hēat eē potèntiale tñ p̄ hoc non p̄t subsistere. p̄mo impossibile ē q̄ p̄ hoc eē potèntiale ip̄a mat̄ia sub̄stat in eēz mat̄ia. q̄a subsistentia nō est sine aliquo actu quē actū materia nō h̄t nisi p̄ formam. et id̄ ista bene p̄cedit q̄ mat̄ia h̄t p̄ se esse q̄a h̄t p̄ se potèntiale. sed nō cōcedit q̄ materia possit p̄ se subsistere quia hoc necessario fit p̄ formam.

Arquitur Deus p̄t supplē cālitatem cuiuslibet cause sc̄d̄ h̄t for̄mā cōsuetat materiam. ergo deus potest conferre materiam sine forma. Dñm est q̄ deus p̄t supplē cālitatē cuiuslibet cause extrinsecē. s̄ finalis et efficiētis. s̄ nō p̄t de' supplē cālitatē cuiuslibet eē intrinsecē. Et id̄ ē q̄ tunc si ret̄ ps rei q̄d̄ repugnat dñe cōntie. et id̄ nō p̄t supplē cālitatē cause formalis. Et sic etiā soluit aliud argumētū q̄ arguit. De' p̄t accūs p̄teruare sine subiecto. ergo materia sine formā. q̄a t̄ a fili. Dñm q̄ nō est filius q̄ subiectū nō ē nec m̄sca cā siue ps ip̄i accūs. et id̄ p̄t deus p̄teruare accūs sine subiecto. s̄ forma ē intrinsecē. ps rei q̄d̄ nō p̄t supplēre causalitatē eē formalis. q̄n̄ etiā accūs s̄b̄sistit sine subiecto tūc tale accūs saluat in q̄ritate q̄ ē subiectum quo fitur prius dictum est.

Arquitur Ex isto sequeret q̄ mat̄ia eēt ita simplex sicut deus q̄ fm̄ se nō h̄t p̄positōem. Dñm q̄ duplex est simplicitas. quedā ē simplicitas p̄ remordē. ois p̄fectōis. q̄ sc̄ nulla p̄fectō ē in ip̄o. et sic materia p̄ma ē simplex. q̄ si fm̄ se accipiat nulli hēet in se actualē p̄fectōem. Alio aliq̄d̄ est simplex p̄ remordē ois p̄positōis. q̄ sic de' est simplex. q̄ quīs in deo s̄t ois p̄fectōes eēz nō tñ h̄nt in deo p̄positōem sicut in creaturis. q̄ in deo nō ē p̄positio mat̄ie et forme. nec eē et eēntie. nec etiā accidētis et subiecti. q̄a ibi nulla est p̄positio.

Sic igitur nos dica. Postq̄ aresto. determinat de nōo principiorū disputatiue. hic determinat de nōo p̄ncipiorū demōstratiue et fm̄ veritatē. Et p̄mo facit h̄. Sc̄d̄o excludit errores antiquorū ibi. q̄d̄ autē antiq̄. Et t̄ca p̄mū vult ostēdere q̄ in q̄libet fieri naturali iue niēt̄ tria. Sc̄d̄o ostē q̄ illa tria s̄t p̄ncipia. P̄t̄mo p̄ponit q̄d̄a p̄ambula q̄ defuiūt sibi ad suoz p̄positū. et dicit q̄ vult generalit̄ loq̄ de ois mutatiōe. s̄tā de eēntiali fm̄ quā aliud d̄i fieri ex alio q̄ etiā de mutatiōe accidētali fm̄ quā alit̄z d̄i fieri

et ex alit̄o. Intēdit q̄ Aresto. q̄ in utraq̄ mutatiōe tā accidētali q̄ eēntiali p̄tingit eēntios assignari ut simplices. ut h̄ō fit musicus. vel ex m̄ musicus fit musicus. vel p̄nt̄ t̄ni assignari in p̄posito dicēdo sic. ex h̄ōie imusicus fit h̄ō musicus.

Horum autē q̄ nō solū

h̄e Aresto. ponit diuersitatē mēbroz diuidentū prioris diuisionis. Et ponit duplicē dñam. P̄t̄ma stat in hoc. q̄n̄ assignat̄ t̄mini mutatiōnū ut p̄positi tūc possit. ut duplici mō loq̄ndi. s̄ i nōia tūc. et i ablatiō. exēpli grā possum' dicē ex h̄ōie imusicus fit musicus. vel h̄ō immusicus fit musicus. H̄z q̄n̄ t̄mini assignant̄ ut simplices tūc utimur t̄ni vno' loq̄ndi. ut in utro vel in ablatiōe et h̄ sub tali dñā. q̄a q̄n̄ hoc incōple p̄ significat subiectū eē. utimur mō loq̄ndi in utro eē. ut dicimus q̄ h̄ō fit musicus. et nō dicim' q̄ ex h̄ōie fit musicus. s̄ q̄n̄ hoc incōple p̄t̄ p̄uatōem tūc utimur mō loq̄ndi in ablatiōe eē. ut nō dicim' homo fit musicus s̄ dicim' q̄ ex h̄ōie fit musicus. et dicimus ex imusicus fit musicus. et non imusicus fit musicus. Et id̄ diuersitatis extra textū ē. q̄ p̄uatō abiat̄ in mutatiōe. q̄n̄ q̄ ponit p̄uatō p̄ p̄ncipio tunc d̄ locutio fieri in ablatiōe. s̄ mat̄ia significat p̄ncipiū q̄d̄ nō abiat̄. et id̄ significādo materiam utimur mō loq̄ndi i nōo. q̄ ille ē mod' significādi nōi

Corum autem que fi.

Hic ponit sc̄d̄a dñā t̄minoz mutatiōis et ē ista. q̄n̄ t̄mi mutatiōnū significat ut p̄positi tūc aliq̄d̄ illius t̄mini p̄manet in mutatiōe. s̄ subiectū. et aliq̄d̄ illius nō p̄manet. s̄ p̄uatō. s̄ q̄n̄ assignat̄ t̄mi in ut simplices tūc absolute significat aliq̄d̄ q̄d̄ p̄manet. s̄ si assignat̄ subiectū. vel aliq̄d̄ q̄d̄ non p̄manet si assignat̄ p̄uatō. exēpli grā. si dicat̄ ex h̄ōie imusicus fit musicus ibi manet h̄ō mutatiōne facta. sed non manet imusicus.

Determinatis igitur

Postq̄ aresto. p̄misit q̄d̄a p̄ambula. hic p̄nt̄endit p̄bare q̄ in ois factōe requirunt̄ tria et circa h̄ duo supponit. P̄mū est q̄ in ois factōe p̄supponitur subiectū. Sc̄d̄m q̄ hoc subiectū q̄d̄ p̄supponit in factōe quīs sit vni nōo nō tam ē vni sp̄e et eōne. et ista duo supposita p̄bat. s̄ ordine retro d̄o. q̄ p̄mo s̄d̄m et sc̄d̄o p̄mū. Et ergo subiecti factiōis est duo eōne p̄bat duabus eōnibus q̄ eōes sumūtur ex p̄ambulis prius positis. et stat

Vir ponit 2a q̄ra t̄ d̄icōm mutatiōis

Philicorum.

Illud quod generat fit totum oppositum

prima est in hoc illa non sunt eadem quorum unum permanet alio non permanere. sicut in subiecto factiois sunt duo quorum unum permanet post mutationem facta alio non permanere. quod non potest illa duo esse unum specie. Potest enim impleri quod ex immusico homo fit homo musicus tunc non sunt idem homo et immusicus quod mutatio ne facta manet homo et non immusicus.

Sed ex aliquo fieri.

Hic ponit secunda ratio et stat in hoc. Illa non sunt eadem in quorum assignatione utimur diversis modis loquendi. sicut in assignatione materie et privationis utrimus diversis modis loquendi. ergo non sunt eadem. Maior pars quod dicti modi loquendi stant in diversis modis recipiendi et eadem. Maior pars quod assignando ipsum subiectum utimur modo loquendi in modo dicimus enim homo fit musicus. Sed assignando ipsam privationem utimur modo loquendi in ablativo. dicitur mus esse ex immusico fit musicus.

Multipliciter autem

Hic aristoteles probat aliam suppositionem quod fuerat prima in ordine. sicut oportet in omni factioe esse subiectum. hoc probat dupliciter. Primo ex parte eorum quod sunt. secundo ex parte modorum fieri. Duo ad primum dicit sic. omnia quod sunt vel sunt simpliciter. sicut balneum sicut quod homo animalis bos dicitur fieri. aut sunt accidentalis ut quod fit aliquid secundum accensum quod aliquid fit album vel nigrum sicut in omnibus istis mutationibus oportet esse subiectum. quod in omni mutatione presupponit subiectum. Maior pars primo de mutatione accidentali inductiva quod si debet fieri oportet quod qualitas ad aliquid oportet se presupponere subiectum. Cuius ratio est contra textum quod eodem modo aliquid sunt quod modo hinc est quod fieri est via ad esse si accensum non est naturaliter sine subiecto quod etiam non fit naturaliter sine subiecto. Secundo probat idem de mutatione subalterni et hoc facit inducendo in animalibus et plantis quod plantae et animalia sunt ex semine sicut ex subiecto et accipiunt per mutationem subalternam ergo in mutatione substantiali oportet presupponere subiectum.

Arguitur

In secundo philosophorum dicit aristoteles quod semine habet se efficienter ad esse productum quod male dicitur habere se materialiter. Dicitur quod in semine sunt duo attendenda scilicet una pars ex qua producit vetus sive fructus illa habet se materialiter. Alia est pars quod facit organica eodem in materia et talis pars habet se efficienter. Exempli gratia. In ovo vitellus habet se materialiter ad pullum quod ex illo fit pullus. sicut deus formativa que

est ministrata ab efficiente sive ab agente habet se efficienter ad productionem pulli.

sunt autem ea que sunt

Hic aristoteles probat quod ius dem est. sicut in omni mutatione oportet esse subiectum in modis fieri. quia eorum quod sunt aliquid sunt refiguratio sicut statua. aliquid apponit sicut fons ex rivulis. aliquid sunt abstractio sicut sicut quod sunt per sculpturam sicut mercurius ex lapide. alia sunt oppositio ut domus. aliquid alteratio sicut nutritum fit ex nutrimento. sed in omnibus istis presupponit subiectum. quod in omni mutatione necesse est presupponit subiectum. Maior pars quod quod aliquid transfiguratio tunc presupponit subiectum quod caput aliquid et alia figurata et sic etiam de alijs est dicendum.

Quare ostensum est

Concludit principale propositum et est istud quod illud ex quo aliquid fit est semper compositum quia materia ex qua fit aliquid habet compositionem cum privatione. id est ex quo fit aliquid est compositum ex subiecto et privatione. et addit primum in textu quod non solum illud ex quo aliquid fit est compositum. sicut etiam id quod fit quod illud ad quod terminat factio est totum compositum. Ex quibus videtur concludit quod id est quod aliquid fit est duplex. quia aliquid fit ex aliquid sicut ex subiecto et aliquid fit ex aliquid sicut ex opposito sicut ex privatione. secundum privationem tamen locutionis potius dicitur esse quod ex privatione fiat aliquid quod ex subiecto et ponit aristoteles exemplum de privatione ut non musici. de subiecto ut homo. et iterum in figura ibi ordinationes sunt privationes et lapis aureum sunt subiecta.

Querit

Unde illud quod generat fit totum compositum. Dicitur quod sic ratio est est. quia eodem modo aliquid dicitur fieri quod modo sibi dicitur esse. sed totum compositum habet ergo totum compositum dicitur fieri. Maior pars quod fieri est via in esse. ergo eadem dicitur fieri cui dicitur esse. Maior pars patet quod partes totius compositi non habent esse nisi in toto. et ex hoc etiam sumit quod accidentia non habent fieri nisi in subiecto quia sic habent esse. potest ergo diffinitio generationis intellectui de generatione subalterni que est ad esse simpliciter et de generatione accidentali que est ad esse secundum quid. Et si querat an materia et forma aliquid modo dicitur fieri. Dicitur quod sic sed cum additio et improprie. Quod probatur ex fundamento iam dicto. quia eodem modo dicitur fieri aliquid quo modo dicitur esse. sed secundum philosophum secundo de anima dupliciter aliquid dicitur esse. Uno modo improprie

Et patet probat quod rationem et patet per hoc

Et patet probat aliam suppositionem quod fuerat

Et patet quod in omni mutatione oportet esse subiectum

Et patet quod illud ex quo aliquid fit est semper compositum

Et patet quod id est quod aliquid fit est duplex

Et patet quod in semine sunt duo attendenda

Et patet quod illud quod generat fit totum compositum

Totus h[oc] d[icitur] generari et
nullo illor[um] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
p[ro]p[ri]o d[icitur] generari et
p[ro]p[ri]o d[icitur] generari et

Prohemium.

pric sicut quo aliquid est. Et hoc coningit dupl[ic]e.
Uno m[od]o sicut subiectu[m] alio m[od]o sicut forma sicut
dicitur Aristoteli ibi q[uod] aliquis dicitur sanus corpe sano
vel sanitate. Alio m[od]o dicitur aliquid esse p[ro]p[ri]e sicut
totu[m] p[ro]positu[m] cui p[ro]p[ri]e couenit eis. Sequitur ergo ex
illo q[uod] etia[m] subiectu[m] siue materia p[ro]p[ri]e dicitur generari
sicut quo aliquid generat[ur] s[ed] subiectiue. et forma
p[ro]p[ri]e dicitur generari sicut quo aliquid generat[ur] forma
liter. sed totu[m] p[ro]positu[m] est illud q[uod] p[ro]p[ri]e generat[ur]
Unde p[ro]p[ri]e dicitur sicut aliq[ui]d dicunt q[uod] materia dicitur ge
nerari subiectiue. forma aut[em] dicitur generari imma
turi. et totu[m] c[om]positu[m] dicitur generari completiue.
Iste tam[en] p[ro]p[ri]e materia generatur forma ge
neratur n[on] sunt p[er]tinent[ur] absq[ue] additione. sicut
ista conceditur totu[m] p[ro]positu[m] generat[ur].

Arguitur Commentator auctoris dicit q[uod] materia e[st] que in rei ve
ritate generatur. ergo materia debet dici genera
ti. // D[omi]n[us] q[uod] ipse manifeste loquitur de genera
tione q[ui]ntu[m] ad subiectu[m] quia ibi ponit distinc
tione[m] inter generat[i]o[n]em simple[m] et p[ro]p[ri]e quid. et ideo
intellectus istius p[ro]p[ri]e est q[uod] materia est
que in rei veritate e[st] subiectu[m] generat[i]o[n]is. Per h[oc]
enim distinguit generat[i]o[n]em q[ui]ntu[m] ad subiectu[m] ab
alijs motib[us] q[ui] generat[i]o[n]e[m] est ex subiecto q[uod] e[st] ma
teria p[ri]ma. sed in alijs mutatiu[m] subiectu[m] n[on]
est materia p[ri]ma sed totu[m] c[om]positu[m].

Arguitur Subiectu[m] motus dicitur deno
miari a motu. sed materia
est subiectu[m] generat[i]o[n]is ergo materia dicitur ge
nerari. // D[omi]n[us] q[uod] motus accipitur dupliciter.
Uno m[od]o p[ro]p[ri]e p[er] mutatiu[m] successiuu[m] et sic ma
ior est ueritas q[uia] in illa subiectu[m] motus denomi
a[m] motu. sicut aqua calefacta deno[n]iatur calefieri.
Alio m[od]o accipitur motus generaliter p[er] etia[m]
se extendit ad mutatiu[m] instantaneu[m] aut sub
iectu[m] est materia p[ri]ma et sic p[ro]p[ri]e est falsa q[uia] sub
iectu[m] talis motus vel mutatiu[m] n[on] p[ro]p[ri]e a motu
deno[n]iari. Et t[ame]n dicitur p[ro]p[ri]e q[uod] motu[m] p[ro]p[ri]e
est actus sicut motu[m] alterat[i]o[n]is e[st] qualitas. motu[m]
augmentatiu[m] q[ui]ntitas. h[oc] actus ex sua natura
h[oc] deno[n]iare subiectu[m] ergo talis p[ro]p[ri]e motu[m] deno[n]iat
ip[s]u[m] mobile q[uod] e[st] subiectu[m] s[ed] in instantanea mu
tatiu[m] subiectu[m] n[on] e[st] deno[n]iabile q[uia] est ens in p[ri]ma
p[ro]p[ri]a q[uod] n[on] suscipit deno[n]iatiu[m] aliau[m] forme si
aut alia subiecta nisi s[ed] p[ro]p[ri]e sicut dicitur est q[uod] ma
teria generatur subiectiue.

Arguitur Omnis motus recipit sua[m] de
nominatiu[m] a termino ad que[m].

sed forma e[st] terminus ad que[m] in generat[i]o[n]e. ergo
forma generatur. // D[omi]n[us] q[uod] ista p[ro]p[ri]e motus re
cipit denominatiu[m] a termino ad quem p[ro]p[ri]e dupl[ic]e
intelligi. Uno m[od]o sic q[uod] motus denominat termi
nu[m] et sic est falsa q[uia] ista est falsa albedo de albe
tate calor calefit et ideo n[on] p[ro]p[ri]e dicitur forma genera
ti sicut p[ro]p[ri]e dicitur argumentu[m]. Alio m[od]o p[ro]p[ri]e intel
ligi q[uod] motus denominat q[ui]ntu[m] terminu[m] q[uod] deno
minat subiectu[m] a termino et hoc est ueru[m] in mu
tatiu[m] accidentaliu[m] in q[ui]bus subiectu[m] deno[n]iat
a termino ad que[m] sicut aq[ua] dicitur calefieri q[ui]ntu[m] caloris
q[ui]ntu[m] e[st] terminu[m] ad que[m]. Vel d[omi]n[us] q[uod] motus recipit de
nominatiu[m] specificu[m] a termino ad que[m] q[uod] magis p[ro]p[ri]e
dicitur deno[n]iatio q[uod] deno[n]iatio q[uod] deno[n]iatio dicitur e[st] in
talem p[ro]p[ri]e dicitur sicut deno[n]iatio accidentalem.

Arguitur Hoc generat[ur] q[uod] p[er] generat[i]o[n]em
acquiri[ti]t[ur] h[oc] forma p[er] generat[i]o[n]em
acquiri[ti]t[ur] ergo forma generat[ur]. // D[omi]n[us] q[uod] duplici
ter aliq[ui]d acquiri[ti]t[ur] p[er] generat[i]o[n]em. Uno m[od]o sicut
terminus quo puenit ad ultim[u]m terminu[m] genera
t[i]o[n]is. et sic forma acquiri[ti]t[ur] p[er] generat[i]o[n]em. Alio
m[od]o aliq[ui]d acquiri[ti]t[ur] p[er] generat[i]o[n]em sicut terminus
qui e[st] terminus ultimatus. et sic totu[m] p[ro]p[ri]e ac
quiri[ti]t[ur] p[er] generat[i]o[n]em. In signu[m] cui[us] aliq[ui]d genera
tur ubi nec forma nec materia acquiri[ti]t[ur] p[er] ge
nerat[i]o[n]em sicut in generat[i]o[n]e ho[m]i[n]is. ergo oportet
dicere q[uod] totu[m] p[ro]p[ri]e generat[ur] alias n[on] esset ve
ru[m] dicit q[uod] h[oc] generat[ur] p[er] hoc ergo dicitur ad argumen
tu[m] q[uod] hoc generat[ur] q[uod] acquiri[ti]t[ur] p[er] generat[i]o[n]em si
aut terminus q[ui]ntu[m] et ultimatus terminu[m] generat[i]o[n]is
sed hoc est totu[m] c[om]positu[m] ergo totu[m] p[ro]p[ri]e
dicitur uere generari.

Arguitur Illud generat[ur] in q[ui]ntu[m] e[st] similitudo ge
nerat[i]o[n]is ad q[ui]ntu[m] m[od]u[m] h[oc] p[er] forma[m] ge
nerat[i]o[n]em sic sicut generat[i]o[n]e[m] q[ui]ntu[m] forma generat[ur]. // D[omi]n[us]
q[uod] forma accipit dupl[ic]e. Uno p[er] forma[m] p[ro]p[ri]e. et sic
n[on] e[st] p[ro]p[ri]e similitudo generat[i]o[n]is ad q[ui]ntu[m] p[ro]p[ri]e
q[uia] talis fo[r]ma n[on] e[st] ultimatus terminu[m] generat[i]o[n]is. Alia
e[st] forma totu[m] q[ui]ntu[m] idud t[ame]n materia q[ui]ntu[m] forma p[ro]p[ri]e
et p[er] illa id q[uod] generat[ur] e[st] sicut generat[i]o[n]e[m]. Et ex isto
p[ro]p[ri]e sumi q[uod] significat generat[i]o[n]e[m]. Generat[i]o[n]e[m] eni[m] p[ro]p[ri]e
plur[im]e capi. Uno accipit et sic significat actu[m] gene
ratiu[m]. Alio m[od]o passiu[e] et sic significat passione[m]
genti. Tercio m[od]o accipit neutraliter p[er] mutatiu[m]
et tunc generat[i]o[n]e[m] significat totu[m] c[om]positu[m] s[ed] q[uod]
erit de potentia ad actum. Verum est tamen q[uod]
aliqui dicunt generat[i]o[n]em captam pro mutati
o[n]e esse formam p[ro]p[ri]e. quia forma p[ro]p[ri]e est ter
minu[m] mutatiu[m] sed hoc in p[ro]p[ri]e dicitur quia

Motus recipit denominationem
a termino ad quem

Forma accipit
p[er] generat[i]o[n]em

Forma accipit
quodq[ue] modis

Generatio recipit
tripliciter

Philicorum

Quis forma ptis sit tmin' q' ipfi' generatōis nō tamē ē termin' q' siue tminus ultimatus. a quo pprie debet fieri denominatio ipfi' mutatiois

Arguitur sed forma ē tminus generatōis ergo dicitur acq' i p motū. generatōem. Tūc sic hoc generatō qd est termin' generatōis. sed forma ē termin' generatōis. ergo forma acq'it p generatōem. Dōm q' forma ptis accipit duplicat.

Uno mō fm se et absolute. et sic forma non acq'it p generatōem. Alio mō accipit forma fm q' est in materia. et sic forma acq'it p generatōem. Sed ex hoc q' forma est in materia fit totū cōpositū. q' totū cōpositū est illud qd pprie generatur. Et si dicat forma subalis est id q' distinguit generatō ab alijs motib'. Dōm q' duplex ē pncipiū distinguit ex pte forme. unū q' sit distinctō et sic p forma ptis est distinctio generatōis ab alijs motib'. Aliud est distinguit qd et pfectū et hoc est totū cōpositū cui pprie inuenit generatō

Arguitur Nihil q' totū cōpositū nō generat. pbat. q' hoc totū non generat cui nulla ps generat. si qnq' nulla ps totū generat. sicut p in generatōe hōis ergo

Dōm q' totū accipit dupl't. Uno mō sicut the gramaticē put tūc valet sicut q' ibet ps. et sic pcedit argumentū q' si ptes nō generant q' totū nō generat. Alio mō totū accipit cath' gramati ce put valet tūc sicut integrū et pfectū. et sic nō valet argumentū. q' tūc nō arguit ab eodem ad idē si a dispatis. Pōt em' aliqd totū generari cuius tamen nulla ps generat. sicut p' de hōie q' uis em' non generat corpus humanū nec anima tamen vntū esse corpus et anime generat quia hoc acq'iritur p generatōem.

Manifestum igitur

Postq' aristotē ostēdit q' in quolibet fieri naturali tria inueniūt. h' vltim' ostēdit q' illa tria sūt pncipia nate et rez naturalium. et pmo ostēdit q' duo sūt pncipia nate p se. dēinde addit tertiū p accidēs. et stat rō in hoc illa sūt pncipia nate p se ex q'bus res naturales sūt et sūt p se et non fm accidēs. s' ex materia et forma res naturales sūt et sūt p se et nō fm accidēs. ergo materia et forma sūt pncipia rez naturalium. Maior patet q' de rōe pncipij ē q' ex ipso s'itua' pncipia. tū. Minor pbat aristotē. exēplo et rōe. Exēplo q' musicus hō pōmē ex hōie et musico sicut ex ma-

teria et forma. Rōne sic. Ex illis res pōmē p q' diffinit. s' res naturales diffiniūt p materia et forma. g' etiā sūt et pōmē ex materia et forma. Maior p' q' diffinitio dicit totā rōem diffinit et fm cōs ptes. Et dicebatur notāte in maiore pncipalis rōis sūt et sūt. ad notandū q' ista sunt pncipia et transmūtatiois et s'itutōis et ideo sūt q' tūm ad transmūtatioem et sunt q' tūm ad cōsūtationem.

Est autē subiectum

Hic addit tertiū pncipiū qd ē pncipiū p accidēs et p' sic sum' rō. Pncipio ē pncipiū s'itutōis fm qd addit materie. s' materie ac die pncipio fm accidēs. q' pncipio ē pncipiū fm accidēs. s' s'itutōis. Et si dicat q' cētē tūc duo pncipia quia p accidēs ē relinquendū ab arte. Dōm ē q' aristotē. exēpse loq'it' hic de pncipijs s'itutōis q' dicit q' ex pncipio fit aliud fm accidēs. et sic sūt duo pncipia. s' loq'ndo de pncipijs transmūtatiois tūc sūt tria etiā p se. Si q' accipiat materia et pncipio ex pte subiecti sic sūt unū. si autē fm spēm sic sūt duo. et hoc est qd dicit in textu q' materia est numerabil' et includit in se numerum fm q' ei pncipio est annexa.

Unde est q' sicut duo

Hic soluit dubitatōes ex veritate prius dēmita. q' dubiū sūt apd antiq's vtz eēt duo pncipia vel tria. dicebant em' antiq' q' eēt tūc duo. Primū soluit. q' loquēdo de pncipijs s'itutio nis p' se sūt tūc duo. et loquēdo de pncipijs transmūtatiois sūt tria. Itēz aliter. duo sūt pncipia distingūdo pncipia fm nām siue fm subiectū. q' pncipio et materia nō distingūtur subiecto. s' tamē tria distingūdo pncipia fm eōdem. q' pncipio et materia distingūtur rōne.

Quod quidem igitur

Soluit aliud dubiū vtz s'q' necesse sit in omni mutatione esse duo contraria. Respondet q' est qnq' necesse in mutatione esse duo contraria et quādoq' non. quia quādoq' sufficiens est alterum contrariorum sua p'sentia et sua absentia face re mutationem. Circa qd sciendum est q' cōtrarietas accipitur dupliciter. Uno modo prout se extendit ad pncipiativā oppositionem. et sic in omni mutatione necesse est semper esse duo contraria. et ideo in omni mutatione saluantur

Forma p' se

Dicitur p' se

Tota

ostendit q' in quolibet fieri naturali tria inueniuntur

ostendit q' in quolibet fieri naturali tria inueniuntur

ad dicitur

soluit

soluit

soluit

soluit

soluit

V panaro sup adit materie aliquid

V Ma sit cogno scit p analogia et aut
quod nite illi ppo
folio xxvi

Prohemium.

tria principia rei naturalium. Alio modo accipit compositio prout est repugnancia duarum formarum positivarum. et sic dicitur huius aristotelem quod non est necesse in omni mutacione duo esse contraria. id est duos terminos positivos sicut in mutacione subalterni sufficit unum terminum positivum. scilicet forma que sua absentia et privatio facit mutacionem. quia ex privatione forme fit generatio. et ex absentia forme fit corruptio. Sic autem motus accidentales in quibus necesse est esse duo contraria capiendos etiam contrarietatem proprie.

Subiecta autem natura.

Postquam aristoteles dixit quod tria sunt principia. id est manifestat aristoteles. et papue materia. et dicit quod materia est cognoscibilis secundum analogiam. Quod sic probat aristoteles. quia sicut materia in artificialibus cognoscitur aliquo distincto a formis quod tunc subsistat unum forme postea alteri. et etiam materia naturalis cognoscitur esse distincta a formis. quia quicquid subsistat unum forme et quicquid alteri. Unde patet quod aristoteles intendit in textu quod materia cognoscibilis est secundum analogiam ad materiam rei artificialis. quibus tamen etiam dici potest quod materia sit cognoscibilis secundum analogiam ad formam rei naturalis.

Unum quidem igitur

Hic aristoteles concludit quod tria sunt principia rei naturalium. quorum unum est ens in potentia quod non est hoc aliud. id est subalterni. Aliud est quod est res. forma. materia. et quod est contrarium huius forme. scilicet privatio. et quod sunt res privatio et materia et quod non demum est. Deinde recapitulat aliquid prius dictum. et dicit quod prius dictum est quod principia rei sunt contraria. deinde demum est quod necesse est aliquid subiacere duobus contrariis. et inde manifestat et demum contrariis cum quicquid subiectum subiacet unum contrariis et quicquid alteri. Adhuc tamen non manifestum est utrum forma sit magis species vel subiectum. materia. sed hoc infra dicetur. in secundo huius. ubi probabitur quod forma est magis natura quam materia.

Queritur

Utrum privatio supradicta aliquid materie. Dicitur quod duplex aliquid supradicitur alteri. Uno modo secundum rem sicut album supradicitur homini. et sic privatio non supradicitur aliquid quod materia. quia si sic privatio significat formam positivam quod est falsum quia significat negationem cum aptitudine. Alia est additio secundum rationem. et talis additio fit per privationem. quia privatio supradicitur negationem cum relatione rationis ad formam. et id non est propositio propter rem materiam et privationem secundum rationem tamen

Arguitur

Si est compositio rationis ex go est compositio logica. et si est compositio logica. ergo non est privatio principii unum rei naturalis. Dicitur quod duplex est compositio rationis. quodammodo est que tenet se ex parte rationis ordinatis tamen et illa est solus logica. Alia est propositio que tenet se etiam ex parte rei ordinabilis et talis compositio plenaria dicitur realis. non quod proponat res reales ad invicem sicut ista est realis habet albus. sicut quod fundata est in natura rei. et sicut est de cetera in oculo. quia ceteras in oculo non addit super oculum reale formam super addit tamen relationem secundum dicitur ad visum. Sic etiam dicitur de materia et privatione in materia. quia materia significat modum subiectum. sed privatio addit ordinem ad formam quam non habet. et illam non importat materia ex sua significatione.

Arguitur

Ordo ad formam est de ipsa subalterni materie. ergo non addit materie per privationem. Dicitur quod duplex forma. Alia est forma que habet materiam. et ordo ad tale formam est de subalterni materie. in signum cuius in materia que non habet privationem est etiam aptitudo ad formam quam habet. sicut patet de materia celi. Alia est habitudo materie ad formam quam non habet. et illa addit materie per privationem. Quia in privatione nihil realiter addit super materiam. sic patet dicitur quod ille ordo est ex ipsa natura materie quod est utrum secundum rem. sicut enim privatio est ea de re realiter cum materia. ita quicquid realiter attribuitur privationi potest etiam realiter attribui materie.

Queritur

Utrum materia sit cognoscibilis per analogiam. et modo dicitur intelligat ista propositio. Dicitur quod ista propositio potest dupliciter intelligi. Uno modo sic. materia est cognoscibilis per analogiam. id est per proportionem materie naturalis ad materiam artificialium. et ista est expositio textus. et quod artificialia sunt nobis notiora naturalibus. ita multum quicquid agnoscitur materia naturalis per analogiam. id est ordinem ad materiam artificialem. Sed modo potest sic intelligi. materia cognoscitur per analogiam. ordinem sive habitudinem ad formam rei naturalis. et hoc est. quia unumquodque cognoscitur secundum quod est in actu. sed materia est in actu per formam. ergo etiam debet cognosci per analogiam ad formam. Et quod patet quod materia rei naturalis agnoscitur per formam et iterum forma per materiam. sicut patet de anima que cognoscitur per corpus. sicut dicitur in secundo de anima

Ditgo
tu ion

Sto p alit? Dicit ad ar

Dit
ar

ppo p
analog

immu
na
7 p
nat

Conclud
g
na
thun

aliqui
Dicitur

Quot sunt vie cognoscendi p[ro]p[ri]as
Quot sunt vie cognoscendi p[ro]p[ri]as

Philicorum

Acquiritur Unūq[ui]sq[ue] agnoscit s[ecundu]m q[uo]d est in actu. q[uo]d nō est agnoscibilis. **Primo** q[uo]d h[oc] argumentū h[ab]et p[ro]bat q[uo]d materia s[ecundu]m se accepta nō est cognoscibilis sed adhuc cognoscatur p[er] formā nō sic q[uo]d p[er] s[er]m[onem] intelligibile forme agnoscat materia. s[ed] agnoscit materia p[er] s[er]m[onem] intelligibile totius compositi p[er] quā s[er]m[onem] agnoscit forma inesse materię. et sic etiā materia agnoscit. Et si dicat unū relatiuorū cognoscit p[er] reliquū. sed forma et materia h[ab]ent se relative utz in s[er]mo hui[us]. Dicendū q[uo]d in relatiuis realibus in quibus addit realis forma verū est q[uo]d unū r[ati]o[n]u[m] agnoscit p[er] alte[rum]. s[ed] materia nō s[ic] relative ad formā s[ecundu]m relationem. sed solū materia dicit ad formā p[er] relationem s[ecundu]m dicit.

Querit Quot sunt vie cognoscendi ipsam materiam. **Primo** q[uo]d est triplex via veniendi in cognitionem materie. Prima ē via resolutōis et metaphisicalis. Alia ē via trāsmutatōis et physicalis. Tercia p[ro]dicatōis et logicalis. **Secundu]m** h[anc] primā viā sic p[ro]cedit q[uo]d accipit de unā subam p[ro]posita ex materia et forma ut puta hoīem possunt ab illo hoīe p[er] intellectū resoluere et deponē oīa accidentia. et tūc in intellectu remanebit p[ro]positū ex materia et forma. si tūc intelligat ab illo hoīe forma separari a materia tūc q[uo]d remanet ē materia prima. et tunc manifestū est q[uo]d illa materia est aliq[ui]d q[uo]d est corpus humanū. Alio mō p[ro]t materia agnosca s[ecundu]m viā trāsmutatōis. Dixim[us] enī q[uo]d una res trāsmutatur in alia. et agnosim[us] q[uo]d res in quā fit trāsmutatio auget p[er] hoc q[uo]d alterū trāsmutat in ip[s]am. sed ista augmentatio nō p[ro]t esse p[er] nihil. q[uo]d est p[er] aliq[ui]d et nō p[er] accīda. nec p[er] formā subalem. quia illa non manet. ergo est p[er] materia. Hoc autē q[uo]d manet in trāsmutatione sub veroq[ue] termino est materia. Tercia ē via p[ro]dicatōis eo q[uo]d est vltimū in p[ro]dicatōe et sic q[uo]d de nullo p[ro]dicat hoc est materia. q[uo]d materia p[ro]t cognosci p[er] viam p[ro]dicatōis. et rō istius est q[uo]d modi p[ro]dicandi et subiyciendi sūdant in mōis eēndi s[ed] materia est vltimū in eēndo ergo etiā ē vltimū in p[ro]dicatōe. **Horces** q[uo]d quis sit in diuiduū adhuc tū p[ro]t p[ro]dicari de sua mat[er]ia q[uo]d ei in p[ro]dicatōe subiycit dicitur hoc materiatū ē fortis.

Querit Vtq[ue] omnū corpaliū sit una creaturatum sit una materia. **Circa** istā questiōnem est p[ro]cedendū q[uo]d auicebron dicebat omnū

creaturarū unā ēē materia. et hoc p[ro]bat duob[us] rōnib[us]. Prima ē vbiq[ue] repiunt p[ro]p[ri]etates mat[er]ie ubi repit materia q[uo]d p[ro]p[ri]etas nō sepat a subiecto s[ed] in oībus creaturis repiunt p[ro]p[ri]etates mat[er]ie q[uo]d sūt subija et substate. q[uo]d etiā in oīb[us] creatis inuenit materia. **Secundo** arguebat auicebron sic q[uo]d q[uo]d p[ro]p[ri]etates adiuicē et dicit abiuicē p[ro]p[ri]etates in materia et dicit in forma. s[ed] sube separe dicitur cū istis inferiorib[us] et dicit ab eis q[uo]d h[ab]ent materia in qua p[ro]p[ri]etates et formā in q[uo]d dicit. **H[oc]** ista p[ro]p[ri]etates ē impossibilis p[ro]p[ri]etates duo. Primo q[uo]d p[ro]p[ri]etates materia in s[ub]stātijs separetis. **Secundo** q[uo]d p[ro]p[ri]etates unā mat[er]ia. **Primo** sic p[ro]p[ri]etates enī subam separetis ē immat[er]iale s[ed] p[ro]p[ri]etates cuius rō est q[uo]d opatio alicui rei nō p[ro]t ex eēde modū sube rei q[uo]d effectus nō d[icit] ē dignior cā sua. s[ed] opatio s[ed] separetis est imat[er]ialis. q[uo]d p[ro]p[ri]etates obiecto ei[us] q[uo]d ē imat[er]iale. q[uo]d etiā s[ub]am separetis ē imat[er]iale. **Nec** sufficit dicit q[uo]d in s[ub]stātijs separetis sit materia spūalis et nō corpalis. q[uo]d impedimētū agnitōis nō ē ex corp[or]itate cū forma corporea sit corp[or]itas et forma de se ē cognoscibilis. **H[oc]** impedimētū agnitōis ē ex ipsa mat[er]ialitate. **Un** sequit q[uo]d p[ro]p[ri]etates q[uo]d mat[er]ia in s[ub]stātijs separetis nō ēēt tales forme p[ro] se intelligibiles q[uo]d est falsū. **Secundo** ista p[ro]p[ri]etates ē impossibilis q[uo]d p[ro]p[ri]etates unā materia. et hoc sit p[ro]p[ri]etates nō p[ro]t ēē una materia saltē nō q[uo]d h[ab]et in se formā spūale et corpale q[uo]d tūc eadē res nō ēēt sil spūalis et corpalis cū res h[ab]eat nām et indiuiduādem ex mat[er]ia. **Opt** q[uo]d dicit q[uo]d tal mat[er]ia ēēt alia nō in spūalibus et corp[or]alib[us]. sed diuisio n[on]alis sit ex p[ro]p[ri]etates. q[uo]d in mat[er]ia spūali ēēt p[ro]p[ri]etates. s[ed] p[ro]p[ri]etates nō est sine corp[or]e. q[uo]d illa mat[er]ia spūalis ēēt corp[or]ea q[uo]d ip[s]a p[ro]p[ri]etates. **Per** hoc ergo rōnē ad argumenta. Et ad primū dicitur est q[uo]d iste p[ro]p[ri]etates subija et substate non sunt p[ro]p[ri]etates materie sed potentie siue illius quod est in potentia. **Inueniunt** enī tales p[ro]p[ri]etates manifeste in re immat[er]iali. in anima rōnali. quia anima rōnalis subijatur suis potentie habitibus et virtutibus. cū ergo in omni substantia creata sit aliqua potentia cum nō sit purus actus p[ro]ter deum gloriosum. ideo necesse est dicere q[uo]d etiam subija et substate inueniantur in omnibus creaturis etiam absq[ue] mat[er]ia. **Suba** enī separetis substat sp[irit]us intelligibilibus intellectui et volūtati q[uo]d sunt in ipsa sicut accidētia. et idō quis dicitur simplices sube q[uo]d nō est in ip[s]is p[ro]p[ri]etates ex mat[er]ia et s[ed] nō enī se simple simplices. q[uo]d in ip[s]is est p[ro]p[ri]etates subiecti et accidētis.

Quot sunt vie cognoscendi materiam

alen

180 aduicē
p[ro]p[ri]etates
f[er]re
C[ir]ca

Handwritten notes at the top of the page, including a reference to 'De anima' and 'De materia'.

Prohemium.

Folio .xxix.

De anima

De materia

De forma

De potentia

De actibus

Ad secundum argumentum dicitur quod non oportet omnem
 quentiam aliquorum fieri in materia quae quentiam
 aliorum potest fieri in forma. Et si dicatur quentiam
 aliorum est in genere, sed genus sumitur a mate-
 ria ergo omnis quentiam est a materia dicitur quod
 ista propter genus sumitur a materia potest dupliciter intelligi
 Uno modo ut sit sensus quod genus realiter sumatur a ma-
 teria et tunc est falsa. Alio modo potest intelligi quod genus
 sumitur a materia in ab aliquo dicitur dicitur mate-
 rie et sic est verum quod si sumitur genus ab aliquo confuso et
 indeterminato, hoc confusio et indeterminatum habet modum
 materiae. **Secunda opinio principalis ad ritulum quae
 onis est ista quod omnis corporalis est superior quae inferior
 omnia sunt una materia. Et ista opinio habet ortum ex antiquo
 quis philosophus ponit quod celum esse igneum et materia
 eius est eadem cum materia ignis, sed ista opinio
 reprobatur philosopho primo celi sic et oportet ponere unam
 quantum essentiam distinctam ab elementis. **Ista ergo opinio
 potest reprobari ex tribus rationibus. Prima est materia
 est ens in potentia secundum eius naturam sed potentie di-
 stinguuntur per actum ut patet de anima. Tunc sic arguitur
 ubi dicitur sunt alii actus per se in ad quos se ordinant
 ibi sunt alie potentie, hoc materia inferiorum habet
 alium actum per se quam materia celi, quae materia inferiorum in-
 ferioy huiusmodi suo actu formam generabilem et corrupti-
 bilem, materia autem celi formam ingenerabilem et im-
 corruptibilem quae necesse est dicere quod sit alia materia
 inferiorum inferioy et superiorum. **Secunda ratio est quod mate-
 ria inferiorum inferioy huiusmodi ordine ad omnem actum quod impe-
 diat per agentia extrinseca, quod si hoc esset verum sequeretur
 quod appetitui materiae fieret volentia ab agente.
**Tercia ratio est appetitus naturalis nunquam est frustratus
 quod est opus dei, si ergo naturalis materia inferiorum
 haberet ordinem ad formam superiorum ergo etiam quae mate-
 ria inferiorum reciperet formam superiorum et cetera, quod
 est impossibile quod tunc celum esset corruptibile. **Secunda
 ratio est materia est subiectum transmutationis, ex hoc sic
 arguitur. Omne subiectum transmutationis est natura-
 liter transmutabile ad omnia illa ad quae subiectum est in
 potentia, si ergo est eadem materia superiorum et inferiorum
 omnia ergo materia inferiorum transmutabilis est ad
 formam superiorum et cetera, et sic superiora etiam corrup-
 tibilis, quod potest amittere formam quam habet, et hoc con-
 trarietate plato, quod dixit celum naturaliter esse corrupti-
 bile ponens istam autem sententiam in thymeo loquens ad
 corpora celestia in forma dei. **Dei vero quorum opti-
 sex ergo sunt natura verum dissolubiles estis mea autem
 voluntate facti indissolubiles. Alii autem tunc ad
 istud quod celum quis habet eandem materiam cum istis in-************

ferioy, non tamen est transmutabile ad formam istorum
 inferiorum, ex hoc quod forma corporis celestis faciat
 totum appetitum materiae et replet totam potentiam ma-
 terie sic, quod non manet ordo inferior illius ma-
 terie ad aliam formam. **Secunda ratio est forma istorum inferiorum
 non replet totam potentiam materiae, et ideo materia
 adhuc potest capere novam formam. **Secunda ista solutio non
 valet propter tria. Primo quod quod est de natura alia
 cuius non potest ab eo separari, si ergo materia est natu-
 ralis transmutabilis, non potest per adventum cuiuscumque
 forme impediri talis transmutabilitas. **Secunda
 quod forma perfecta non tollit ordinem materiae ad for-
 mam imperfectam quod si sit homo esset incorruptibilis quod habet
 perfectam formam et tamen non potest dici quod celum sit incor-
 ruptibile quod habet perfectam formam. **Tercia ratio est quod quis celum
 potest perfectam suae forme non posset transmutari ad
 formas istorum inferiorum tamen materia istorum inferiorum
 potest transmutari ad formam superiorum, quod non potest dici quod
 iste inferiorum forme sunt ita perfecte sicut forme su-
 periores. **Tercia ratio est sic sumitur potentie passive di-
 stinguuntur per comparationem ad agens quod dicitur tale po-
 tentiam ad actum, sed aliud est agens quod materia
 istorum inferiorum ducit ad actum et materia celi, ergo
 est alia materia. **Maiores patet quod oportet per actum
 ut passivus proportionari. **Minor patet quod potentia
 materiae in istis inferioribus ducit ad actum per pote-
 tiam naturalem. **Secunda potentia materiae in superioribus
 ducit ad actum per potentiam infinitam quae est potentia vel
 creativa. **Nec potest dici quod materia superiorum ducit ad
 actum per potentiam naturalem, quod celum est principium omnis
 actionis naturalis, si ergo celum ducit ad actum per
 potentiam naturalem quod producit seipsum quod est impossi-
 bile. **Istis ergo opinionibus reprobatis dicitur est
 quod materia istorum inferiorum, quae tunc elementorum et mi-
 neriorum, et materia corporum celestium ab invicem distin-
 guuntur ad modum distinctionis specificae. **Non enim
 potest proprie specificiter distinguere quod species sumitur a for-
 ma, sed materia secundum se accepta nullam habet for-
 mam, et non solum est hoc verum de materia se-
 cundo prima sicut alij dicunt, id est de materia ac-
 cepta cum dispositionibus accidentalibus, sed etiam
 cum est verum de materia primo prima, quia ma-
 teria etiam absque omni dispositione accepta est
 alterius naturae in inferioribus et superioribus.
**Nec valet quod alij dicunt quod materia accipiat
 dupliciter. Uno modo secundum potentiam subiectivam
 et sic oportet esse unam in inferioribus et superi-
 oribus. **Alio modo secundum potentiam formalem for-
 mabilem et sic est alia, et hoc propter tria. **Primo****************************

Handwritten notes in the right margin, including 'De materia' and 'De forma'.

Handwritten notes in the right margin, including 'De materia' and 'De forma'.

Philicorum.

quia talis potentia formalis formabilis non est in materia sicut infra patebit. Secundo est. possit talis potentia poni sicut aliquos in materia inferiorum non tamen potest in materia superiorum poni. Tercio quia nunc etiam dictum est per istas rationes quod potest esse in subiectiva et alia in istis inferioribus et superioribus.

Arguitur In celo non est materia. ergo in celo non est materia ab istis inferioribus distincta. antecedens probatur quia mouens et motum debent proportionari. sed in mouente non est aliqua materia. ergo nec in mobili quod est celum. Dicitur quod duplex est proportio quedam est proportio in esse nature sic quod aliqua habeat ut premissa nature. et talis proportio non est inter mouens et motum vel mobile. quia non oportet quod mouens sit eiusdem nature cum mobili. Alia est proportio in esse mobilitatis et consistit in hoc quod mouens excedat mobile in virtute. et sic est verum quod oportet mouens et mobile proportionari. Sic ergo est proportio inter animamobilem et ipsum celum quia anima nobilis suo intellectu practico mouet corpus celeste. et hoc ideo quia materia corporealis obedit substantiis spiritualibus ad nutum siue ad voluntatem. sicut enim subde separate excedunt corpora in nobilitate nature. ita excedunt etiam quo ad operationem. et ideo possunt quodcumque materiam corpoream mouere.

Arguitur Omnis distinctio est ab actu sed materia non habet actum ergo non habet distinctioem. minor probatur quia materia est ens in pura potentia. ergo de se non habet actum et per consequens male dicitur quod alia est materia istorum inferiorum et superiorum. Dicitur quod duplex est distinctio. quedam est absoluta que per se tenet. et per propriam differentiam. et talem distinctionem non habet materia. quia non est ens completum. Alia est distinctio respectiva que sumitur per comparationem ad alterum et sic materia habet distinctionem. sicut per comparationem ad formam sicut prius dictum est. Et si dicatur ergo materia est aliquid respectuum siue de predicamento relationis. Dicitur quod duplex est habitudo unius ad alterum. quedam est habitudo obiectiva. et sic verum est quod quicquid hoc modo dependet hoc est relatiuum. Alia est habitudo siue dependentia subiectiva scilicet quando aliquid dependit ad alterum sicut ad suum subiectum. et sic forma naturalis dependet a materia. sicut etiam aliquid dependens est ab aliquo sicut habens ab eo est subiectum. et sic materia dependet ad formam. et talis

dependentia spectat ad predicamentum subiecti. Et si dicatur materia est simpliciter de predicamento et latetis quia totum eius esse est ad aliud se habere. Dicitur quod in materia est duplex esse. aliud est esse quod materia habet ex sua natura. esse potentiale. et sic falsum est quod materia habeat hoc esse per ordinem ad formam. Aliud est esse actuale. et hoc habet materia ex forma. unde patet quod non totum esse materie est ex forma. quia non esse potentiale. sed in re latius totum esse relatiuum est ad aliud se habere.

Arguitur. Quia quod ueniunt genere sumat a materia. sicut corpora celestia et inferiora conueniunt genere. ergo ueniunt materia. Dicitur quod genus accipit triplex. uno modo pro genere sabili et sic subiectum sic uocatur genus. Alio modo pro genere loico et sic genus predicamentale uocatur genus. Tercio modo capere genus. pro genere physico et sic materia uel subiectum uocatur genus. Per hoc ergo dicitur ad actum generis quod quod ueniunt in genere physico conueniunt in materia. sed sic non conueniunt inferiora corpora et superiora. quia dicitur aristoteli metaphysice lectionis de genere physico quod corruptibile et incorruptibile plus quam genere differunt.

Arguitur Quia ueniunt genere loico etiam ueniunt genere physico. quia genus loico sumit a materia. Dicitur ad secundam per assumptionem quod materia capere duplex. uno modo pro materia reali quod est altera per se posita et sic ista propositio est falsa. genus sumit a materia. quia etiam in immaterialibus est genus et dicitur et tamen manifestum quod in eis non est realis materia. Alio modo accipit materia per illo quod habet eodem modo materia. et sic est verum quod genus sumit a materia. quia genus sumit a toto proposito sicut aliquid diffusum et inde determinatum. et dicitur sumit a toto proposito sicut aliquid diffusum et inde determinatum. quia materia est de se inde terminata et diffusa sic genus. Si sumit ex materia exempli gratia in subiectiis separatis genus sumit ab intellectualitate quod est et confusa est. sed dicitur sumitur a determinato gradu intellectualitatis.

Arguitur Est unum actus omnium corporaliu. quod est una potentia omnium corporaliu. quia tunc quod potentia distinguitur per actum. ante probatur quod sunt corporitatis est actus omnium corporaliu. Dicitur quod sunt corporitatis est una sicut eodem generis loica in omnibus corporibus. sed non est una sunt corporitatis accipiendo formam corporitatis sicut quod est actus perfectius materie. quia sunt corporitatis ingenerabilis respicit materia superiorum sed forma corporitatis generabilis et corruptibilis

respicit materia istoz inferiorum et sic patet qd no est una for na corporeitatis p companionē ad materia hinc qd forma est actus materie superioris et inferiorum.

Arguitur Aug. dicit qd de creaturis duo vni ppe se. s. s. bas se pias et alia ppe nihil. s. materia prima. ergo est una materia superioris et inferioris. Itē Auero is dicit qd in fundamentū nature nulla est distinctio sed materia ē fundamentū nature. qd materia illa est distinctio. s. erit vna in oibus. Dm qd au gusti loquitur hinc opinione platonis cui fuit inse autor qd dixit qd celū ēē eiusde nature cū elementis s. igneum. hoc autē reprobatur plus primo celi. Vel potest dici qd est vna materia vnitatis generica. sicut etiā sub separe non habent vnitatis specifi cam sed genericā. Ad autoritatem auerois dōm est qd ipse loquitur explicitē de materia vni generabiliū et corruptibiliū. quia illa materia est fundamentum nature. i. naturalis mutationis et illa est vna et indistincta.

Arguitur Si est vna ergo erit vna aliqua vnitatis. s. vel numeri vel specificae vel generice. Dm qd materia istoz generabiliū et corruptibiliū est vna vnitatis potenciali vnitatis negatiue et indifferētie quod sit patet quia materia istoz inferiorum hinc se accepta non intelligitur habere formam sic non potest habere vnitatis actualem. sed qd habet vnitatis potentialē sic patet quia illa materia ē potentialis ad omnes formas rerū generabiliū et corruptibiliū. mō non potest distinguī ex vna forma tñ. sed ex omnibus simul et p modum indifferētie quia indifferētie potest subesse cuiuslibet forme rei generabilis et corruptibilis. Per hoc ergo ad argumentum dicitur qd ille vnitatis. s. generice numeralis et specificae et spiciunt entia in actu et ideo non oportet aliquam illatum vnitatis tum pōm in materia.

Arguitur Materia istoz inferiorū distinguitur specie in eod habentibus formas specificē distinctas. pbatur quia distinctio materie est a forma cum autē forme sint specificē distincte. ergo et materia. Dm qd ista ppositio distinctio materie sumitur a forma p dupliciter intelligi. vno mō s. forma quacūq et sic est falsa. Alio modo de forma ad quā p se ordinatur talis materia et non p accidens. Et dicitur materia p se habere ordinē ad

illam formā quā semp in se habet cum p se pponat de omni materia ergo istoz inferiorum p accidens habet ordinem ad formā quā nunc habet. quia potest illam non habere. sed habet p se ordinem ad formā rei generabilis et corruptibilis et id ab illa forma sumit et distinctio p accidens est sub forma hōis leonis bouis et lapidis.

Arguitur Quocūq habent vnitatis proprietatis specificae sūt vni specie. sed materia inferiorum et superiorum habent vnam proprietatem in specie. s. quātitatem. ergo sunt vni in specie. Dicendum qd duplices sunt proprietates in diuersis speciebus. quedā sūt que fluūt ex ipsis hinc rationem generis. et tales proprietates pōt ēē vni spē. etiā in diuersis. sicut patet de sensibili in hōie et animalo. Alie sūt proprietates que fluūt ex diuersis speciebus hinc pias rōes specificas et tales proprietates in diuersis speciebus sunt diuersarū specierū vt cisibile et rudibile. Per hoc ergo dicitur est qd quis est vna proprietates que fluūt ex materia istoz inferiorum et superiorum quia tamē fluūt ex eis hinc rōnem generis potest in eis esse vna specie. Et si dicatur est vnus primus actus ergo erit vna prima potentia. Dicendum qd nō est simile quia primus actus non dependit ab alio quo sed omnia dependent ab ipso. sed prima potentia dependet ab actu. et ideo oportet potentias distinguī ex actibus.

Queritur Verum sit vna materia omnium corporum celestium. Dicendum qd nō et ratio est. quia materia significat potentiam ex sui natura. vbiūq ergo est vna materia ibi est vna potentia ad formam. si ergo omnium corporum celestium ēē vna materia. ergo in materia corporū celestium esset ordo ad formas aliorū corporū celestium. et p consequens materia vnus corporis celestis haberet naturalem ordinem ad formā alterius. ergo potest in illam mutari. et sic corpus celeste possit recipere nouam formam et hoc non esset absq corruptione prioris corporis. et sic corpora celestia essent corruptibilia quod est impossibile. Ex quo sequitur qd quodlibet corpus celeste ex sua materia tota est. quia non est aliqua materia eiusdem rationis extra hoc corpus. hoc autem est impossibile dicitur de inferioribus. quia materia istoz inferiorum vnus corporis habet etiam materiam eiusdem rationis sub alio corpore. quia materia asini est eiusdem rationis cum materia hominis

Handwritten marginal notes:
p. 102 no p. 102 a. hinc mō s. p. 102
p. 102 hinc qd p. 102 dicit qd p. 102
p. 102 hinc p. 102 dicit qd p. 102
p. 102 hinc p. 102 dicit qd p. 102

Philozorum

Arguitur In omnibus corpibus celestibus est unus motus q^o e eadem matia in oibus. p^oa tenet quia motus co sequit matiam. D^om q^o quis corpa celestia h^ont unū motū localem in genē non tñ habent in se illum motū ad quē sequit vñtas matie quia vñtas materie sequit ex motu generationis et corruptionis quia que ex se invice generat et corrumpunt h^ont eandem matiam qz materia vñ^o sic matia alterius sed manifestū est qz in corpibus celestibus nō est generatio neqz corruptio. ergo ubi nō est una materia.

Queritur Ut forma añ generatōnem habeat aliquid eē in matia p^o inchoatōem. D^om qz circa istam questionem añ Aristotele fuerunt due opimones. Arz: ei. una opimo posuit latitudōem formaz in materia fm actum sicut Anaxagoras q^o dixit qd^o licet in quolibet p^oistere actualiter h^o ista opimo est prius reprobara in textu. Alia opimo fuit qz t^o naturalium forme nō haberēt originem ex materia sic qz aliqua t^o p^oisterent in ea sed simplacit aduenerent ab extrinseco et ista opimo fuit platonis q^o dixit tales formas aduenerit ab p^ois sepatis et auicenna dixit tales formas aduenerit ab intellectu sepato quē ipse dixit esse datōem formaz. Sed istud est in d^oueniens qz tunc eodem mō acquireretur forme alie sicut aia rōnalis. Aristotele autem tenet mediā viam et dicit qz forme t^o naturalium p^otm veniunt ab extra et p^otm ab intra qz sunt ab intra fm esse potēiale et sic remouet opimo platonis. et sūt p^otm ab extra cum nōn sūt ab intra fm esse actuale. et sic remouet opimo anaxagore. Est ergo in t^o Aristotele qz forme naturales añ generatōem p^ohabeat esse in materia fm eē potēiale. Istud at dicit Aristotele ad insequut. ubi eius duplicat exponitur. Aliqui em dicit qz forme p^ostiat in potentia materie s^o subiectiua qz s^o materia h^ont natalem habitudm ad formā et in illa natalem habitudie p^ostiat aliquid forme fm quācā analogia sicut infra p^obit. Alij exponunt sic forme p^ostiat in potētia matie non solum subiectiua sed etiā formali formatibili. quod sic intelligit quasi in materia añ generatōem p^ostiat forma nō fm eē sp^o ecificat^o sicut dixit anaxagoras. s^o fm eē genericū et cōsulum qd^o est eē potēiale nō solum se tenēs ex p^ote materie sicut dixit prima opimo. sed etiā se tenēs ex p^ote forme. Q^o at forma nō sit in s

choata fm potētia formati formabile. p^obat p^omo autontaribus. secūdo rōmbus. P^onitur qui tē q^o tuoz autoritate in hoc p^omo libro illi p^opositi omi contrarie. P^omo em dicit aristotele. qz p^ouatio nō manet sed materia manet. si at p^ouatio signi ficat forma inchoatā ergo etiā p^ouatio manēt. Secūdo dicit aristotele qz p^ouatio est ens p^o accis qd^o vñ^o est salum s^o forma. Tertio dicit aristotele qz p^ouatio est ens p^o accis et machinat in maleficiū forme. et n^otriaz forme ergo p^ouatio nō significat formā inchoatā. Item quarto dicit aristotele qz materia fm suipsius rōnem appetit formā ergo non appetit eā fm eē formale formabile. P^omo intellectū istoz est sciendū qz oēs ponētēs qualētūqz inchoatōes formatum dicit qz forma ē inchoata in materia p^o hoc qz materia habet ordīnem ad aliquā formā. et qz ordo materie ad formā quā nō h^oz est grā p^ouatōis. Itē dicit cōsequenter qz p^ouatio ē forma inchoata. Qui ergo dicit qz forma sit inchoata fm esse formale formatibile dicit hoc esse formale formatibile significati p^o p^ouatōem. Exempla gratia p^ouatio est negatio forme in subiecto apto nato. illā aptitudinē dicitur alteritate esse formā inchoatā. s^o homi sic dicit illā aptitudinē eē potētia subiectiua materie. P^oat etiā tē repbari rōibus. et p^omo tōmbus ostēsiuis. secūdo ad impossibile. P^omo p^otribus rōmbus ostēsiuis p^obari fm tria qz e iue munt in naturali mutatōe. s^o subiectū mot^o tē mūt motus et ipse motus fm se. P^omo ex p^ote subiecti motus qz oportet in omni motu seu mutatione subiecti motus in termino a quo intelligere sub p^ouatōe termini ad quem. qz si t^ominus a quo haberet terminū ad quē tunc nō mouētur ad terminū ad quem. et hoc est quod dicit sciet qz ois motus est de p^ouatio in contrariū ergo oportet subiectum in generatōe naturali in termino a quo intelligi sub negatōne termini ad quem. s^o forme substantialis. Nō potest ergo dici qz forma substantialis p^ost in materia añ generatōnem. Nec habet si dicatur qz p^ouatio p^ost forme fm genus q^ois non fm sp^om. qz tunc forma ess^o p^ois fm essentia genericā. Tunc sic arguit. qz addit aliatū habenti essentia hoc ē accidens. ergo forma substantialis aduēnit p^o generatōem est accidens. nec etiā p^ouatio abijceretur in aduēntu forme. s^o modus eius p^oficetur. Secūda ratio sumitur ex p^ote terminū ad quē sūt forme acq^ois tē p^o motū. et stat in hoc. Indiuisibile v^obiat qz est

*in h^omois at qz s^o pt m^o h^oz n^oa v^ouulat et p^o p^oaraly
m^o. s^o p^oatū sūt s^o p^oat quā^o d^o*

qz d^om fuit opimones

p^ouatio

B^om^o d^o

Philicorum

Ibi totu est. et ubique dicitur ibi totu dicitur. h. forma... substantialis dicitur an generatorem et est indivisi... bilis ergo dicitur tota. et non erit ibi finem et generi... tum. Si a dicitur ergo tota dicitur. et sic est ibi finem et...

sicut patet per h. quod genus est equocum physice. Dicitur enim... Aristo. in septimo huius quod in genere latere multa... non potest ergo aliquid dici physice habere esse generatum...

Marginal notes on the left side, including 'ad genus', 'ad formam', and other small annotations.

Secunda ratio ad idem

Tercia ratio

1088

1088

Secundus.

Dōm ē q̄ p̄ veritate q̄ forma aū generatōe
nō p̄existit ī mātia fm aliq̄ forme sū s̄ cōtēta
sicut p̄batū est. sed p̄existit fm ē analogicū siue
ordōis ad formā. Habet em̄ mātia fm se natu-
rale m̄ ordīe ad formā. q̄ ī tali ordīe ī māte-
ria p̄est forma. et sic non p̄est fm ē generatōe nec
p̄existit nec nōdale s̄ fm ē analogicū siue otuale

Circa q̄d sciendū q̄ duple aliquid p̄existit ī
alio otualiter. Uno^o excellēter sicut efficiēs cause
efficiētis p̄existit ī sua cā vlt. et sic forma nō p̄-
existit ī materia otualiter. Alio mō aliq̄d p̄ex-
istit ī alio otualiter fm defectū. q̄ hoc ī q̄ p̄ex-
istit est indignū et mīn^o p̄fectū. et sic forma p̄-
existit ī materia q̄ habet ī materia īm̄p̄fectū cē
q̄ ī seipsa. et hoc ē q̄d alij dicūt q̄ forma p̄existit
ī materia fm occubitū. fm defectū siue īm̄p̄-
fectionē. Et tō est. q̄ sicut cā efficiēs ē dignior sub
efficiē p̄fectior et excellētior. ita cā materialis ē m̄-
dignior et īm̄p̄fectior sua forma. et id sicut aliq̄d
p̄existit otualit̄ excellēter ī cā efficiēte. ita p̄ex-
istit aliquid otualit̄ defectiue ī cā materiali.

Hec arguit ī cōtēratū. p̄mo autoritatibus
sedo rōnib^o. Primo autoritatib^o Aresto. ī p̄n. o
hui^o ubi dicit q̄ materia appetit formā q̄ habet
ī se formā īm̄p̄fectā grā aū^o appetit p̄fici. Dōm
q̄ p̄ia nō vj. p̄mo ex antecēdēte sequit̄ oppositū cō-
sequētis q̄ bñ sequit̄. si materia appetit formā
q̄ nō habz formā. q̄ appetit^o ē respectu absentis.
Circa q̄d sciendū q̄ appetitus accipit̄ duple. Uno
mō p̄ actu appetendi et sic ē s̄ respectu absentis
q̄ tūc appetitus ē quasi peritus ad aliud. Alio^o
accipit̄ appetitus p̄ pōtia appetēdi. et sic appetit^o
p̄t̄ ē tū p̄ntis q̄ absentis. q̄ sunt aliq̄ passioēs
ī appetitū q̄ respiciūt p̄ns. sicut delectatio et tri-
sticia. Sūt etiā q̄dā passioēs ī appetitū q̄ re-
spiciūt absens. sicut desiderū timor et spes. Non
em̄ habet aliq̄s sp̄m̄ de eo q̄d habet. s̄ delectat̄ ī
sp̄o. Et si dicat̄ appetit^o ē pōtia aie q̄ nō ē aliq̄d
quēdēs materie. Dōm q̄ ē duplex appetitus ī
genere. s̄ naturalis et agnitiv^o. Quis ergo appeti-
tus agnitiv^o. ī q̄ sequit̄ agnitōem sit pōtia aie. q̄
ī puris naturalibus nō est agnitio. ē tū ī puris
naturalibus appetit^o naturalis q̄ appetitus m̄hil as-
liud est q̄ inclinatio aliquid ī p̄fectionē sibi nas-
turalē. ergo tū mātia inclinē ī suā formā sicut
ī p̄fectionē naturalē. sic vtiq̄ materia d̄r habet
re appetitū naturalem.

Arguitur Si materia appetit formā
vel appetit unā vel plures

nō unā q̄ habet inclinatioē ad plures. nec plu-
res. q̄ appetit^o naturalis nō ē frustra. s̄ mātia
nō p̄t plures formas recipere ergo nō p̄t plures for-
mas appetere. Dōm q̄ quīs materia nō posset
s̄ plures formas suscipere hoc accidit sibi ex pre-
fome quā habet. q̄ forma subalis dat ē simple.
sed nō p̄t ī vna materia ē duo esse simpliciē
p̄t em̄ successiue suscipere plures formas. et sic est
dicendū q̄ materia appetit plures formas s̄ sue
et siue suscipiēdas. et sic illi appetit^o nō ē frustra

Arguitur Appetitus materie est in-
tellectualis. ergo nō p̄t ē na-
turalis. Ans p̄bat. q̄ ē sibi m̄tū ab autore na-
ture. q̄ ē agens intellectuale. Dōm q̄ appetit^o
māte p̄t ad duo compari. Uno mō ad p̄ncipiū
a quo dat talis appetitus. et sic p̄t dici intellectu-
alis q̄ d̄t a p̄ncipio intellectuali nō errate s̄
a deo. Alio mō cōp̄at appetitus māte. ad id ī
quo est s̄ ad ipsam materiā. et sic est appetit^o na-
turalis. Et q̄ res nō ē app̄e dēdenda a causa
efficiente que est ab extrinsec. sed ab illo q̄d est int̄
ipsam. id simple dōm ē q̄ talis appetit^o ē natura-
lis et nō intellectualis.

Arguitur Appetitus naturalis est ad
unū t̄m. s̄ appetit^o māte ē
ad plures formas. q̄ ī ea nō ē appetitus naturalis

Dōm duple. Primo q̄ illa autoritas intelli-
git de nata q̄ est forma q̄ illa ē ī genere dēmi-
nata et determinat̄ ad unū s̄ ad informatōem
et ī sp̄cie ē dēminata ad unū q̄ ad unā op̄ati-
onē. sicut forma ignis determinat̄ ad calēfactionē
dū. Vel p̄t alit̄ dici q̄ quīs māte nō dēminatur
ad unū sp̄cificē t̄m dēminat̄ ad unū fm gen^o. q̄
dēminat̄ ad formā rei generabilis et corruptibilis
quia sicut materia ī sp̄cie dēminat̄ ad formā
ī sp̄cie sicut materia homīis ad formā hoīs ita
materia ī genere dēminat̄ ad formā ī genere.

Arguitur P̄uatio est quoddam mō
sp̄cies et forma vt dicit̄
ī secundo huius. ergo p̄uatio est forma inchoa-
ta. Dicendum q̄ est duplex p̄uatio. Quēdā
est p̄uatio forme accidentalis. et talis p̄uatio
semper est ī subiecto sub opposita forma. et ideo
talis p̄uatio est sp̄cies et forma sicut p̄uatio
caloris est cum frigiditate. et de tali p̄uatio re
loquitur Arestoteles ī secundo huius. Alia est
p̄uatio forme substantialis de qua nunc loquit̄
mur. et illa p̄uatio nullo modo est sp̄cies. nec de
illa loquitur Arestoteles ī illo textu. q̄ ī illo

tertu sic ait. si autem est privatio aut contrariū aliqd circa simpliciter generatōem aut non posterius dixerandū est. s. in libro de generatōe et corruptiōe. sed generatio simpliciter est generatio substantialis.

Arguitur Aresto dicit septimo metaphisice qd in quibusdam generabilib⁹ et corruptibilib⁹ forma introducenda in materia perisistit fm prem. et hoc pbat de sanitate. quia sanitas prequitur prem sanā in materia. Dm qd forma perisistat in materia fm prem pōt dupliciter intelligi. Uno modo forma liter sic qd forma formabilis perisistit in materia sicut dicunt aliqui et hoc est simpliciter falsum. nec sic loquitur Aresto. Alio modo pōt intelligi qd forma producabilis preexistat in materia fm efficientiam et hoc est verū. Loquitur em̄ Aresto ibi qd duplices sunt forme artificiales. quedā sūt que non habent in materia aliquid preexistens quo pducantur effectiue sicut patet in illis formis que sūt solum p artem sicut forma dom⁹. Alie sunt forme artificiales que fiunt prim ab arte et prim a natura ut sanitas. et talis forma habet prem effectiua in materia et non formalem. quia oportet in corpore sanabili esse aliquā prem effectiuam qua alia pars infirma ducat ad sanitatem. et hec precipue est cor in aiali. et ideo ille infirmitas que inficit cor est incurabilis. qd non habet principū quo natura se iuuat ad sanitatē.

Sed contra arguitur non esset dñia in generationibus et corruptionibus artificialiū et naturalium. quia sicut in naturalibus forma nō ē inchoata ita nec in artificialibus. Dm qd duplex est dñia. quedam est ex pte cause efficientis quia forma naturalis inducitur in materia p agens naturale. sed in artificialib⁹ inducitur p agens artificiale. et hec est bona dñia inter materiam naturalium et materiam artificialium. qd materię bene possunt distingui ex agenteibus. Hecda qd in naturalibus materia est ens in pura potentia habens ordinem naturalem ad illam formā quam recipit sed materia in artificialib⁹ est totū compositum et nō habet naturalem ordinem ad formam quam recipit ab arte. sed illum ordinē acquirit ex voluntate artificis.

Arguitur Aresto. St in 6° de aiali⁹ quod forme naturales sūt ab intra et intellectus est de foris. Si ergo naturales forme sunt ab intra ergo habent prem in

materia. Dm qd Aresto non loquitur de forma li inchoatione sed de effectiua. Est ergo ille intellectus qd forme naturales sūt ab intra ex parte agentis. quia scz materie rerum naturalium coniungit aliqua virtus qua forma inducit in materia et intellectus venit de foris. quia non deducit de materia virtute agentis naturalis. Si tamen intelligatur talis autoritas de formali inchoatione tunc est dicendū qd forme naturales sunt ab intra p quandam stualem inchoationem et non actualem.

Arguitur Dicit comentator septimo metaphisice qd tot sunt potentie in materia quot sunt forme. sed hoc nō pōt esse verum de potentia subiectiua. quia illa ē una ergo forme sunt inchoate in materia. Dm qd materia accipit dupliciter. Uno mō fm se et propriam naturam. et sic est tñ una potentia i materia scz potentia subiectiua. Alio mō accipitur materia prout substat diuersis dispositionibus apparentibus ipsam ad formā et tunc in materia sunt diuersę potentie qd fm alias dispositiones habet ordinem ad alias et alias formas. Requirit em̄ alia dispositio p forma agni qd pro forma eq. In illis autem accidentalib⁹ dispositionibus est quedā inchoatio virtualis effectiua et nō formalis. Et p idem soluitur autoritas Augustini qui dicit qd in materia sunt quedā occulta semina. qd manifeste intelligit hoc de virtutibus actiuis que sunt in materia et p tales virtutes non est inchoatio forme nisi effectiue. et hoc patet cū dicitur occulta semina qd semen fm Aresto. sedo phor pmet ad genus cause efficientis.

Arguitur Oportet in omni motu esse in substantia et variatum fm esse. sed hoc est forma in generatione. ergo sequitur qd in generatione forma sit inchoata. Dm qd maior intelligitur de motu ppriedito quia in tali motu oportet esse aliquā formā que manet eadem in substantia in toto motu et variatur fm esse. qd fit manifeste perfecta ex minus perfecta sicut pty in calefactione aque. ubi motus calefactionis est vnus calor fm essentia qui continue perficitur in subiecto. Hecus est de generatione qm in generatione non acquiritur forma fm successionem sed in instanti. et ideo ante illud instās nihil forme pfecte

Arguitur Quicquid educitur de alio quo prius fuit in eo. sed

Secundus.

forme naturales educant de potentia materie ergo prius fuerit in potentia materie. Dicitur quod eo modo quo aliquid educit de alio fuit in eo. Duplex autem aliquid educit de alio. Uno modo scilicet esse formale substantialiter et actualiter sicut aliquid educit de domino et sic non est intelligendum quod forme educant de potentia materie quod forme non sunt in materia sicut aliquid fuit in loco vel quocumque modo subalio. Alio modo aliquid educit de alio potentialiter sive actualiter et hoc persistit in eo actualiter non autem actualiter et sic forme dicuntur educi de potentia materie et hoc notatur cum dicitur quod educant de potentia materie ad de notandum quod forme persistunt solum potentialiter et actualiter. Dicebatur notatur forme naturales propter animam rationalem quod anima rationalis transiens dicitur deum ipsius nature et ideo non potest dici quod anima rationalis sit aliquo modo inchoata vel quod educat de potentia materie.

Arguitur Potentia materie vel super addit aliquid materie vel nihil. Si super addit aliquid materie ergo est forma inchoata si nihil hoc est inconueniens quod tunc esset sua potentia et tunc circa primum nihil est sua potentia.

Dicitur quod nihil super addit. Et ad argumentum est dicitur quod duplex est potentia scilicet actiua que est ad agere sicut estibile est potentia ad ridere et sic est verum quod nihil circa primum est sua potentia actiua. Alia est potentia passiuua que est potentia ad recipere et non ad agere et sic aliquid creatum potest esse sua potentia scilicet passiuua. Hoc diuersitatis est quia secundum Aristotem non metaphisice actus et potentia dicitur esse eiusdem generis cum ergo actus potentie passiuue sit de genere substantie scilicet forma substantialis que est actus materie ergo etiam potentia est de predicamento substantie. Sed actus potentie actiue est accidens quod est operatio de potentia inchoata actiua ergo oportet etiam talem potentiam esse aliquid accidens et per consequens talis potentia super addit aliquid illi cuius est potentia.

Queritur Vtrum sit vna potentia in materia vel sunt plures. Dicitur quod potentia materie est vna substantialiter et realiter sed est diuersa ratione. Primum patet quod potentia materie est eadem cum materia sicut dictum est sicut ergo materia est vna ita oportet potentiam esse vnam. Secundum patet quod potentia materie significat materiam secundum quod habet ordinem ad formas sed manifestum est quod sunt diuersae forme ad quas materia habet ordinem ergo est alia et

alia potentia secundum eandem. Simile est de potentia ad suscipiendum contraria quod illa potentia est vna quod est immutabiliter subiectum est tamen ratione alia propter ordinem ad diuersa contraria.

Arguitur Si forme naturales non sunt inchoate in potentia materie ergo non erit deus inter productionem anime rationalis artificialium et aliarum formarum naturalium quod anima rationalis non est inchoata sicut nec quecumque alia forma naturalis. Dicitur quod est duplex deus. Primum est quod alie forme naturales sunt per animam rationalem hinc inchoatione diuina esse anima in materia quod deus seminali educit de potentia materie hoc autem impossibile est dicere de anima rationali. Et si dicat ergo vno anime rationalis in corpore non erit naturalis. Dicitur quod duplex dicitur naturale. Vno modo quod complete fit et perfectum de per agens naturale et sic est verum quod vno anime rationalis ad corpus humanum non est isto modo naturalis. Alio modo dicitur aliquid naturale dispositiue quod scilicet disponit ad hoc ut forma superior naturaliter inducatur ab aliquo agente superiori in materia et sic vno anime rationalis ad corpus humanum est naturalis. Secunda deus est quod ille deus alteratiue que sunt in materia disponit materiam et simul introducit formas naturales. Sed deus alteratiue que sunt in semine humano tunc disponit materiam et non introducit formam scilicet animam rationalem. Est tamen considerandum quod anima rationalis in fieri dependet a corpore quod impossibile est animam rationalem habere individuationem per se subsistendo quia tunc esset substantia separata. Et dicitur notatur in fieri quod anima rationalis postquam acquisiuit individuationem in corpore tunc per se etiam illa individuationem retinet separata a corpore.

Arguitur Si forme non essent inchoate in materia tunc generationes rerum fierent violentas quod fierent a principio extrinseco. Dicitur quod dupliciter aliquid dicitur naturale. Vno modo ex parte principii actiui et sic generationes non sunt naturales quod in materia non est principium actiui secundum quod hinc. Alio modo dicitur naturale ex parte principii passiuui sicut dicitur quod motus generatiui et leui sunt naturales et eodem modo etiam dicitur diu est quod generationes sunt naturales quia in materia est naturalis aptitudo ad formam et hoc sufficit ad naturale. Dicitur tamen in diffinitione violenti tercio ethico violentum est quod passum non per se etiam quod non est naturalis inclinatio ad illud quod

agens nititur inducere in passum.

¶ autem singulariter

Postquam Aristoteles terminavit veritatem de principiis philosophis. Inter alios excludit errores antiquorum prementes ex ignorantia principiorum. Et primo excludit errores prementes ex ignorantia materie. Secundo excludit errores prementes ex ignorantia privationis. Quo ad primum dicitur quod antiqui propter infirmitatem intellectus receperunt a veritate et incederunt in duos errores. Primum est quod nihil generat et corrumpit. Secundus est quod omnia sunt unum et probat sic suos errores. quod omne quod fit vel fit ex ente vel non ente. Non ex non ente. quod ex nihilo nihil fit. ergo ex ente et sic non erit generatio. quod quod est non generat et quod ens et unum converteuntur ideo tamen unum est. Si autem cognovissent materiam scilicet quod est ens in potentia non incidissent in istos errores.

¶ Nos autem dicimus.

Hic ponit Aristoteles duas solutiones ad argumentum prius factum. quartum prima est quod non differt aliquid dicere fieri ex ente vel ex non ente. quod ex utroque fit aliquid per accidens. sed ex ente in potentia fit aliquid per se. Pro autem intellectu est sciendum quod dupliciter aliquid fit ex alio. Uno modo per se quod si natus est fieri ex illo. Alio modo per accidens. quod accidit illi ex alio aliquid fit. sic quod ex ente aliquid per accidens. quod accidit tamen in quantum huiusmodi quod aliquid fiat ex eo. ut ex aeternali fit aeternali per accidens. Et tamen ex non ente fit aliquid per accidens. quod ex privatione que est non ens non fit aliquid per se. quod non inest rei cui res facta est. Unde patet quod argumentum antiquorum soluitur per interruptionem. quod omne quod fit ex ente in potentia fit. et non ex ente in actu. et sic nec fit ex ente nec ex non ente.

¶ Amplius autem esse.

Jam ponit aliam solutionem istam scilicet quod ens dividitur in ens secundum actum et in ens secundum potentiam. et quod antiqui non cognoscebant illam divisionem ideo credebant aliquid fieri ex ente in actu. sed secundum veritatem aliquid fit ex ente in potentia. Sed si accepissent ens per ente in potentia tunc argumentum fuisset bonum. nec tunc oportuisset quod negasset generationem. quod in generatione ens in potentia presupponit sed ens in actu accipit.

¶ Tangentes quidem.

Postquam Aristoteles posuit errores prementes ex parte materie iam soluit erroris prementis ex parte privationis

et est iste quod ex non ente fit aliquid per se. et hoc sic probatur primo ex ratione premissis que sic arguebat. Quia quid est preter ens est non ens. sed materia est preter ens quod non est ens in actu. ergo est non ens. et sic est eadem tunc privatione. Secundo movebantur ex hoc quod quicquid quod sunt unum subiecto sunt unum simpliciter scilicet potentia et virtute. id est spiritus. sed privatio est eadem materie subiecto. ergo est eadem materie. sic et ratio. sed privatio est non ens. ergo aliquid per se fit ex non ente. Probat ergo Aristoteles in sequentibus quod privatio non est eadem cum materia. et per hoc reprobat istum errorem.

¶ Sed hoc differt pluri

Hic Aristoteles ponit tertiam inter privationem et materiam et sunt quinque. quartum primo ponit duas. secundo corripit suam opinionem ad opinionem platonis. prima est privatio est non ens per se. quod negatio ponitur in definitione privationis loco generis et generis maxime secundum diffinitionem significat ut patet sexto topico. sed materia est non ens per accidens quia gratia privationis. Quando enim materia habet in se formam tunc est ens. ergo est non ens per accidens quod per privationem. et per istam tertiam etiam excludit inchoatam formam sicut dicitur est quod si privatio significaret formam inchoatam tunc non esset non ens sed ens per se.

Secunda dicitur est. quod materia est per substantiam quia est pars constitutiva substantie. sed privatio nequaquam est substantia immo est potius negatio substantie.

¶ Quidam autem quod.

Interponit Aristoteles ante duas rationes suae opinionis ad opinionem platonis. et vult quod plato ponit tria principia sicut et Aristoteles. sed differunt. quia plato posuit duo principia ex parte materie scilicet magnam et parvam. et unum ex parte forme scilicet primum et desuperat privationem quam non posuit in materia. Sed Aristoteles ponit duo principia ex parte forme scilicet privationem et ipsam formam. et unum ex parte materie quia necesse est materiam supponi id est unam materiam esse subiectum duorum contrariorum et sic non sunt ponenda duo principia ex parte materie.

¶ Subiecta quidem na

Hic Aristoteles ponit tertiam tertiam inter privationem et materiam. et stat in hoc. Materia coarctat ad constitutionem rei sicut causa et ideo sicut

Primus.

mater quia recepit cum accipiat formam. sed privatio non potest concurrere sicut causa rei sed concurret ad corruptionem rei. quia materia in materia forme. Quod sic probatur in textu quod hoc spectat ad malum quod est contrarium illi quod est divinum optimum et appetibile. ergo privatio spectat ad malum.

Queritur Utrum materia concurret ad productionem forme.

Quod forma accipit dupliciter. Uno modo per forma totius et sic materia concurret ad productionem forme quia est pars intrinseca illius forme. sicut corpus humanum concurret intrinsece ad constitutionem hominis. Alio modo accipitur forma per forma partis et sic materia que est pars totius compositi et sic materia accipit dupliciter. Uno modo secundum se et sic non concurret ad productionem forme effectivam sed materialiter quia ipsa in se habet hunc est susceptiva forme. et ideo talis forma per se non producit absque materia. Alio modo accipit materia gratia dispositionum qualitatibus et sic etiam materia concurret effectivam ad formam partis loquendo de forma pure naturali quod dicitur appetitum rationalem quod non fit in esse virtute materie

Aliud autem appetitum

Hic ponit quartam dictionem que sumitur ex ratione ducente ad impossibile et stat in hoc. Si privatio esset eadem cum materia simpliciter tunc aliquod appetitum esset simpliciter corruptivum sed hoc est impossibile ergo illud ex quo sequitur. Sequela patet. quia materia secundum sui naturam appetit formam et quando forma advenit materie tunc privatio abijcit si ergo privatio est simpliciter eadem cum materia ergo oportet dicere quod privatio etiam appetit formam sicut materia. quia ergo post formam privatio abijcitur privatio appetit simpliciter corruptionem. Et hoc est quod additur in textu quod materia appetit formam sicut turpe bonum et femina masculinum. Jam turpitudine non appetit pulcritudinem vel bonitatem quia per pulcritudinem turpitudine abijcitur sed id quod est turpe appetit bonitatem. ita etiam privatio non appetit formam sed materiam cui accidit privatio. Est tamen considerandum quod appetit formam non habita advenit materie gratia privationis sicut quod turpe appetat pulcritudinem non appetit pulcritudinem sed illud quod est turpe et sic privatio non appetit formam eo quod forma non

est perfectio privationis. sed materia appetit eam tanquam sui perfectionem.

Queritur Utrum aliquid potest appetere simpliciter corruptionem et videtur quod sic quia turpe appetit pulcritudinem. Quod forma turpe accipitur dupliciter. Uno modo formaliter gratia turpitudinis sive privationis. et sic turpe non appetit pulcritudinem et hoc propter eodem aristotelem in textu. Alio modo accipitur turpe gratia materie et tunc turpe appetit pulcritudinem. Est tamen sciendum quod quod privatio non potest dici appetere formam ipsa tamen est causa sine qua non appetitur forma quia generata privationis materia habet ordinem ad formam non habitam. non illius est forma forma non est perfectio privationis sed materia iam unum quodque appetit sui perfectionem.

Arguitur Aliquid appetit suam corruptionem sicut pars de dante natus qui vellent quod non essent et illi etiam qui se ipsos occidunt despatii et sic de aliis. Quod forma duplex est appetitus. quidam est naturalis et tali appetitu unumquodque appetit suam perfectionem cum ergo nulla perfectio potest esse absque tali appetitu nihil est quod appetat non esse et de tali appetitu loquitur hic aristoteles. Alius est appetitus deliberativus de quo fit talis distinctio quod talis appetitus potest fieri in aliquo dupliciter. Uno modo per se. et sic non potest fieri in non esse quod omnis appetitum est respectu boni sed non esse non potest accipi ut aliquod bonum. Alio modo fertur talis appetitum in aliquo per accidens quod fertur in aliquo bonum cui coniungit non esse et sic appetitum deliberativum aliqui appetendo appetit non esse ut pars in dante natus et in illis qui deliberate se suspendunt quia tales non appetunt nisi esse absolute si non esse vel sub miseria vel sub pena et quod non potest a pena separari nisi per non esse ideo per accidens et ex consequenti appetunt non esse.

Arguitur Privatio est eadem cum materia quia in diffinitione eius ponitur. Quod forma quod quod tunc sufficit duplex est diffinitio quod quod est pure additivum et essentialis et talis si de per pres logicas tunc est verum quod quod quod diffinitio est eadem cum diffinitio. Alia est diffinitio data per additamentum sicut actus diffinitio et sic nullo modo verum est quod ea quod ponunt in diffinitione sunt eadem cum diffinitio quod quod in illa diffinitione ponunt alia quod que sunt alterius generis sicut quod propria passio diffinitio per sui subiectum.

Corrumpitur autem.

corruptio est innaturalis. qz corruptio est ad no esse. sed forma dat esse. Alio mo aliqz est natale ex pte materie q etia est natura scario. z sic etiam corrupo pr dici naturalis et hoc dupl. Uno mo qz puenit ex nata materie in sua suba accep te. et sic ista inferiora sunt corruptibilia. qz habet materia puiatoti zuncta. Alio est corruptio naturalis ex pte matie qz s. puenit fm dispositioez que est in materia. et sic dispositioes disponit ad corruptioem. et ex eis dz corruptio naturalis. Un sequit qz est qda corruptio oino violenta. q scz no puenit fm dispoem materie. sicut qn aliqs cum gladio occidit au sua periodu. qz talis corrupo n fit fm dispoem materie. Et ideo qnis etia ista corruptio fm qz est in facto ee pr dici naturalis. no tn fm qz est in fieri. qz mod talis corruptiois est innaturalis. Simile est de lapide q qn mouet eosum traheret p suni ab aliquo deorsum qz uis em ille motus fit natal modus tn motus e innaturalis

Primus.

corruptio est innaturalis. qz corruptio est ad no esse. sed forma dat esse. Alio mo aliqz est natale ex pte materie q etia est natura scario. z sic etiam corrupo pr dici naturalis et hoc dupl. Uno mo qz puenit ex nata materie in sua suba accep te. et sic ista inferiora sunt corruptibilia. qz habet materia puiatoti zuncta. Alio est corruptio naturalis ex pte matie qz s. puenit fm dispositioez que est in materia. et sic dispositioes disponit ad corruptioem. et ex eis dz corruptio naturalis. Un sequit qz est qda corruptio oino violenta. q scz no puenit fm dispoem materie. sicut qn aliqs cum gladio occidit au sua periodu. qz talis corrupo n fit fm dispoem materie. Et ideo qnis etia ista corruptio fm qz est in facto ee pr dici naturalis. no tn fm qz est in fieri. qz mod talis corruptiois est innaturalis. Simile est de lapide q qn mouet eosum traheret p suni ab aliquo deorsum qz uis em ille motus fit natal modus tn motus e innaturalis

Arguitur Ite n e ca zerationis s pua est ca generacionis ut pu dicitur est. ergo no est pncipiū corruptiois qz corrup tio et generatio sunt zerationes. Ddm qz zera tia dicit referri ad id. s. sic no est de puiatote. pui uatio alie no est ca generacionis et corruptiois tuis dem forme. sed diuersay formay. qz est ca corrup tionis forme habite. i. forme qz nre est in materia et est pncipiū generacionis forme habite qz no est in maeria. et repli gra. Prima zuncta matie huane est pncipiū generacionis cadaueris. z est pncipiū corruptionis hois. et sic no referunt ad id. Hec tundo ddm est qz duo sunt in ipsa puiatone. scz aptitudo et negatio forme. Hec aut aptitudinis ad alia forma no habita puiatō est p se ca gene raciois. qz tūc puiatio facit materia suscipe no uam forma. in signū au' no fit generatio ex ma teria corporay celestiu. qz qnis in illa materia. fit negatio aliaay formay no tn est ibi aptitudo ad alia forma. Dde tū puiatio p accūs ut sic ee ca corruptionis in qtu scz p acq̄sitionē omnis forme alia corrupit. sed tōe negationis est ca p se cor ruptionis et p accūs ca generacionis. qz negatio dicit absentia forme qz est corruptio.

Arguitur Materia vocat ca zingē te ut ve dz sexto metaphisi re. ergo puiatō no est pncipiū corruptionis sed materia. Ddm qz materia accipit dupl. Uno mo fm se et absolute. et sic no est ca siue pncipiū zingēte z corruptiois. qz in corporibus celestibus

est materia. sed ibi nulla est zingentia siue cor ruptio. Alio mo accipit materia fm qz est zūcta puiatōi. et sic materia est ca zingēte. et talis materia inuenit in istis inferiorib' in quib' ali qua zingēte euemūt. Venit em zingētia in te bus ex dispoē matie qz originae ex puiatione

Arguitur Omne creatū est corrup tibile. sed multa sunt crea ta sine puiatōe. qz puiatio no est sufficiēs prin cipū. Maior pbat qz quicquid pcessit de no ee h' redit in no ee. Ddm qz est dña inter ambila tionē et corruptioem et fit ee duplex dña. primo qtu ad pncipiū. sedo qtu ad terminū. Quātū ad pncipiū. qz ambilatio significat ordinē ad aliqz poñam extēseca. et idē deus qz sua poñā oia cre auit p se sua poñā oia creata ambilare. s. corrup tibilias significat ordinē ad aliqz qd est cōiun etū illi qd corrupit. et ideo dz hō corruptibilis. qz habet in se materia puiationi zunctā p quā habet ordinē ad no esse. Sed dña est ex parte terminū. qz ambilatio tendit ad nihil. s. corruptio tendit ad materia scz ad ens in poñā. et idē cor ruptio vni' est generatio alterius. et hoc idē qz materia no p se stare nuda. et ergo corrupta vna forma optet in instāti alia succedere.

Querit Deū p se hic diffinitio nes matie et forme sunt bñ assignate. Ddm qz Aresto. no intēdit hic ponē diffinitioem materie nec forme. s. ponit quōsdā dōtiones matie et for me qz sūt accepte pnt dici descriptōes. qz descripti ones dāt p puiatōes. Est ergo talis descriptio materie. Materia est subiectū vniūay primū ex quo fit aliquid cū inste p se et no fm accūs et si qd corrupit in hoc abibit vltimū. Hic forma est quōdam diuinū optimū et appetibile.

Arguitur Diffinitio materie est super flua. qz idē significat p pui mū et p se. et idē significat p se et no fm accūs Ddm qz illa puiatō p se no ponit ab aresto in textu. et si ponat tūc illa puiatō et no fm ac cūs referretur ad illā puiatō p se expositiue. Et ad aliud argumentum ddm qz primū accipit du plicē. Uno mo aduertibaliē put primū valet tūc sicut primo siue primo. et sic sensus est qz materia est subiectū ex qz primo et primo aliqz fit. Alio mo capie noialiter adiectiue. z tūc sensus est qz materia est subiectū primū. i. primū et. Est tūc du plex materia. qdā est materia prima et quedā est

At male dz dōpone utē mā sicut dōmōis p m qz p se no pnt formay puiatōis p se mā dōmōis puiatōis p m qz p se quālibet et corrupit. Et hō puiatō alie puiatōis tūc qz puiatōis fit fm nōz puiatōis qz no dōmōis puiatōis abte et puiatōis p se quālibet et corrupit.

Ita dicitur de materia prima...

De materia prima... et in principio...

Philicorum

fo. xxxv.

materia prima. sicut elementum est materia prima mixta. sed non est materia prima. et sic utraq; expositio valet ad excludendum materiam primam que non est subiectum primo nec primum. Deinde ad dicitur per se et non secundum actum ad remouendum priuationes. quia quous priuatio iungatur materie tamen ex priuatione non fit aliquid per se sed per actum. Potest etiam priuatio excludi per hoc quod dicitur in se. Vel est dicitur quod duplex est priuatio. quedam est priuatio que expellit seque priuatio forme habite. et illa excludit per hoc quod dicitur in se. quia illa non immanet. Alia est priuatio que manet seque priuatio forme habende. et illa excludit per hoc quod dicitur et non secundum actum.

Arguitur Ista diffinitio uenit elemento et tamen elementum non est materia. quod diffinitio non est bona. Dicitur quod elementum excludit a diffinitione materie per illam particulam primum. quia elementum non est primum subiectum sed materia elementi. et tamen materia excluditur a diffinitione elementi. per hoc quod dicitur indiuisibile specie in alia specie. quia materia non habet speciem. formam eo quod est ens in pura potentia.

Arguitur Materia est cognoscibilis secundum analogiam ad formam. sed in ista diffinitione materie nihil pertinet ad formam ponit. ergo diffinitio non valet. Dicitur quod quous explicate nihil ponatur in diffinitione materie. pertinent ad formam. implicatur tamen in hoc quod additur uniuersaliter quod sensus est quod materia est subiectum uniuersaliter forme. Et si dicitur ergo erit subiectum forme segate que tamen est forma. Dicitur quod Aristoteles loquitur de forma secundum formam quod est principium rei naturalis. eo quod sermones sunt intelligendi secundum materiam subiectam. forma separata non est forma rei natura. lisiuero uniuersaliter refertur ad formas naturales tamen quia materia est subiectum illarum formarum pure naturalium.

Arguitur Aristoteles hic notificat materiam per metaphoram. illa autem locutio non spectat ad philosophiam sed exhortationem vel poetam. Dicitur quod absolute loquendo philosophus non dicitur uti in sua doctrina metaphoram. sed potest respectu in ordine ad aliquos aduersarios uti metaphoris. et sic est in proposito. quod arguitur hic a Platone que allucit uti metaphoris. et ideo per tales metaphoras eas mittit cum conuincere.

Arguitur Ista diffinitio uenit prima me sube que est primum subiectum ut patet in predicamentis ubi dicitur quod sit primum

subiectum omni generi accidentium. et ideo quod corruptis omnibus primis substantiis impossibile est aliquid aliis remanere. Dicitur quod duplex aliis dicitur primum uno modo simpliciter et per ordinem ad formam subalem et sic materia prima dicitur subiectum primum. Alio modo dicitur aliis primum in ordine ad aliqua predicata subaliam et accidentalia. et sic materia suba est subiectum primum. quod de ea tam essentialia predicata que accidentalia dicuntur.

Arguitur Contra diffinitionem forme uideatur quod sit superflua. quia dicitur quod sit quedam diuinum et optimum que uidentur esse idem. Dicitur quod ille particule primum capi duplici. Uno modo secundum quod referunt ad idem. et sic non ponitur in diffinitione forme. Alio modo secundum quod referunt ad diuersa. et sic forma dicitur esse diuinum per a partem ad causam efficientem cuius est similitudo quedam seque dicitur. Ex quo tamen dicitur deus est actus purus. ergo aliquo modo participans actum se dicitur diuinum. sed sic est de forma ergo. Sed forma dicitur optimum et appetibile per comparationem ad materiam. appetit enim materia sua perfectione. sicut forma non ergo oportet quod forma sit simple optimum. sed quod sit optimum in ordine ad materiam et inter principia rerum naturalium.

Arguitur Esse diuinum non uenit rebus naturalibus. sed conuenit solum rebus spiritualibus habentibus intellectum. ergo male dicitur quod forma sit quedam diuinum. quia forma non habet intellectum. et sic non diligit nec amat deum. Dicitur quod diuinum accipit duplici. Uno modo essentialiter secundum quod illud est diuinum quod est deus. et sic nulla res creata potest dici diuina sed dicimus quod sunt tres persone diuine que sunt ipsemet deus. Alio modo dicitur aliquid diuinum secundum participationem. quia seque participat deum. et hoc attingit duplici quod vel participat deum secundum naturam ut seque quod participat aliquid de diuina natura per similitudinem. et sic forma dicitur quedam diuinum. quia natura diuina est purus actus. et ergo forma sit actus potest dici quedam diuinum. Alio modo dicitur aliquid diuinum quod participat deum secundum agnitionem et amorem et sic sola creatura intellectualis potest dici diuina. quia illa sola potest participare deum secundum cognitionem suam.

Explicat primus philosophorum.

De his dicitur in libro primo de anima... et in principio...

De materia prima...

Ille particule...

Deus est actus purus...

Duplex...

Forma...